

Institut de Cultura de Barcelona

Memòria 2001

**Institut de Cultura
de Barcelona**

Memòria 2001

Des que Stanley Kubrick va presentar la pel·lícula *2001: una odisea a l'espai*, basada en un guió d'Artur Clarke, el 2001 es va convertir en un any mític, un any que sempre formarà part del nostre imaginari relacionat amb el futur.

Però, ineludiblement el futur un dia o altre es converteix en passat, i avui presentem la memòria d'activitats de l'Institut de Cultura de Barcelona del 2001, i l'aventura espacial que preveïen els creadors de mons fantàstics ha resultat profundament terrenal.

Una aventura que en el camp de la cultura ha demostrat la gran capacitat que té la nostra ciutat de crear, d'innovar, d'investigar; de democratitzar els coneixements a la disposició dels ciutadans i ciutadanes; de crear nous continguts a través dels seus centres de saber públics i de les empreses privades. Una aventura que ha reflectit la fortalesa de la nostra ciutat per generar intercanvis i connectivitat amb les altres ciutats i realitats culturals del planeta. I, sobretot, una aventura que ha posat de manifest que Barcelona és exemplar en la pràctica dels valors i les actituds de convivència.

Si observem els indicadors que conté aquesta memòria podem afirmar que a la Barcelona del 2001 la producció i la democratització de nous coneixements han estat altament efectives, i la pràctica dels valors de la convivència ha superat d'una manera més que satisfactòria els reptes que el dia a dia planteja. El nostre bagatge cultural s'ha incrementat i ha contribuït a enfortir el capital social de la ciutat.

Ha estat també l'any de la concreció del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. La primera presentació pública dels seus continguts és un gran pas endavant en el compromís davant aquest esdeveniment.

Tot plegat són només alguns exemples, són dades, indicis, símptomes. Però sobretot són l'expressió del clima de progrés i innovació, de civisme que Barcelona ha viscut durant l'any 2001. Són la manifestació de la diversitat d'àmbits, de l'amplitud d'agents que hi intervenen, del desig participatiu dels ciutadans, i de l'equilibri cultural de Barcelona.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

Novament la memòria de l'Institut de Cultura de Barcelona vol ser molt més que una senzilla relació d'activitats portades a terme durant l'any 2001, perquè som conscients que el material que us presentem és la constatació del fragment més visible d'un iceberg creatiu que és molt més ampli i que envaeix els diversos àmbits culturals i cívics de Barcelona.

L'iceberg creatiu, el visible o el submergit, és d'una magnitud de la qual sovint no som conscients. L'iceberg s'escampa per les universitats i les escoles superiors, les empreses innovadores, els centres culturals i de saber públics; pels estudis dels escriptors, dels dramaturgs, dels compositors, dels músics, dels dissenyadors; pels tallers dels artistes, dels artesans, dels arquitectes, dels dibuixants, dels programadors multimèdia, dels realitzadors de cinema i dels emprenedors més creatius; s'escampa, no cal dir, pels laboratoris dels investigadors i dels científics.

En el sector de les arts escèniques, per exemple, el 2001 ha estat l'any de la consolidació d'una nova generació de directors que, tant des dels teatres públics com privats, han desenvolupat propostes ben renovadores. I ha estat l'any que ha materialitzat el vell somni de Fabià Puigserver i el Lliure s'ha instal·lat al Palau de l'Agricultura; s'ha reobert la Sala Ovidi Montllor, i ha nascut el nou Teatre Musical de Barcelona al Palau dels Esports. Pràcticament 4.000 localitats més a la disposició dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona i de tot Catalunya.

Les arts visuals han estrenat la *Triennal*. Un esdeveniment encara tendre, però que ha mostrat un camí genuí, compromès i arriscat que de ben segur calia emprendre. El MACBA, el CCCB, la Fundació Miró, Hangar... han estat especialment actius en la producció d'exposicions, tallers i activitats en l'àmbit de la creació més contemporània.

El sector audiovisual ens ha donat aquest 2001 moltes satisfaccions. Als carrers de Barcelona s'han fet 216 produccions, pràcticament el doble de l'any anterior. Molts directors i productors han triat Barcelona, entre d'altres Ventura Pons, Agustí Villaronga, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Fernando Trueba, Peter Greenaway, Alan Parker.

Pel que fa a les biblioteques, el 2001 s'ha fet un pas més en la revolució silenciosa que estan duent a terme, i s'han posat en marxa els centres del Poble Sec, de la Barceloneta i de Montbau. Són ja 25 les biblioteques destinades a facilitar a tothom l'accés al coneixement, a fer circular les idees, a crear comunitat.

Les activitats festives, les festes de la Mercè, les festes dels barris, han estat veritables festivals de civilitat, de fraternitat, de participació i de comunitat. El capital social que s'acumula en la presència de ciutadans ha estat immens. La combinació genuïna de tradició i modernitat que expressen són un dels trets distintius del clima cultural de Barcelona.

El 2001 ha servit també, d'una manera molt especial, per avançar definitivament en el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. D'una banda ha quedat clar que parlem d'un esdeveniment necessari i oportú. D'altra banda ha estat l'any de l'acord institucional i econòmic, de l'aprovació del guió bàsic, el Pla Director i el sistema organitzatiu.

Avui la cultura és un dels principals motors de Barcelona, i la seva creativitat, el combustible que permet el seu desenvolupament punter al món. De la feina de tots, en surt el més valuós capital que històricament ha tingut aquesta ciutat: el capital creatiu, el capital intel·lectual que fonamenta el gruix principal del gran capital social que fa de Barcelona aquesta ciutat tan, tan especial i plena de futur.

Ferran Mascarell
Regidor de Cultura

Junta de Govern

PRESIDENT
Ferran Mascarell i Canalda

VICEPRESIDENTA
Marina Subirats i Martori

MEMBRES REPRESENTANTS
AJUNTAMENT DE BARCELONA
Jordi Hereu i Boher
Ernest Maragall i Mira
Maravillas Rojo i Torrecilla
Jaume Ciurana i Llevadot
Joana Ortega i Alemany
Santiago Fisas i Ayxelà
Jordi Portabella i Calvete
Imma Mayol i Beltran
Blanca Barbero
Júlia Pérez

SECRETÀRIA DELEGADA
Montserrat Mascaró i Altimiras

INTERVENTOR DELEGAT
Lluís Salvat i Galtés

Coordinació de la memòria 2001

Conxa Rodà

ESTADÍSTIQUES
Pere Casas

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC I TRADUCCIONS
Caplletra

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Judit Lara

DISSENY GRÀFIC
Estudi Tere Moral

FOTOMECÀNICA
Àrea Preimpressió

IMPRESSIÓ
Arts Gràfiques Orient

Dipòsit legal
B-33.303/2002

ISBN 84-7609-995-9

Comissió Executiva

PRESIDENT
Ferran Mascarell i Canalda

VICEPRESIDENTA
Marina Subirats i Martori

Jordi Martí i Grau
Eduard Spagnolo i de la Torre
Pilar Solans

SECRETÀRIA DELEGADA
Montserrat Mascaró i Altimiras

Direcció de Recursos

DIRECTOR
Emilio Ruiz

ADMINISTRACIÓ ECONÒMICA
Joan Reiriz

CONTRACTACIÓ
Rafael Herrero

RECURSOS HUMANS
Francesc Mateo

COMERCIAL
Feliu Batlló

PRODUCCIÓ I RECURSOS INTERNS
Josep M. Monasterio

Institut de Cultura de Barcelona

Palau de la Virreina
La Rambla, 99
08002 Barcelona

Tel. 34-93 316 10 00
Fax 34-93 316 10 10
www.bcn.es/cultura
infoicub@mail.bcn.es

Direcció-Gerència

DIRECTOR GERENT
Jordi Martí

RELACIONS INSTITUCIONALS
Anna Carbó

PREMSA
Jaume Boix

PLA ESTRATÈGIC
Jordi Pascual

RELACIONS PÚBLIQUES
Maite Mañé

Direcció d'Informació i Comunicació

DIRECTORA
Conxa Rodà

PATROCINI MITJANS DE COMUNICACIÓ
Judith Aviñó

INTERNET
Laura Solanilla
Armand Gasulla

AGENDA CULTURAL
Assumpta Manils

ESTADÍSTIQUES
Pere Casas

MAILING I ATENCIÓ AL PÚBLIC
Gemma Redolad

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Judit Lara

Direcció d'Acció Cultural

DIRECTORA
Ana Esteban

FESTIVAL GREC
*DIRECTOR
Borja Sitjà

*GERENT FESTIVAL
Irma Coronilla

*ADJUNTA A DIRECCIÓ
Reyes Milà

MERCAT DE LES FLORS
Joan M. Gual

FESTES
Francesc M. Fabregat

*BANDA
Josep Mut

LA VIRREINA EXPOSICIONS
Iván de la Nuez

*EXPOSICIONS LA CAPELLA
Oriol Gual

BARCELONA PLATÓ
Júlia Goytisolo

COMUNICACIÓ
Ana Álvarez

Direcció de Cooperació

DIRECTORA
Rosa Mach

RELACIONS INSTITUCIONALS
Neus Junquera

RELACIONS AGENTS CULTURALS
Tona Calvo

SUPORT A ENTITATS
Rosa Xabé

OFICINA TÈCNICA ANY GAUDÍ
Rossend Casanovas
Anna Butí

Direcció de Patrimoni

DIRECTORA
Núria Fradera

OFICINA TÈCNICA
ESTRUCTURA I ADMINISTRACIÓ
Montserrat Tort
Ascensi Mir

COL·LECCIONS I RECERCA
Lluís Josep Ramoneda

Direcció dels Museus

MUSEU PICASSO
Teresa Ocaña

MUSEU FREDERIC MARÈS
Pilar Vélez

MUSEU DE LES ARTS APLICADES:

*MUSEU DE LES ARTS DECORATIVES
Marta Montmany

*MUSEU DE CERÀMICA

*MUSEU TÈXTIL I D'INDUMENTÀRIA
Rosa M. Martín

MUSEU D'HISTÒRIA:

*MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
Antoni Nicolau

*SERVEI D'ARQUEOLOGIA
Ferran Puig

*MUSEU MONESTIR DE PEDRALBES
Anna Castellano

*MUSEU-CASA VERDAGUER
Mari Cruz Martín

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT
Manel Rovira

MUSEU BARBIER-MUELLER D'ART PRECOLOMBÍ
Anna Casas

MUSEU DE LA MÚSICA
Romà Escalas

MUSEU ETNOLÒGIC
Carme Fauria

DIRECCIÓ DE MUSEUS I CENTRES DE CIÈNCIES
Carme Prats

*MUSEU DE ZOOLOGIA
Anna Omedes

*MUSEU DE GEOLOGIA
Alícia Masriera

*JARDÍ BOTÀNIC
Núria Membrives

INSTITUT BOTÀNIC
Josep Montserrat

Barcelona,

---

ciutat de museus	12
ciutat d' art contemporani	38
ciutat de teatre i dansa	58
ciutat de música	70
ciutat de festes i tradicions	86
ciutat de lletres	92
ciutat de cinema	106
ciutat de festivals	116
ciutat de diàleg	128
els districtes fan cultura	140
ciutat internacional	154

la gestió de l'Institut de Cultura	162
---	-----

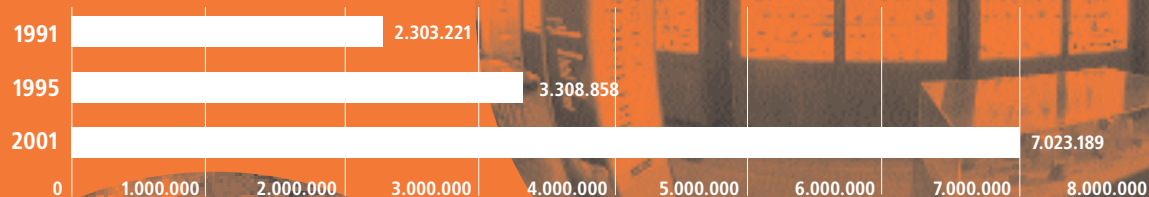

Textos en castellano	174
English texts	180

Índex per programes	186
Índex alfabètic	187

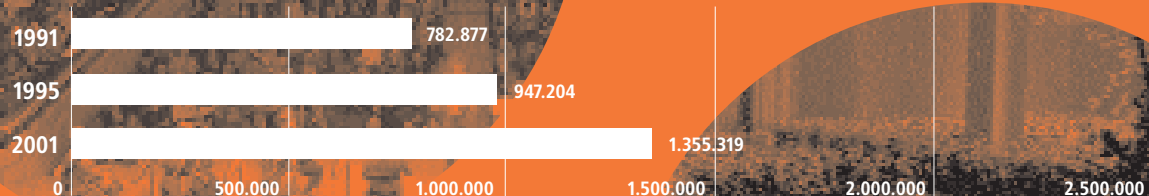
Visitants de museus 1991-2001

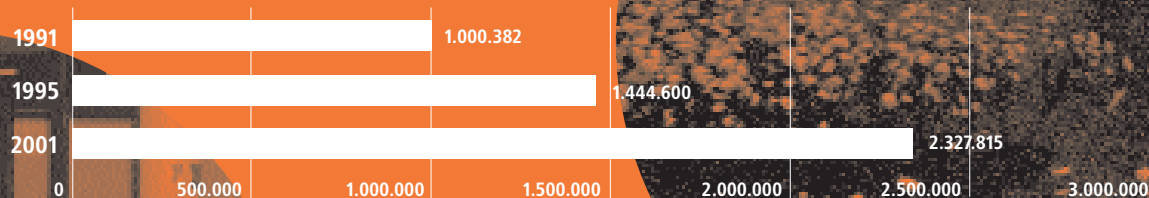
Espectadors d'arts escènics 1991-2001

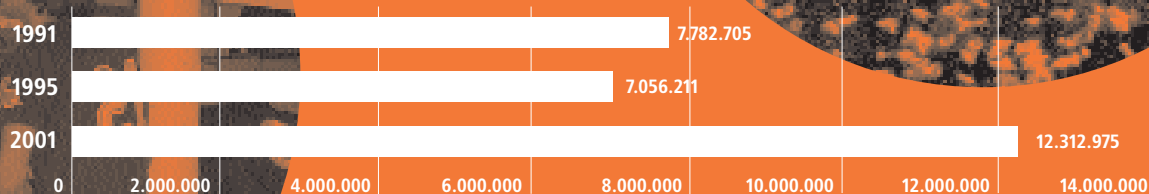
Espectadors de música 1991-2001

Usuaris de biblioteques públiques 1991-2001

Espectadors de cinema 1991-2001

Presentació

L’Institut de Cultura de Barcelona té com a objectiu promoure la cultura a la ciutat de Barcelona, d’una banda mitjançant programes propis i de l’altra donant suport als diferents agents culturals que hi actuen. És missió de l’Institut estendre la cultura al màxim nombre de ciutadans, amb la convicció que és determinant per a la seva qualitat de vida.

La producció cultural de l’any 2001 a Barcelona ha estat molt notable. A l’Institut de Cultura li ha pertocat d’impulsar-la, però, una vegada més, la creativitat de ciutadans, associacions i empreses n’ha estat la base. Un indicador com és l’IAE de l’any 2001 evidencia l’espectacular creixement d’empreses de l’àmbit cultural de Barcelona: globalment, entre els anys 1993 i 2001, les empreses culturals han crescut un 63 %.

L’any 2001 s’han celebrat els certàmens culturals cíclics, que conformen uns alts nivells d’oferta en l’agenda cultural de la ciutat, però també se n’han realitzat de nous (Triennal d’Art Contemporani) i se n’han preparat d’altres que es desplegaran el 2002 (Any Internacional Gaudí, Any Verdaguer). S’han

impulsat estratègies educatives als equipaments culturals de la ciutat (cicles d’estiu i de Nadal als museus, escoles a l’Auditori, al Palau, al Liceu, al CCCB...); així mateix, s’han obert tres biblioteques i tres nous espais per a les arts escèniques. Cal recordar que el Festival Grec ha celebrat el seu 25è aniversari.

La rica oferta cultural, seguida d’un elevat consum cultural, ha augmentat el 2001, cosa que ha arrodonit un creixement sostingut de tota una dècada.

Finalment, al llarg del 2001, des de l’Institut de Cultura s’ha treballat molt a fons en la implantació i l’impuls de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

La memòria anual recull tota l’activitat desenvolupada per l’Institut de Cultura o feta amb el seu suport. L’estructura, com a les edicions anteriors, respecta una presentació temàtica, i al final de cada capítol s’ofereixen els indicadors específics, com també les dades globals del sector cultural de la ciutat.

		1991	2000	2001	01/91 % de variació
Museus	Indicadors				
	Museus				
	Nombre de visitants	2.303.221	7.040.935	7.023.189 (1)	205 %
Arts escèniques	Arts escèniques				
	Nombre d’espectadors	812.598	2.127.865	2.174.580	168 %
Música	Música				
	Nombre d’espectadors	782.877	1.206.730	1.355.319	73 %
Biblioteques públiques	Biblioteques públiques				
	Nombre d’usuaris	1.000.382	1.773.029	2.327.815	133 %
Cinemes	Cinemes				
	Nombre d’espectadors	7.782.705	11.401.924	12.312.975	58 %

(1) Des de l’any 1999 es comptabilitza la Pedrera com a espai museístic.
Font: Servei d’Informació. Institut de Cultura de Barcelona.

Barcelona,
ciutat de **museus**

Barcelona, ciutat de museus

A més de les habituals tasques de conservació i de restauració, els museus han continuat treballant com a centres de creació de coneixement, amb reeixides exposicions, com ara *Aliments sagrats. Pa, vi i oli a la Mediterrània antiga* (Saló del Tinell), *Picasso eròtic* (Museu Picasso), *Canaletto. Una Venècia imaginària* (CCCB), *El Cinquecento Veneto. Pintures de l'Ermitage* (Museu Nacional d'Art de Catalunya), *Móns privats, mirades públiques. Ceràmiques de la col·lecció Bertran i Musitu* (instal·lació exposició que ha transformat el Palau de Pedralbes en un espai virtual dedicat a la ceràmica de Talavera), *Icones russes* (la Pedrera), *600 anys de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona*, i amb programes pedagògics com "Nadal als museus" i "Estiu als museus". D'altra banda, al final d'any es va inaugurar a París l'exposició *París-Barcelona, de Gaudí a Miró*, organitzada pel Musée Picasso de París i el Museu Picasso de Barcelona. L'exposició, que confronta les relacions artístiques que es van establir entre París i Barcelona entre 1888 i 1937, es pot veure al Museu Picasso de Barcelona des del març del 2002.

El 2001 també ha estat significativa la política d'adquisicions del Museu Picasso, del MACBA, del MNAC i de la Fundació Miró (amb la incorporació de la rellevant col·lecció Katsuta), que ha significat, globalment, la incorporació de més de 500 noves peces al patrimoni artístic de la ciutat.

Amb l'Assemblea de l'ICOM (Consell Internacional de Museus), celebrada al mes de juliol a Barcelona, la ciutat ha esdevingut capital mundial del patrimoni. L'Assemblea ha experimentat un rècord d'assistència respecte d'edicions anteriors.

L'homenatge a Frederic Marès amb motiu del desè aniversari de la seva mort ha permès reeditar-ne les memòries i presentar el catàleg de la seva obra escultòrica.

S'han incorporat més de 500 noves peces al patrimoni artístic de la ciutat.

El nombre de visitants als museus ha continuat superant la xifra dels 7 milions.

**Les troballes a Santa Caterina,
a la plaça de la Vila de Madrid,
al Born i al carrer de Sant
Honorat se sumen al valuós
mapa arqueològic de
Barcelona.**

Pel que fa a les reformes arquitectòniques, s'ha continuat treballant al MNAC (el 2001 es va signar l'acord institucional per acabar-ne les obres) i en l'ampliació del Museu Picasso.

En l'àmbit del patrimoni arqueològic, cal subratllar la importància de l'amplíssima activitat portada a terme en el terreny de l'arqueologia. Les troballes a Santa Caterina, a la plaça de la Vila de Madrid, al Born i al carrer de Sant Honorat se sumen al valuós mapa arqueològic de la ciutat.

S'han iniciat els treballs per posar en funcionament el Centre de les Glòries. L'objectiu és donar valor a la creativitat aplicada: el disseny industrial i gràfic, la moda, la joieria, la ceràmica..., fent evident la capitalitat de Barcelona en moda i en disseny.

MUSEUS MUNICIPALS

MUSEUS D'ARTISTA I COL·LECCIONISME

Museu Picasso

Els dos eixos d'acció del Museu Picasso han estat la línia d'exposicions temporals d'una banda i la política d'ordenació i racionalització dels espais d'exposició de les col·leccions permanents de l'altra.

Dins la línia d'exposicions del museu a l'entorn de les avantguardes que conformen el panorama artístic dels darrers anys del segle XIX i de la primera meitat del segle XX, ha tingut lloc l'exposició *Albert Gleizes. El cubisme en majestat*. Organitzada conjuntament pel Museu Picasso de Barcelona i el Musée des Beaux-Arts de Lió en estreta col·laboració amb la Fondation Albert Gleizes, l'exposició ha ofert una visió de conjunt de la trajectòria de l'artista francès (1881-1953). Un cicle de conferències i el catàleg han permès aprofundir en l'obra d'un dels protagonistes de l'avantguarda artística del principi del segle XX vinculada al cubisme.

El 2001 ha començat la reforma i ampliació de les plantes baixa a tercera.

Significatiu volum de préstecs d'obres del Museu Picasso a exposicions temporals arreu del món.

El Palau Finestres i la Casa Mauri formen part del Museu Picasso des del 1999

Antoine Pétri, administrador de la Fundació Albert Gleizes, Mª Teresa Ocaña, directora del Museu Picasso, i Ferran Mascarell, regidor de cultura, a la inauguració de l'exposició *Albert Gleizes*

Fullet de l'exposició *Picasso Eròtic*

La segona exposició important del 2001 ha estat *Picasso eròtic*, organitzada pel Museu Picasso, la Réunion des Musées Nationaux i el Musée Picasso de París, en coproducció amb el Musée des Beaux-Arts de Montréal. L'erotisme és una constant en l'obra de Picasso, de manera que permet traçar un fil conductor que al llarg de l'exposició ha propiciat una lectura nova de la seva obra: des dels dibuixos del Picasso nen que mostren els seus primers contactes amb la sexualitat, fins a la seva obra final, en què l'artista assumeix el rol de *voyeur*.

El 2001 ha començat la reforma i ampliació de les plantes baixa, primera, segona i tercera del museu. Els objectius principals d'aquesta nova fase d'obres han estat la racionalització dels recorreguts i la resolució de problemes funcionals d'evacuació i seguretat. Per dur a terme aquesta reforma s'ha hagut de reorganitzar tota la col·lecció permanent del museu, que ha fet necessària una escala provisional d'accés a la segona planta i una nova senyalització.

El volum de préstecs d'obres del Museu Picasso a diferents exposicions temporals dins l'Estat espanyol i a diferents països d'arreu del món ha estat una bona mostra de la seva projecció externa. Ha prestat un total de 104 obres a importants exposicions com ara *L'École de Paris* al Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris; *Picasso. Les métamorphoses de l'homme* al Musée d'Art Moderne de Liège; *Picasso. The Artist's studio* al Cleveland Museum a Cleveland; *Matisse-Picasso* al Grand Palais de París; *Picasso. Grandes series y maestros del pasado. 1953-1973* al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid; *Picasso en las colecciones españolas* al Museo de Arte Contemporáneo Esteban Vicente de Segòvia; *Picasso érotique* al Jeu de Paume de París i al Musée des Beaux-Arts de Montréal.

Finalment, cal destacar l'increment dels fons del Museu Picasso gràcies a la donació d'una ceràmica de Sargadelos que representa María Hita. Quant a la difusió, s'ha posat en servei la pàgina web www.museupicasso.bcn.es.

Museu Frederic Marès

L'any 2001 ha estat dedicat al fundador del museu, el col·leccionista i escultor Frederic Marès, amb motiu de la commemoració del desè aniversari de la seva mort. El museu li ha dedicat una exposició, la reedició de les seves memòries i un acte ciutadà d'homenatge.

L'exposició, titulada *Frederic Marès, un escultor reconegut. L'exposició del 1926 a Madrid*, ha estat una recreació de l'única exposició individual de l'artista fora de Barcelona, que tingué lloc als Salones Nancy de Madrid l'any 1926. Aquesta mostra, que ha aplegat algunes obres inèdites fins ara, va ser el millor testimoni de l'èxit de crítica i públic que tingué Marès en la seva primera etapa com a escultor abans de la guerra.

Dins de la línia de recerca i publicacions sobre escultura cal remarcar l'exposició *Alejo de Vahía, mestre d'imatges*. Pel que fa a la recerca dels fons, d'una banda s'ha completat l'estudi de l'obra escultòrica de Frederic Marès —editat a començament del 2002—, i de l'altra s'ha seguit en les dues línies d'investigació dedicades a l'escultura del món antic i a l'escultura dels segles XIX i XX.

Dins del projecte de remodelació del museu, s'ha dut a terme la reforma de les sales d'escultura en pedra, conegudes com la cripta, inaugurades el gener del 2002. En aquestes sales es pot visitar, entre altres coses, una espectacular portada romànica de l'església d'Anzano (Osca) i una part del claustre gòtic del convent de Santa Clara de Barcelona. La reforma arquitectònica ha estat obra de l'estudi de Josep Llinàs, a partir del

Joventut Ritme. 1920-1925. Marbre. Exposició Frederic Marès, un escultor reconegut. L'exposició del 1926 a Madrid, al Museu Frederic Marès

El desè aniversari de la mort de Frederic Marès s'ha commemorat amb una exposició, la reedició de les seves memòries i un acte ciutadà d'homenatge.

S'ha dut a terme la reforma de les sales d'escultura en pedra, la cripta.

Tallers d'estiu "El joc de la pilota a l'antic Mèxic"

El museu ha tingut el 2001 un significatiu augment de públic.

projecte museogràfic elaborat per l'equip tècnic del museu.

Quant a la restauració, ha estat prioritària la tasca de consolidació de les obres d'escultura en pedra, amb vista al nou muntatge, com també les obres de Frederic Marès destinades a l'exposició homenatge.

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí

El Museu Barbier s'està definint com un espai de trobada i de treball amb l'Amèrica Llatina. L'exposició *Arts de l'Amèrica Central. Nicaragua, Costa Rica i Panamà*, tot just inaugurada al final de l'any anterior, s'ha prolongat fins al maig i ha estat molt ben rebuda pel públic. A partir de l'art, el món simbòlic, social i natural, l'exposició ha introduït el visitant en els camins místics i creatius de les societats precolombines mitjançant la seva destacada producció escultòrica i ceràmica. Al voltant de la mostra s'han organitzat diverses activitats, entre les quals destaca el curs "Medi ambient i diversitat cultural a l'Amèrica Central". Després de Barcelona l'exposició ha viatjat a París, a La Maison de l'Amérique Latine.

Durant el mes de juny s'ha establert una col·laboració especial amb el consolat de Colòmbia a Barcelona, i ha tingut lloc al pati del museu, amb caràcter gratuït, el primer cicle de concerts, "Sones". Al mes d'agost, un cop més, al cicle de concerts d'estiu del Palau Nadal hi ha hagut ple amb la música clàssica.

L'any 2001, però, també ha estat un any complex. D'una banda, diverses obres han estat motiu d'indagacions pels governs de Guatemala i de Mèxic; de l'altra, el préstec de la col·lecció finalitzava el 31 de desembre. Pel que fa a les reclamacions, tot i que no han prosperat des del punt de vista legal ja que el seu propietari presentà la

documentació acreditativa, la vida del museu s'ha alentit. Pel que fa a la continuïtat de la col·lecció a Barcelona, l'Institut de Cultura i la família Societat Barbier-Mueller han acordat prorrogar el préstec dos anys més, fins al desembre del 2003.

Prorrogat dos anys l'acord de préstec de la col·lecció a Barcelona.

MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

L'any 2001 ha estat fonamental per a la continuació de molts dels programes i les línies estratègiques del Museu d'Història de la Ciutat. En el terreny de la planificació i la programació de serveis cal destacar l'avenç en l'elaboració del programa museològic i el pla d'usos del monestir de Pedralbes, instrument essencial per dur a terme el programa de restauració del monument. A la vegada, s'ha desenvolupat la planificació de les activitats relacionades amb l'Any Verdaguer i amb l'Any Internacional Gaudí 2002. Així, el museu és l'eix vertebrador de les activitats a Barcelona a l'entorn de Verdaguer, i participa de manera especialment intensa en l'Any Internacional Gaudí amb dues exposicions i amb el centre d'interpretació del Parc Güell. Finalment, s'ha treballat en la realització del projecte museològic del centre d'interpretació de la plaça de la Vila de Madrid i de l'Espai Santa Caterina, com també en l'exposició permanent sobre l'època medieval que es començarà a materialitzar l'any 2002 al centre museístic de la plaça del Rei.

Les exposicions temporals han estat un dels programes centrals que han permès al museu renovar l'oferta museística i arribar a nous públics. L'any 2001, en la línia de donar a conèixer la història contemporània de la ciutat, ha tingut lloc l'exposició *L'obertura de la Via Laietana, 1908-1958* amb força èxit de crítica i de públic. La consolidació del cicle "Mediterraneum" ha estat gràcies a l'exposició *Aliments sagrats. Pa, vi i oli a la Mediterrània*

Taller al Museu d'Història de la Ciutat
Foto: Pep Herrero

**Les exposicions del cicle "Mediterraneum",
premiades per l'Associació Catalana
de Crítics d'Art.**

Peces de l'exposició *Aliments sagrats. Pa, vi i oli a la Mediterrània antiga*, al Museu d'Història de la Ciutat

Estudiants al Monestir de Pedralbes
Foto: Pep Herrero

antiga, una invitació a la reflexió a l'entorn dels trets comuns de les cultures de l'àrea mediterrània. Aquest cicle ha gaudit d'un ampli reconeixement, com ho demostra el premi de l'Associació Catalana de Crítics d'Art. Ha destacat també l'exposició *L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de la Ciutat de Barcelona, 600 anys*, que el museu ha organitzat conjuntament amb la fundació d'aquest hospital en el marc dels actes de commemoració dels sis-cents anys de la institució. Al monestir de Pedralbes ha tingut lloc l'exposició *Els Reis Mags d'Orient. Història d'una tradició*, sobre la presència del mite dels reis mags en l'art. Finalment, el museu ha organitzat al Centre Cultural La Farinera *La ciutat de les fàbriques*, amb la col·laboració del districte de Sant Martí, una exposició de petit format a l'entorn del patrimoni industrial del Poblenou, amb la qual s'ha iniciat una nova línia de treball vers la recuperació i la difusió del patrimoni industrial.

Durant el 2001, les exposicions permanents dels diferents centres han estat objecte de modificacions per tal de millorar el nivell de comprensió del discurs. En aquest sentit destaca la incorporació al subsòl arqueològic de la plaça del Rei d'un vídeo virtual i de diverses maquetes. També s'han dedicat esforços a les tasques de conservació i restauració de les col·leccions i els edificis custodiats pel museu i s'ha avançat en l'estructuració d'un model de gestió de les tasques de conservació preventiva.

Els treballs de recerca historicoarqueològica han continuat amb una activitat molt intensa i són avui un dels eixos vertebradors de l'acció del museu. La publicació de la monografia sobre les restes arqueològiques de la plaça del Rei és una important mostra de les investigacions dutes a terme. Les excavacions arqueològiques han tingut un període especialment fèrtil amb les actuacions emblemàtiques al convent de Santa Caterina, al Born i a la plaça de la Vila de Madrid, entre altres llocs.

Arxiu Històric de la Ciutat

L'Arxiu Històric de la Ciutat ha treballat especialment, al llarg del 2001, en l'inventari i en la catalogació dels seus fons, com també en la millora tècnica i en l'atenció personal del públic usuari.

És en aquest sentit que cal remarcar la incorporació a Internet de la base de dades dels catàlegs generals de la biblioteca i del de l'hemeroteca del centre, que permet la consulta a distància d'una gran quantitat d'informació especialitzada. La signatura, al final d'any, d'un conveni entre l'Institut de Cultura de Barcelona i el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) permetrà la integració gradual dels registres bibliogràfics de l'Arxiu Històric de la Ciutat al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC), per tal de millorar la informació bibliogràfica que s'ofereix a la comunitat universitària i investigadora, facilitar el préstec interbibliotecari i racionalitzar la tasca de catalogació.

S'ha continuat treballant en la digitalització dels fons hemerogràfics iniciada l'any anterior, amb la digitalització del periòdic *El Mundo Deportivo* corresponent al període 1939-1950, ambdós inclosos.

L'Aula d'Història del Periodisme Diari de Barcelona, impulsada per l'Arxiu Històric i els Estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), ha celebrat el dia 28 de maig el seu IV Col·loqui anual, on s'ha debatut el tema "Hemeroteques digitals: experiències". El web amb què s'ha dotat té continguts i enllaços de gran utilitat per a la recerca de l'hemerografia històrica.

Quant a l'increment de patrimoni documental, s'ha de destacar l'adquisició de la col·lecció de Ramon Soley, composta de 780 unitats documentals entre gravats, plànols i llibres il·lustrats sobre la ciutat de Barcelona pertanyents als segles XVI-XIX.

En l'àmbit de la difusió i les publicacions, cal remarcar l'homenatge tributat a la memòria

Signat el conveni per a la incorporació de l'Arxiu Històric al catàleg del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC).

Adquisició de la col·lecció de Ramon Soley amb gravats, plànols i llibres il·lustrats sobre la ciutat de Barcelona dels segles XVI-XIX.

Exposició *Mies van der Rohe, arquitectura i disseny* al Museu de les Arts Decoratives
Foto: Rosa Feliu

Les exposicions del museu dins la Primavera del Disseny 2001 han tingut un augment del públic visitant del 20 % en relació amb l'any anterior.

d'Agustí Duran i Sanpere (1887-1975), fundador de l'Arxiu Històric de la Ciutat, en ocasió del vint-i-cinquè aniversari de la seva mort.

El Seminari d'Història de Barcelona ha impartit tres cursos sobre història de Barcelona. I el mes de novembre s'ha celebrat el VII Congrés d'Història de Barcelona, amb el tema d'estudi "El segle de l'absolutisme". El mateix Seminari ha editat també quatre números nous dels *Quaderns del Seminari d'Història de Barcelona*.

MUSEU D'ARTS APLICADES

Dues línies de treball han centrat el programa d'activitats del 2001 dels tres museus, el Museu de les Arts Decoratives, el Museu de Ceràmica i el Museu Tèxtil i d'Indumentària, coordinats sota la denominació "Arts Aplicades": tenir una major presència en el conjunt de l'oferta cultural de la ciutat i consolidar un programa de recerca propi.

Amb relació al primer objectiu d'incidir en la difusió i la presència pública, s'ha traçat, d'una banda, el programa d'exposicions temporals del Museu de les Arts Decoratives i del Museu de Ceràmica i, de l'altra, la remodelació del vestíbul, dels circuits expositius i de la senyalització del Museu Tèxtil i d'Indumentària.

Així, les tres exposicions temporals del Museu de les Arts Decoratives, *El laboratori de la joieria*, *Alessandro Mendini entre les arts* i *Mies Van der Rohe, arquitectura i disseny a Stuttgart-Barcelona-Brno*, han permès ocupar un lloc central dins la programació de la Primavera del Disseny 2001, amb un augment del públic visitant del 20% en relació amb l'any anterior. D'altra banda, la mostra *El laboratori de la joieria* ha merescut l'atenció dels premis Ciutat de Barcelona 2001, que han atorgat una menció espe-

cial al museu en l'apartat de disseny. Alhora l'experimentació de nous llenguatges expositius ha tingut en el Museu de Ceràmica una presència polèmica i singular amb l'exposició *Mons privats, mirades públiques. Ceràmiques de la col·lecció Bertran i Musitu*.

La recerca s'ha consolidat a l'entorn de dos projectes impulsats pel Museu de les Arts Decoratives: l'elaboració d'un catàleg raonat de la seva col·lecció de disseny (1.200 objectes, 15 investigadors), dirigit per un equip de recerca integrat per personal del museu i de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona; i la creació d'una nova col·lecció d'objectes d'ecodisseny espanyol, com a resultat de l'anàlisi mediambiental realitzada prop de les empreses productores (120) per determinar si els objectes produïts són respectuosos amb el medi ambient. La direcció del projecte és compartida pel Museu i l'escola de disseny Elisava, i té el suport de la Generalitat de Catalunya (Departament de Medi Ambient) i de l'Ajuntament de Barcelona (Barcelona Sostenible i l'Institut de Cultura).

Exposició *Alessandro Mendini*, al Museu de les Arts Decoratives
Foto: Rosa Feliu

CENTRES I MUSEUS DE CIÈNCIES

Durant l'any 2001 els centres i museus de ciències han prosseguit el seu procés de reorganització tècnica.

Pel que fa a continguts, a més dels propis de cada centre, s'ha posat en marxa un programa transversal, "L'observatori científic de la ciutat mediterrània", per promoure el coneixement i la cultura científica en l'era de la informació. S'han creat dos productes específics en català, castellà i anglès: el butlletí bimestral de cultura científica, *laTalaia*, i el portal *Comunitat Medciències*, www.bcn.es/medciencies, una finestra oberta des de Barcelona al món, per tal d'afavorir la coopera-

Exposició *Quin clima per demà?*, al Museu de Geologia

ció entre institucions científiques i propiciar un espai de reflexió, actualització i comunicació amb els seus usuaris.

Amb motiu de la Setmana de la Ciència, a més de les ja tradicionals jornades de portes obertes als museus científics, s'han presentat tres exposicions temporals: *Quin clima per demà?*, *La ciència a la butxaca* i *ZOO1. Historia animalium*. Cada espai presencial ha disposat d'un punt de consulta de l'Observatori Científic de la Ciutat Mediterrània, amb cinc productes digitals desenvolupats expressament per a l'ocasió. Així, en articular en un mateix entorn l'oferta presencial i virtual s'ha donat un millor servei públic, facilitant l'accés i l'orientació dels usuaris.

Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella

El museu de la Ciutadella ha continuat treballant en la gestió conjunta del Museu de Geologia i el Museu de Zoologia, incidint en els processos de reorganització i actualització tècnica, de personal i d'espais.

Amb relació a la col·lecció que conserva el museu, que consta de més d'un milió d'exemplars, s'ha prosseguit el procés d'informatització dels fons i s'hi han incorporat més de 8.000 registres. D'altra banda, s'ha rebut una donació de 355 exemplars de flora fòssil de gran valor local, ja que procedeixen de jaciments de la ciutat de Barcelona. Pel que fa a les restauracions, cal destacar la duta a terme sobre les restes d'un exemplar d'*Elephas antiquus* del Pla de Barcelona, que es troben exposades al públic a la sala de paleontologia. La biblioteca ha rebut un important donatiu procedent del Servei Cartogràfic de Catalunya consistent en una col·lecció de 290 fulls topogràfics de l'ortofotomapa de Catalunya.

L'exposició permanent del Museu de Zoologia es va tornar a obrir el 19 de maig, un cop acaba-

Reforma de l'exposició permanent del Museu de Zoologia (MCNC)

des les obres de la restauració arquitectònica del sostre.

L'activitat pública del museu s'ha desenvolupat principalment a través de les exposicions temporals *Imatges invisibles* i *Els micromuntatges: minerals en miniatura*, que s'han presentat al Museu de Geologia. *Tresors de la natura* va ocupar fins al febrer la Sala de la Balena del Museu de Zoologia; la següent exposició, *Oblidats per Noè*, ha tractat els mamífers que poblaven la península abans de la presència humana. Al final d'any l'exposició de l'artista Isao, *ZOO1. Historia animalium*, ha mostrat la seva particular visió del món animal.

Quant a publicacions, s'ha editat el número 9 de *Treballs del Museu de Geologia de Barcelona* i els volums 23.1 i 24.1 de la revista científica *Miscel·lània Zoològica* (anomenada *Animal, Biodiversity and Conservation*, des del volum 24).

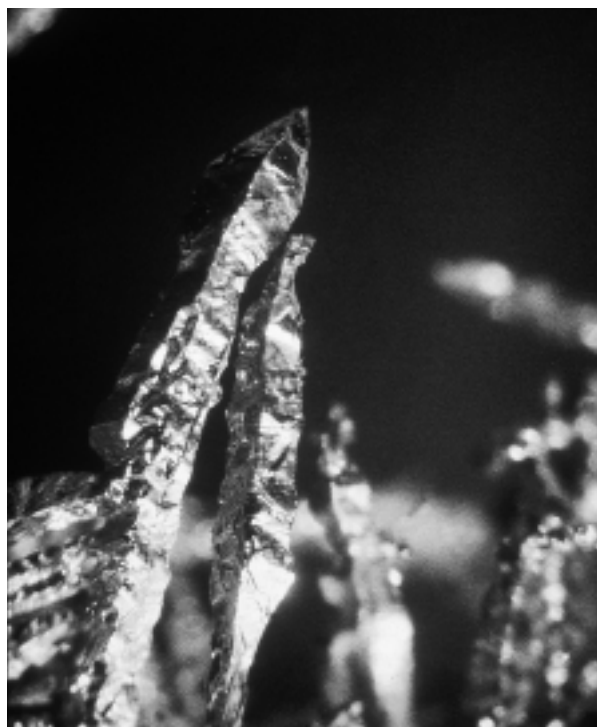
La recerca ha estat també un capítol important en el museu. S'estan duent a terme projectes de recerca geològica amb la Universitat de Barcelona i paleontològica amb la Universitat Autònoma de Barcelona, i també sobre ecoetologia d'aus, subvencionats per la DGICYT del Ministeri d'Educació i Ciència, per la Generalitat de Catalunya, per la Diputació de Barcelona i per l'Ajuntament de Barcelona. També s'ha continuat la recerca sobre ecoetologia de l'esquirol amb la Universitat de Barcelona i sobre malacofauna.

S'ha col·laborat en les exposicions següents: *Meteoritos, entre la vida y la muerte*, al Museo de Ciencias Naturales d'Àlaba; *Gent i gens*, a la Residència d'Investigadors del CSIC a Barcelona; *I después fou... la forma!*, al Museu de la Ciència de Barcelona; *Ballenas*, al Museu de les Ciències Príncep Felip de València; *Les Balears abans dels humans*, a Maó, Menorca; *Flying over Water*, al Malmö Konsthall de Suècia; *Matt Mullican. Més detalls d'un univers imaginari*, a la Fundació

Reoberta l'exposició permanent del Museu de Zoologia, un cop acabada la restauració arquitectònica del sostre.

S'ha rebut una donació de 355 exemplars de flora fòssil que procedeixen de jaciments de la ciutat de Barcelona.

Exposició Els micromuntatges: minerals en miniatura, al Museu de Geologia

Antoni Tàpies de Barcelona; *La Garma, un descens al passat*, al Museu d'Arqueologia de Catalunya, com també en les exposicions permanents del Centre d'Interpretació del monestir de Sant Llorenç del Munt, del Museu Torre Balldovina, a Santa Coloma de Gramenet, i del Museu de Torroella de Montgrí i del Baix Ter.

El Jardí Botànic ha centrat les seves actuacions en la finalització de l'obra civil i en la plantació dels 72 fitoepisodis projectats.

Jardí Botànic

Les actuacions del Jardí Botànic s'han centrat en la finalització de l'obra civil i en la plantació, en diferents fases, dels 72 fitoepisodis projectats. També s'han iniciat col·laboracions amb universitats, centres d'educació secundària i centres per a persones amb disminució.

Quant a la projecció pública, s'ha avançat en el projecte de disseny dels elements d'informació del Nou Jardí. Així mateix, amb la intenció de donar a conèixer què és el Nou Jardí, s'ha creat el web

www.jardibotanic.bcn.es amb la col·laboració de la UOC (Universitat Oberta de Catalunya).

Les activitats ofertes han estat programades per l'Associació d'Amics del Jardí Botànic. Destaquen les excursions per conèixer paisatges amb un especial interès botànic o el món dels bolets, i els cursos sobre ecologia i vegetació. També cal remarcar la participació del Jardí en el Congrés de l'Associació Internacional de Jardins Botànics a Còrdova.

Institut Botànic

L'Institut Botànic de Barcelona, centre mixt de l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Institut de Cultura i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), ha avançat en la construcció d'un nou edifici a la part alta del Jardí Botànic. Al final d'any ja s'han acabat els fonaments i una tercera part de l'edifici ateny l'alçada definitiva. Aquest edifici culmina un llarg procés per equipar l'Institut Botànic dels mitjans tècnics i de l'espai necessari per desenvolupar-se plenament. L'edifici té tres plantes. Una, parcialment soterrada, està destinada al dipòsit i la conservació de les col·leccions científiques. La central acollirà exposicions i conferències, i serà accessible des del Jardí Botànic; en aquesta planta es podrà tornar a visitar el Gabinet Salvador d'Història Natural, que va ser el primer museu que va existir a Barcelona, després de quasi dos segles de romandre tancat al públic. La planta superior, amb entrada independent del jardí, estarà destinada a laboratoris, despatxos, biblioteca i altres serveis dedicats a la recerca. Un sol edifici resol nombroses funcions gràcies al disseny asimètric que aprofita el desnivell natural.

Pel que fa a l'activitat científica, durant aquest any s'ha renovat un projecte de recerca que compara, mitjançant tècniques moleculars, la història evolutiva d'espècies de la família de les compostes

Jardí Botànic

L'Institut Botànic ha avançat en la construcció del nou edifici a la part alta del Jardí Botànic

Les temàtiques relatives al coneixement de les cultures tradicionals i als processos de mestissatge a Barcelona són una base important de l'exposició permanent del Museu Etnològic.

de l'Àsia Central i Occidental amb les del Mediterrani Occidental. S'ha començat un nou projecte de recerca aplicada, en col·laboració amb l'empresa privada, dedicat a l'estudi de les espècies llenyoses que s'adapten millor a la jardineria urbana de clima mediterrani. Ambdós projectes de recerca són finançats pel Ministeri de Ciència i Tecnologia. També s'ha treballat en l'edició del *Catalogue des plantes vasculaires du Nord du Maroc, incluant des clés d'identification*, monografia sobre la flora del Nord del Marroc en la qual han participat 95 autors i que serà publicada pel CSIC. S'ha signat un conveni entre la Universitat de Barcelona i l'Institut de Cultura pel qual es doten dues beques de recerca predoctorals orientades a l'estudi dels herbaris, en estreta col·laboració amb el Centre per a la Recerca en Biodiversitat Vegetal. La Generalitat de Catalunya ha renovat per sis anys més el Grup de Recerca en Biodiversitat i Biosistemàtica Vegetal (GReB), en el qual s'inscriuen tots els investigadors de l'Institut.

MUSEUS D'ETNOLOGIA I DE MÚSICA

Museu Etnològic

En l'àmbit d'exposicions i activitats, s'ha prosseguit la línia iniciada als darrers anys de mostrar expressions culturals diverses, subratllant-ne la vinculació amb la ciutat o amb referents d'interès global. Així s'han presentat les exposicions *Equador, una mirada d'infant*, *Els tàrtars polonesos* i *Barcelona, mosaic de cultures*, que s'ha obert a la capella del Convent del Àngels al mes de desembre. També s'ha iniciat un cicle anomenat "Patrimoni a l'abast", que en diferents mostres presenta temes transversals amb materials de les col·leccions del Museu Etnològic, com *El so de la terrissa*.

La tasca de documentació i recerca s'ha centrat en la sistematització dels materials destinats a l'exposició *Barcelona, mosaic de cultures*, en la qual s'ha fet un important treball de camp i s'han dibuixat línies d'actuació futures amb relació a la multiculturalitat de la ciutat i la necessitat d'establir vies de diàleg entre els diferents col·lectius que avui formen el seu teixit social. Així mateix, les temàtiques relatives al coneixement de les cultures tradicionals i als processos de mestissatge a Barcelona són una base important per al plantejament de l'exposició permanent del Museu Etnològic, en la qual s'ha estat treballant al llarg de l'any.

La biblioteca del museu ha continuat augmentant els seus fons de publicacions i ha continuat el procés d'informatització. Finalment, cal destacar que s'ha participat en exposicions externes mitjançant la cessió d'objectes de les col·leccions, i paral·lelament, s'ha dut a terme un nombre important d'intervencions en conservació preventiva i restauracions puntuals.

Museu de la Música

El Museu de la Música ha estat bàsicament dedicat a l'elaboració del nou projecte museogràfic, atès el seu proper trasllat a l'Auditori. Al final d'any ha tancat les seves portes al públic a fi d'iniciar els preparatius d'embalatge de les obres. La Casa Quadras, fins ara seu del museu, acollirà la Casa Àsia.

Altres fets destacats de l'activitat del museu han estat el concert amb motiu de l'Any Puig i Cadafalch, celebrat al Palau de la Música, i l'acollida de la donació de la col·lecció d'instruments de la musicòloga holandesa Nelly van Ree Bernard.

Façana del Museu Etnològic
Foto: Jordi Calafell-Rosa Feliu

Ramon Casas. *Plein Air*, cap a 1890-1891
 © Museu Nacional d'Art de Catalunya. Foto: Calveras/Mérida/Sagristà

A la representació de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya, que regien el Patronat del MNAC, s'hi ha incorporat la de l'Administració de l'Estat i la de les empreses patrocinadores.

El MNAC ha rebut donacions d'obres de Joaquim Sunyer i de Ramon Martí i Alsina.

MUSEUS CONSORCIATS **MUSEUS I CENTRES D'ART***

Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)

El 12 de juny de 2001, s'han aprovat els nous Estatuts del Museu Nacional d'Art de Catalunya, l'entrada en vigor dels quals ha implicat certes modificacions en el seu règim jurídic. També ha comportat canvis en la composició del Patronat com a òrgan rector. A la representació de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona, s'hi ha afegit la de l'Administració de l'Estat i la de les empreses patrocinadores del museu. S'ha arribat a l'acord institucional per acabar les obres del MNAC.

En el capítol d'activitats que el MNAC ha programat al llarg de l'any, destaca el gran èxit de públic de l'exposició *Ramon Casas, el pintor del modernisme*, que també s'ha presentat a Madrid, i de la mostra *Cinquecento Veneto. Pintures de l'Ermitage*.

El 2001 també ha estat un any en què els fons del museu han rebut incorporacions importants, com les obres donades de Joaquim Sunyer o de Ramon Martí i Alsina, o les que han realitzat artistes com Toni Catany i Carles Fontserè.

La política de col·laboració amb altres institucions museístiques de Catalunya ha propiciat la signatura d'un conveni amb el Museu Diocesà i Comarcal de Lleida, en el marc del qual els dos museus es comprometen a col·laborar en la tasca de conservació i difusió del patrimoni que tenen atribuïda respectivament.

*L'explicació corresponent al MACBA, a la Fundació Miró i a la Fundació Tàpies es troba inclòs en l'apartat d'art contemporani.

Col·lecció Thyssen-Bornemisza

La col·lecció Thyssen-Bornemisza del monestir de Pedralbes ha centrat la seva activitat pública en la celebració d'actes culturals de diferent caràcter que abasten tant les arts plàstiques com la música i el món educatiu.

A les sales de la col·lecció, i dins la temporada musical primavera 2000-2001, s'han celebrat sis dels concerts de la programació del cicle "Arrels i memòria", dirigits per Jordi Savall i protagonitzats, entre d'altres, per Montserrat Figueras, Rolf Lislevand, Pedro Estevan, Pierre Hantaï i Xavier Díaz.

A les sales dormitori del monestir, han tingut lloc entre els mesos de març i abril, dos cursos adreçats a la formació de professorat, i dins del cicle de conferències "Meravelles medievals dels museus de Barcelona", s'ha presentat "El Trecento italiano en la colección Thyssen-Bornemisza".

Finalment, coincidint amb les festes de Nadal, s'ha obert l'exposició *Els Reis Mags d'Orient. Història d'una tradició*, organitzada conjuntament amb el Museu Monestir de Pedralbes, basada en la iconografia al llarg dels segles.

Jordi Savall ha dirigit la programació de concerts.

Pietro di Rimini. *La Nativitat i temes de la infantesa de Crist*, 1330.
Col·lecció Thyssen-Bornemisza

MUSEUS D'HISTÒRIA

Museu Marítim

El Museu Marítim ha tingut com a línies d'actuació prioritàries potenciar i consolidar el programa de conservació i recuperació de patrimoni flotant, amb la implementació de l'"extensió a l'aigua" del museu. Dins d'aquesta línia, s'ha iniciat el programa del Front Portuari i de l'Eix Cultural Marítim a Barcelona, amb el projecte Eix Blau, en el qual participen les diferents institucions i organismes que hi ha situats a la zona portuària.

S'han iniciat noves línies de recerca. S'ha desenvolupat el Centre de Documentació Marítima,

S'ha iniciat el procés de restauració de les Drassanes Reials.

conjuntament amb l'Autoritat Portuària de Barcelona, i la política de restauració de les col·leccions del museu ha fet un pas endavant per a la seva consolidació. En el terreny educatiu s'ha accentuat la tasca del Centre de Recursos Educatius del Mar.

La cooperació amb altres museus marítims s'ha intensificat amb la creació d'estructures que han permès treballar d'una manera conjunta. El Museu Marítim va crear l'Associació de Museus Marítims del Mediterrani amb la idea de produir exposicions itinerants i temàtiques al voltant d'aquest element d'identitat cultural comuna com és el mar Mediterrani. La primera exposició ha estat *Mediterrània, cruïlla de civilitzacions*, seguida de *Pa, oli i vi: viure i sentir a la Mediterrània*, i la darrera d'aquest 2001, *Navegants i comerciants*.

Finalment, el 2001 s'ha iniciat el procés de restauració de les Drassanes i la remodelació d'una part de l'exposició permanent.

Museus municipals i concertats 1999-2001

	Visitants 99	Visitants 00	Visitants 01	% Variació 01/00
Museus i Centres d'Art				
Museu Frederic Marès	18.894 (1)	23.470	23.620	1 %
Museu Picasso	1.081.843	1.026.552	1.109.356	8 %
Museu Barbier-Mueller	16.668	14.089	21.315	51 %
MACBA	177.856	215.654	192.351	-11 %
MNAC	347.884	368.063	442.770	20 %
Museu d'Art Modern	97.891	101.811	62.534	-39 %
CCCB	367.348	366.499	426.616	16 %
Fundació Joan Miró	474.810 (2)	466.848 (2)	464.959 (2)	0 %
Fundació Antoni Tàpies	67.899 (2)	79.783 (2)	71.139 (2)	-11 %
Col·lecció Thyssen	50.572	48.106	55.658	16 %
Museus d'Arts Aplicades				
Museu de les Arts Decoratives	51.540	71.699	87.342	22 %
Museu de Ceràmica	63.872	80.640	61.435	-24 %
Museu Tèxtil i d'Indumentària	26.390	92.325	30.301	-67 %
Museus d'Història				
Museu d'Història de la Ciutat	200.277	172.212	183.707	7 %
Museu Monestir de Pedralbes	60.776	59.859	64.668	8 %
Museu Verdaguer	5.554	3.904	3.932	1 %
Museu Marítim	174.065	250.538	229.268	-8 %
Museu Militar de Barcelona	103.806	96.329	58.458	-39 %
Museus de Ciències Naturals				
Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella	48.105	61.501	64.597	5 %
Jardí Botànic	10.045 (3)	13.712	6.988	-49 %
Museus d'Etnologia i Música				
Museu Etnològic	13.729	15.020	14.760	-2 %
Museu de la Música	22.823	22.200	19.860	-11 %
TOTAL	3.482.647	3.650.814	3.695.634	1,23 %

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

(1) Tancat del maig de 1998 a l'abril de 1999.

(2) Inclou els assistents a exposicions, conferències, concerts i altres activitats del museu.

(3) Inaugurat el 18 d'abril de 1999.

Museus d'altres institucions i privats

	Visitants 99	Visitants 00	Visitants 01	% de variació 01/00
La Pedrera. Centre Cultural Caixa Catalunya	1.322.584	1.367.212	1.212.190	-11 %
Museu d'Arqueologia de Catalunya	19.917	26.983	22.158	-31 %
Museu Etnogràfic Andino-Amazònic Caputxins	425	450	325	-28 %
Museu d'Autòmats del Tibidabo	474.489	(1)	(1)	-
Museu del Calçat	3.943	3.943	4.000	1 %
Museu de la Cera	206.517	189.265	187.354	-1 %
Museu de la Ciència - Fundació "la Caixa"	260.722	262.561	241.081	-8 %
Fundació Francisco Godia (2)	1.062	12.000	-	-
Museu del Futbol Club Barcelona	1.154.604	1.156.090	1.161.038	0 %
Museu Geològic del Seminari	5.603	5.875	5.244	-11 %
Museu Egipci	75.975	144.435	220.614	53 %
Museu del Còmic i la Il·lustració	5.405	6.594	9.753	48 %
Museu d'Història de Catalunya	-	170.075	190.475	12 %
Museu de l'Eròtica	44.555	44.638	29.602	-34 %
Museu de la Xocolata	-	-	47.248	-
TOTAL	3.101.312 (1)	3.390.121 (1)	3.327.555 (1)	-2 %

(1) El Museu d'Autòmats del Tibidabo no ha comptabilitzat els visitants de l'any 2000 i 2001. Per tant, per no desvirtuar la comparativa de % de variació, la xifra de visitants d'aquest museu no s'ha sumat al total dels anys 1998 i 1999. Això explica la variació amb relació a les dades publicades a les memòries anteriors.

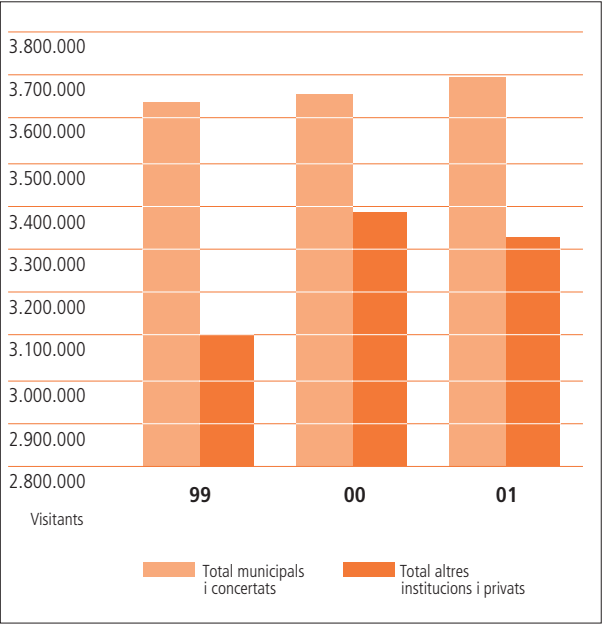
(2) Obert al desembre del 1999.

Total de visitants als museus 1999-2001

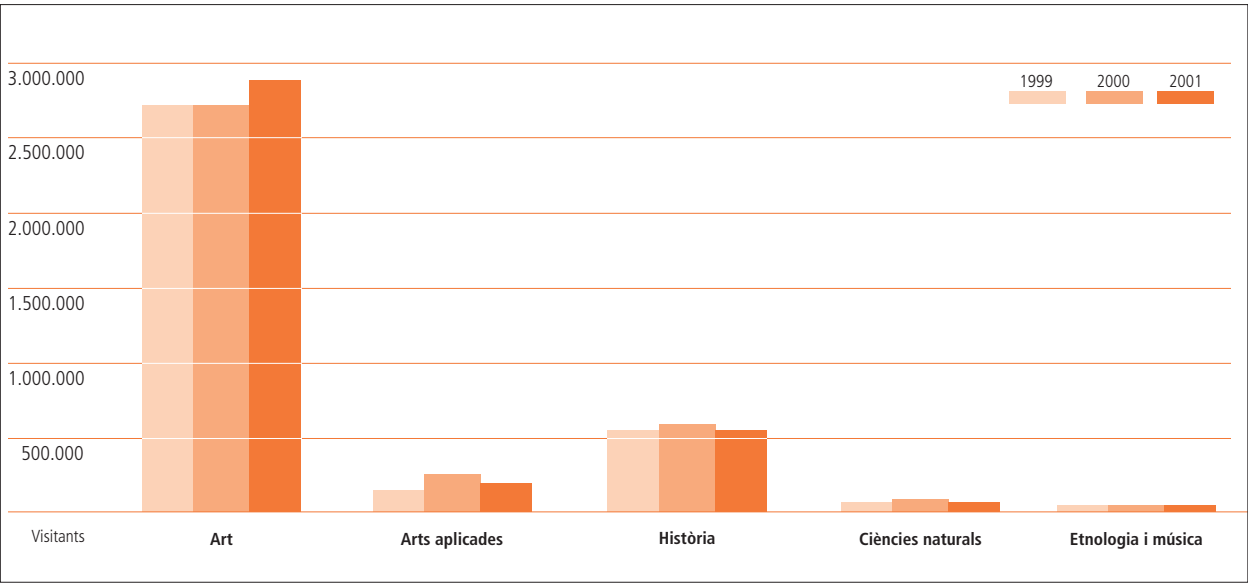
	Visitants 99	Visitants 00	Visitants 01	% de variació 01/00
Museus municipals	1.620.516	1.657.183	1.691.881	2,09 %
Museus concertats	1.862.131	1.993.631	2.003.753	0,51 %
Museus d'altres institucions i privats	3.101.312	3.390.121	3.327.555	-1,85 %
TOTAL	6.583.959	7.040.935	7.023.189	-0,25 %

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Visitants museus per tipus de gestió

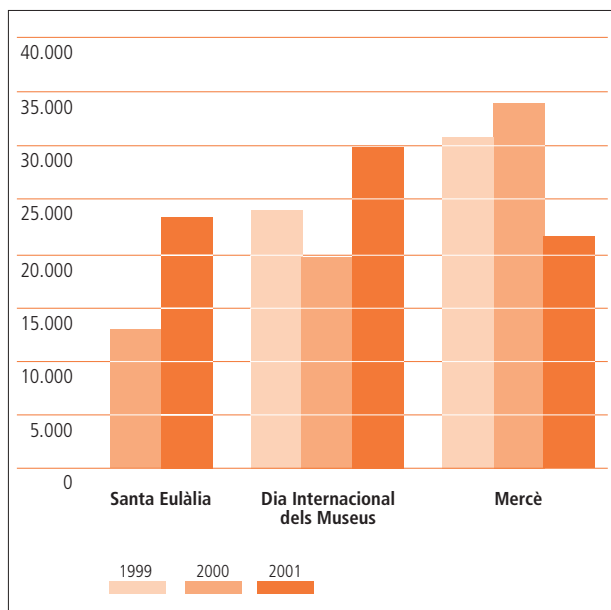
Visitants museus per àmbits temàtics

Rànquing d'exposicions a museus i centres culturals 2001

Exposicions	Espai	Visitants
Joan Brossa o la revolta poètica	Fundació Joan Miró	162.484
Albert Gleizes. El cubisme	Museu Picasso	127.785
Joan Miró. Desfilada d'obsessions	Fundació Joan Miró	100.614
Mark Rothko	Fundació Joan Miró	85.039
Ramon Casas	MNAC	76.027
Picasso eròtic	Museu Picasso	70.780
Ironia	Fundació Joan Miró	57.399
La medalla modernista	MNAC	54.144
Robert i Sonia Delaunay	Museu Picasso	52.262
Pintures de l'Ermitage	MNAC	49.871
Aliments sagrats	Museu d'Història de la Ciutat	35.251

Visitants a les jornades de portes obertes als museus 1999-2001

Museus municipals i concertats 2001

	Peces / Fons del museu				Superfície		Exposicions temporals	Visitants totals
	Exhibides	Inventariades	Fons museu	Increment	Útil	Exposicions	Núm.	Visitants
Museus i Centres d'Art								
Museu Frederic Marès	53.000	14.019	55.000	1	3.778	3.115	2	23.620
Museu Picasso	297	3.699	3.699	1	11.196	2.119	3	1.109.356
Museu Barbier-Mueller	88	117	117	-	665	246	-	21.315
MACBA	113	1.748	1.817	-	16.528	5.087	14	192.351
MNAC (1)	969	237.285	237.285	6.082 (1)	53.300	11.000	9	505.304
CCCB	-	-	-	-	14.643	3.761	-	426.616
Fundació Joan Miró	225	14.013	14.013	25 (2)	6.910	3.099	4	464.959
Fundació Antoni Tàpies	68	878	878	1	3.713	1.170	7	71.139
Col·lecció Thyssen	73	73	73	-	1.200	800	6	55.658
Museus d'Arts Aplicades								
Museu de les Arts Decoratives	493	4.172	5.898	63	3.000	1.000	2	87.342
Museu de Ceràmica	1.891	27.530	27.530 (3)	2	3.000	1.000	2	61.435
Museu Tèxtil i d'Indumentària	357	17.628	18.000	120	2.150	1.052	7	30.301
Museus d'Història								
Museu d'Història de la Ciutat	300	19.442	20.618 (4)	-	11.141	6.789	5	183.707
Museu Monestir de Pedralbes	505	1.715	(5)	-	6.296	5.712	-	64.668
Museu Verdaguer	260	380	4.000	2	1.232	418	-	3.932
Museu Marítim	750	6.528	6.528	19	18.000	10.000	5	229.268
Museu Militar de Barcelona	3.897	7.260	7.260		6.268	5.538		58.458
Museus de Ciències Naturals								
Museu de Ciències Naturals	5.800	155.789	1.053.675	1.042	5.580	2.020		64.597
Jardí Botànic	22.670	35.596	35.596	12.926	140.000	80.000	-	6.988
Museus d'Etnologia i Música (6)								
Museu Etnològic	404	61.863	63.035	40	2.618	819	4	14.760
Museu de la Música								19.860
TOTAL								3.695.634

(1) Suma els visitants del MAC (Palau Nacional) i el MAM (Ciutadella).

Les 6.082 peces ingressades han estat: 5.132 cartells cedits per la Sala Rovira, 377 fotografies, 372 peces de numismàtica, 184 pintures sobre paper, 10 pintures sobre tela i 7 peces mobiliari.

(2) 25 peces incorporades en dipòsit. (3) Més 484 caixes amb fragments de ceràmica.

(4) No s'hi inclouen 3.000 caixes de material arqueològic. (5) En estudi.

(6) Integra dades dels museus de Zoologia i de Geologia

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat d'art
contemporani

Barcelona, ciutat d'art contemporani

L'art contemporani ha estat fèrtil, novament, dins la Barcelona cultural del 2001, i ha tingut, a més, ressò internacional: la prestigiosa revista americana *Artforum* ha reconegut quatre de les exposicions fetes a la ciutat entre les cent millors de l'any.

Com ha nou esdeveniment, destaca la triennial d'art contemporani, que ha trobat la implicació de la ciutat i de la comunitat artística a través de nombroses activitats (tallers, conferències, exposicions i intervencions urbanes). *Barcelona Art Report 2001* —un primer pas de cara a l'edició del 2004— ha apostat pel diàleg entre el local i el global, pel pensament i pel debat.

Entre els elements rellevants, podríem esmentar el desbordament del format convencional de les institucions i la sortida de l'art contemporani a l'espai urbà, tot fent de l'art una "cosa pública". En aquest sentit, projectes com *Las Agencias* (MACBA), *Deseo i Ex-Parc d'Atraccions* (Virreina) o *Revers* (CCCB) podrien ser un bon exemple d'aquesta expansió de la creació artística més enllà dels seus espais habituals.

El MACBA, el CCCB, la Fundació Miró i Hangar han estat especialment actius en la producció d'exposicions, tallers i activitats en l'àmbit de la creació més contemporània, amb mostres com *Per a tots els públics* a la Fundació Miró; *Insideout: jardí del cambalache* a la Fundació Antoni Tàpies; *Àfriques: l'artista i la ciutat* i *La ciutat dels cineastes* al CCCB, i *Cases im-pròpies* i *Antagonismes. Casos d'estudi* al MACBA.

La celebració d'*Art Futura* ha estat un esdeveniment que ha aconseguit un gran èxit, amb més de 80.000 assistents directes al CCCB i més de 50.000 visites al web.

I en l'àmbit de la creació en el territori, la 6a Mostra de Joves Creadors Stripart, al Centre Cívic Guinardó, i l'Espai Jove Boca Nord constitueixen una de les millors oportunitats en el cicle artístic anual de Barcelona per descobrir nous talents.

**La triennial d'art contemporani
Barcelona Art Report 2001.
Experiències ha trobat la
implicació de la ciutat i de
la comunitat artística.**

PROGRAMES D'ART CONTEMPORANI

Barcelona Art Report 2001. Experiències

Inauguració de l'exposició *Cases im-pròpies* al MACBA. Xavier Costa, comissari de l'exposició, Ferran Mascarell, regidor de cultura de l'Ajuntament, Manuel Borja-Villel, director del MACBA i Josep Ramoneda, director del CCCB

La idea motriu ha estat activar un altre model d'esdeveniment artístic i concedir el protagonisme a la ciutat, a la realitat local i a d'altres agents culturals i socials.

Barcelona Art Report 2001, una iniciativa de l'Institut de Cultura, el MACBA i el CCCB, celebrarà el 2004 la seva segona edició, situada en la perspectiva de la gran cita de Barcelona amb el món: el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. *Experiències*, la primera edició, ha sorgit com una proposta crítica davant dels canvis que, en tots els àmbits, genera l'actual procés de mundialització, els quals afecten directament el paper de l'art i dels creadors en la societat. La idea ha estat activar un altre model d'esdeveniment artístic i concedir el protagonisme a la ciutat, a la realitat local i a d'altres agents culturals i socials, per contraposició a la cultura espectacular i a la idea de ciutat com a parc temàtic, tendència seguida per moltes biennals recents. El compliment d'aquest objectiu s'ha fet palès en la permeabilitat i la dissolució de les fronteres entre les diverses institucions que han col·laborat en els projectes —*Art Etno-Tecno*, *Processos documentals*, *Tallers i Debats*—, en els espais —el Raval, Montjuïc, Poble-nou, places públiques, antic parc d'atraccions de Montjuïc—, en els agents —col·lectiu africà, col·lectiu mexicà, Fiambrera Obrera—, o en allò que convencionalment es coneix com a gèneres artístics, que donen cabuda a arquitectes, activistes socials, pensadors, periodistes, cineastes i altres tipus de creadors.

Barcelona Art Report ha apostat directament per afrontar assumptes que desborden la mateixa institució i les categories tradicionals de l'art; així doncs, ha donat suport a manifestacions crítiques i límits, com ara l'acció directa (*Antagonismes*), l'activisme en territoris multilingües i pluriculturals (*Art Etno-Tecno*), l'obertura de Barcelona a

experiències d'altres latituds (Àfrica), l'obertura de tallers de creació (*Made in Hangar*) o la intervenció crítica en espais urbans (Montjuïc).

A *Barcelona Art Report* han intervingut un centenar de creadors locals, la qual cosa significa un esforç considerable d'implicació en els processos creatius de la ciutat i una evidència més del canvi de model.

El debat final s'ha plantejat intencionadament com a conclusió. Interessava utilitzar aquest espai de discussió i polèmica com a punt de partida per a la pròxima edició, en la qual hi ha el propòsit d'avançar en la via d'acollir i difondre un pensament crític coherent amb el model que es pretén.

La xifra d'uns 200.000 visitants fa pensar que, malgrat les dificultats d'un projecte que prefereix el procés a l'esdeveniment i la reflexió a la complaença fàcil, els ciutadans han respost positivament als projectes; i també fa pensar que hi ha altres formes de comunicació no convencionals, les quals s'han d'explorar per a la pròxima edició. És rellevant constatar l'aparició de nous públics, per exemple al voltant de l'exposició *Àfriques: l'artista i la ciutat* o *Las Agencias*.

Barcelona Art Report no sols ha optat per la col·lectivització dels processos artístics, sinó també per la creació col·lectiva d'un model: la col·laboració entre el MACBA, el CCCB, l'Institut de Cultura i Hangar ha generat un estil de treball molt positiu per a la ciutat, que s'ha anat convertint progressivament en la veritable protagonista.

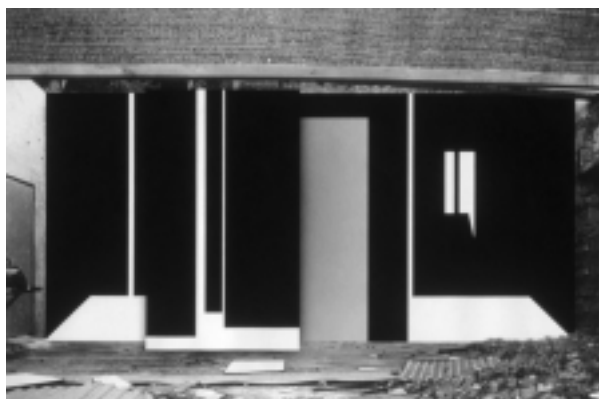
Primavera del Disseny

La present edició de la biennial Primavera del Disseny, comissariada per Uli Marchsteiner, ha introduït una nova estructuració en el programa d'àmbits temàtics, que ha obtingut una bona acceptació del públic: un total de 108.660 persones han participat al conjunt de les cent trenta

Hi han intervingut un centenar de creadors locals i ha rebut 200.000 visitants.

Un instant d'Eduard Arbós, dins l'exposició Ex-Parc d'Atraccions

108.660 persones han participat en la Primavera del Disseny.

Alta participació del món professional en l'esdeveniment i increment de la de les joves generacions.

Yoko Ono, "Impressions". Pintura per donar-se la mà (pintura per a covards). "Fes un forat en una tela i treu-hi la mà des del darrere. Rep els convidats en aquesta posició. Dóna'ls la mà i conversa-hi amb les mans". Foto: Pep Herrero

activitats del festival entre exposicions, tallers, conferències, etc.

Com a trets positius destacables cal assenyalar l'alta participació del món professional en l'esdeveniment, el bon nivell de qualitat de la major part de les propostes presentades i l'important increment de la participació de les joves generacions de professionals del sector.

La participació de projectes ha estat alta i molt variada de continguts. Ha destacat l'àmplia presència d'exposicions provinents d'altres països europeus, enfront de les produccions locals o estatals, factor degut a dificultats econòmiques i organitzatives. Entre les exposicions amb més ressò hi ha *Ingo Maurer* al Centre d'Art Santa Mònica i *Alessandro Mendini*, al Museu d'Arts Decoratives, així com *Memòria d'un miratge. Els Pegasos d'esport i competició dels anys cinquanta* al CCCB i *Millenium Products* al Convent dels Àngels.

La participació d'escoles ha estat, com és habitual, massiva i entusiasta, i és una de les fórmules que cal potenciar en properes edicions, per tal de canalitzar encara millor les seves activitats dins la Primavera.

Altres accions han estat la *Primavera Campus*, amb seminaris i tallers d'una alta qualitat de continguts, l'edició del catàleg, l'apartat *Primavera digital*, que ha realitzat dues mostres específiques, i el web www.primavera2001.org, que ha presentat la programació d'una manera innovadora i suggerent.

Com a reptes de futur d'aquest festival es perfilen l'assoliment d'una certa estructura organitzativa permanent i un millor posicionament de la Primavera tant a nivell local com en l'internacional.

La Virreina Exposicions

El 2001 es pot considerar un any de transició pel que fa a les exposicions de l'Institut de Cultura. Durant aquesta temporada, s'ha aconseguit afer-

mar La Virreina Exposicions com un complex artístic, amb una programació a llarg termini en tres sales plenament identificades: l'Espai 2, dedicat a exposicions temàtiques o individuals que volen aprofundir en la relació entre la societat i l'art contemporani; l'Espai Xavier Miserachs, dedicat a la fotografia, i La Capella, que ha continuat com un espai per a les propostes emergents i els artistes més joves.

Durant aquesta temporada, ha començat la preparació d'una programació orgànica i amb identitat pròpia, encaminada a repassar els grans temes del món contemporani i la seva presentació a través de l'art contemporani. Així mateix, s'ha iniciat un procés de mitjà i llarg termini per a la creació dels projectes de futur, als quals se'ls dona temps d'investigació, preparació i debat per a cada exposició.

La Virreina Exposicions ha experimentat també una expansió cap a territoris de l'espai públic que estan més enllà de l'àmbit habitual de les institucions o dels museus, a la recerca d'una connexió directa amb la ciutadania i els seus problemes. En aquesta línia, s'han dut a terme els projectes d'intervenció ciutadana *Deseo o Ex-Parc d'Atraccions*, un projecte aquest últim de defensa de la memòria urbana realitzat a l'antic parc d'atraccions de Montjuïc.

L'any 2001, l'Institut de Cultura ha impulsat la primera edició de la trienal d'art contemporani *Barcelona Art Report 2001. Experiències*, on La Virreina Exposicions ha actuat com a membre del Consell Rector i ha estat un dels seus elements impulsors.

Un altre dels encerts de La Virreina Exposicions ha estat haver convidat a treballar un grup de crítics i comissaris locals, en concret una nova generació amb una alta formació i ja preparats per treballar en projectes de més envergadura. D'altra banda, exposicions com *Vostestaquí* i l'abans

Juan Rulfo. *Fortificación militar de la iglesia de Cholula*, anys quaranta i cinquanta. Espai Xavier Miserachs

Els projectes d'intervenció a l'espai públic, com *Deseo* i *Ex-Parc d'Atraccions*, han anat a la recerca d'una connexió directa amb els ciutadans i els seus problemes.

Han estat convidats a participar-hi grups de crítics i comissaris locals pertanyents a una nova generació ben preparada.

Dansa amb Olga Tragant, amb motiu de la mostra *Lacasadelcactus* al setembre, a La Capella. Foto: Pep Herrero

esmentat projecte *Ex-Parc d'Atraccions* han ofert una prospectiva sobre l'estat de l'art a la ciutat de Barcelona, i alhora la possibilitat de transparentar-ne molts dels resultats o carències.

A través de l'Espai Xavier Miserachs, s'ha plantejat el tractament diferenciat del document fotogràfic, des de la fotografia experimental d'Eduardo Muñoz Ordoqui fins a l'exitosa exposició de l'escriptor Juan Rulfo en el seu treball com a fotògraf —una exposició que ha itinerat posteriorment al Museo del Palacio de Bellas Artes de Mèxic—, passant per la presència de projectes conjunts amb l'Arxiu Fotogràfic.

Després d'aquest any de transició, es pot afirmar que la política artística de l'Institut de Cultura ha estat actuar com a element dinamitzador, capaç d'aportar debats i nous continguts al mapa de la cultura contemporània de la ciutat de Barcelona.

La Capella ha assumit la situació de l'art emergent dins de la complexa relació entre el que és local i la globalitat. Per això combina projectes com *Deseo*, les documentacions i els procediments del qual han tingut lloc en el mateix espai de La Capella, amb exposicions com *ZERO. Nou art de Belize*. Cal afegir també els projectes *Art Etno-Tecno* i *Processos documentals*, tots dos part de la trienal *Barcelona Art Report*, com també les intervencions de creadors més joves a la Sala Petita. És en aquest sentit que La Capella ha continuat sent un espai de referència imprescindible per als creadors més joves de la ciutat.

Hangar. Centre de Producció d'Arts Visuals i Multimèdia

Les línies d'actuació d'Hangar al llarg del 2001, seguint la seva filosofia bàsica d'oferir diferents serveis a la comunitat artística, han estat centrades en quatre aspectes genèrics: programa

d'intercanvis internacionals, presentacions públiques, serveis de producció (espais de treball, edició i gravació de vídeo, laboratori multimèdia, plató d'enregistrament) i programes de formació d'artistes.

Pel que fa als intercanvis internacionals, i mentre es concreten els projectes per ampliar la xarxa de centres associats, s'ha continuat mantenint l'intercanvi amb el PS1 Contemporary Art Center a Nova York, Kaus Australis a Rotterdam, Astérides i Triangle France a Marsella i Fondazione Pistoletto a Biella (Itàlia).

Seguint amb la voluntat del centre de fer visible el treball dels artistes residents i dels intercanvis, s'han organitzat una sèrie d'exposicions i presentacions públiques. *Les routards* ha estat presentada a Can Felipa amb treballs d'Allard Budding, Alfredo Costa Monteiro, Jaume Parera, Glòria Safont Tria i Stéphanie Majoral. Hangar també ha celebrat *All Open*, amb les darreres produccions dels artistes residents, i una nova edició dels TOP (Tallers Oberts del Poblenou). En col·laboració amb el Goethe Institut i Platoniq, ha presentat Rotraut Pape i Tilman Baumgärtel, destacats artistes en el camp de l'art electrònic. Finalment, Hangar ha participat per primera vegada a New Art.

Amb relació a les produccions realitzades al servei de vídeo, cal destacar que el 2001 han augmentat notablement fins a arribar a les setant-tres peces d'artistes com ara Martí Anson, Joan Morey, Mireia Masó, Julia Montilla, Juan Pablo Ballester, Mireia Sallarès i Federico Guzmán, entre d'altres.

Una de les funcions d'Hangar és donar suport a la formació continuada, i en aquest aspecte l'any 2001 ha estat excepcional per la quantitat i qualitat de tallers formatius sota el nom de "Made in Hangar". *Barcelona Art Report 2001. Experiències* ha suposat un salt qualitatiu que

Hangar manté una relació d'intercanvis amb PS1 a Nova York, Kaus Australis a Rotterdam, Astérides i Triangle France a Marsella i Fondazione Pistoletto a Biella (Itàlia).

Tallers d'Hangar

Sota el nom de "Made in Hangar", els tallers formatius han donat suport a la formació continuada i de qualitat.

S'ha creat el Premi d'Adquisició d'Obra La Roca Company Stores-New Art, que ha consistit en la selecció de tres obres destinades als fons del MACBA.

s'ha traduït en l'organització d'onze tallers (amb la presència d'artistes com Allan Sekula, K. Wodiczko) i un suport extraordinari a la producció en vídeo i art electrònic, en col·laboració amb centres d'altres països (Marroc i Mèxic). Tot això ha estat possible gràcies a la col·laboració del MACBA, el CCCB, fiftyfifty.org, Las Agencias, Kònic Thtr i NODA.

New Art Barcelona

New Art Barcelona 2001, iniciativa de l'Associació Art Barcelona, ha tingut lloc a les habitacions del Barceló Hotel Sants, durant tres dies de desembre. Aquesta fira d'art contemporani ha apostat en aquesta sisena edició per l'increment del nombre d'habitacions amb obres d'artistes joves. D'aquesta forma s'ha assolit un dels objectius del certamen: incentivar la creació jove i descobrir nous valors artístics. S'han pogut veure les propostes de prop de 70 artistes, que han presentat 37 galeries, dues escoles d'art —l'Escola Massana i la Facultat de Belles Arts— i el centre de creació artística Hangar.

La principal novetat d'aquest any ha estat el canvi de direcció, que ha anat a càrrec de Pere Soldevila, de la Galeria Metropolitana. Aquesta novetat s'ha afegit a les altres que *New Art Barcelona* ha incorporat i que els 8.000 visitants han acollit molt favorablement: la participació d'un màxim de dos artistes per galeria, la presència de les escoles i la creació del Premi d'Adquisició d'Obra La Roca Company Stores-New Art, que ha consistit en la selecció de tres obres destinades a formar part dels fons artístics del MACBA. Els artistes premiats han estat Txuspo Poyo, Risk Hazekamp i Chema Alvargonzález, de les galeries Vanguardia (Bilbao), Camilla Hamm (Barcelona) i Carles Taché (Barcelona), respectivament.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

Arts plàstiques: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
ADG FAD/Ass. Directors d'Art	Premis Laus 2001
Cercle Artístic de Sant Lluc	Premi, reedició llibre i catàleg
R ACAD Catalana Belles Arts Sant Jordi	Activitats (cursos)
AAIP FAD-Ass. d'Activ. Artes. I d'Inv. Plàstica	Tallers Oberts a Ciutat Vella
Associació Art Barcelona	6a edició <i>New Art Barcelona</i>
FAD - Foment de les Arts Decoratives	Fad - Convent dels Àngels
Barcelona Centro de Diseño - BCD	Primavera del Disseny 2001
Fundació Privada Apel·les Fenosa	Adequar la seu de la Fundació
Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani	Exposicions art contemporani
Associació Ca la Dona	Mostra d'art de dones Fem-Art
Arxiu Històric de la CONC	Art en lluita
Centro Cultural La Santa Editorial	Programació d'activitats i BAC
Associació Cultural i la Ciutat de les Paraules	Espai "Almazan" seu entitat
Fundació Josep Comaposada	Exposicions d'arts plàstiques
Eclectic Digital Art (E-D'ART)	Flyer Center BCN i 5è concurs de Flyers
Associació Artesans de Gràcia	la fase preparació Gaudí 2002
Associació Cultural Visions de Futur	Visions de Futur 2002
Circuit Modarte SL	Circuit III - Moda, Art i Música
Risina Tòxica	4 projectes d'exposicions
Associació per a la Reactivació Arquitectura RAS	Activitats 2001
Almorrana	Pintures murals a l'Ateneu
Nave J - a l'Escocesa	Tallers Oberts del Poblenou

El tema de reflexió ha estat l'art i la seva relació amb la realitat, les correlacions i interaccions entre els creadors i les noves realitats urbanes.

Moshewka Langa. *Temporal Distance (with a criminal intent)*, 1997. Exposició *Àfriques: l'artista i la ciutat*, dins de *Barcelona Art Report 2001. Experiències*

L'exposició central del CCCB dins la triennial *Barcelona Art Report* ha estat *La ciutat dels cineastes*, un itinerari per les formes de representació de l'espai urbà en els cineastes actuals.

EQUIPAMENTS CONSORCIATS

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

El CCCB havia avançat, ja el 2000, el que ha estat el tema de reflexió constant del 2001: l'art i la seva relació amb la realitat, les correlacions i interaccions entre els creadors i les noves realitats urbanes. Aquest ha estat un dels temes centrals de la triennial *Barcelona Art Report. Experiències* i els projectes que s'han pogut veure al CCCB han mostrat l'interès de l'artista contemporani per les realitats i problemàtiques actuals. Així l'exposició *Àfriques: l'artista i la ciutat*, com també els projectes que s'han programat al seu voltant, han mostrat la vitalitat i riquesa de l'art contemporani i la seva relació amb el procés d'urbanització accelerada del continent. L'exposició central del CCCB dins *Barcelona Art Report* ha estat *La ciutat dels cineastes*, un itinerari per les formes de representació de l'espai urbà en l'obra dels cineastes actuals. També la creació contemporània i la seva relació amb la diversitat cultural i el territori han estat el tema del debat *Món i Experiències* i del projecte *Revers*, un espai obert a propostes multidisciplinars.

Canaletto. Una Venècia imaginària ens ha mostrat que el pintor no va pintar Venècia sinó que la va inventar. I l'exposició *Memòria d'un miratge* ha posat en evidència els contrastos de l'Espanya de la postguerra: la gris realitat de la vida quotidiana al costat del luxe i el disseny dels autòmobilis esportius Pegaso.

Prioritzar la reflexió a l'espectacle, ha portat el CCCB a provocar que els joves creadors analitzin i creïn a partir dels temes de les exposicions de l'any. *Art i temps* ha donat lloc al concurs *Periòdic* i a l'espectacle *Tempo*, amb la participació de més de trenta creadors. *Fars del segle xx* ha tornat a

donar aquestes particulars visions d'artista sobre personatges tan emblemàtics com Orson Welles i Marcel Duchamp.

El Festival d'Estiu de Barcelona, Grec 2001, i el CCCB han coproduït el que ja es considera avui un espai imprescindible: *In Motion*. Ni dansa ni teatre: moviment, experimentació i acció; i amb un original format que pretén explorar noves formes de relació amb el públic.

Dos nous projectes *X-Cèntric* i *Art Futura*, la imatge i les noves tecnologies, han mostrat l'art que circula pels marges, els treballs que des del compromís i la voluntat experimental qüestionen les imatges i defineixen el medi.

Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

El museu ha continuat i ha aprofundit la línia de treball iniciada de focalitzar l'atenció en artistes fonamentals de la segona meitat del segle xx que no han estat necessàriament en posicions hegemòniques. Amb aquesta idea s'ha pretès contribuir a una narració historiogràfica que ha pres com a punt de partida la situació de Barcelona amb relació als centres històrics de modernitat artística. També s'ha continuat aprofundint en la concepció pluralista dels públics i les funcions del museu, i en la investigació sobre altres formes o models de mediació.

Les línies principals en aquest sentit han vingut marcades per tres punts:

En primer lloc, les exposicions monogràfiques d'artistes catalans, com Zush, Albert Ràfols Casamada i Pere Portabella, que han aportat visions noves dels treballs d'aquest artistes: el cas de Portabella ha significat l'entrada del cinema al museu i la seva col·lecció.

En segon lloc, la participació del MACBA a la trienal *Barcelona Art Report. Experiències* amb les exposicions *Cases im-pròpies*, *Antagonismes*, *Pro-*

La revista *Artforum* ha seleccionat tres exposicions del MACBA entre les millors de tot l'any en l'àmbit internacional.

L'exposició de Portabella ha suposat l'entrada del cinema al museu i la seva col·lecció.

Exposició *Col·lecció Onnasch*, al Museu d'Art Contemporani de Barcelona
Foto: Rocco Ricci

Dins la triennial *Barcelona Art Report. Experiències*, s'ha pogut veure *Insideout: jardí del cambalache*, un projecte en procés.

cessos documentals (amb *La Capella*) i el projecte *Las Agencias*.

I, en tercer lloc, la línia de treball amb col·lectius desfavorits, com el taller amb malalts mentals amb motiu de les exposicions de *Zush Tecura* i *La col·lecció Prinzhorn*, i amb moviments socials com *Las Agencias*.

Cal esmentar finalment que durant el 2001 la repercussió crítica que el museu ha obtingut en l'àmbit internacional ha estat molt notable, cosa que queda exemplificada en el fet que la prestigiosa revista *Artforum* hagi seleccionat tres exposicions del MACBA entre les millors de tot l'any arreu del món. Aquest creixent reconeixement ha quedat reflectit també en la itinerància internacional de les exposicions del museu.

Fundació Antoni Tàpies

La Fundació ha presentat sis exposicions temporals que han respost a un dels objectius de la fundació de difondre les obres d'artistes de referència en l'art contemporani. Cavalcant els anys 2000 i 2001, s'ha presentat *Matt Mullican. Més detalls d'un univers imaginari*, una exposició centrada en el temes del món, la informació i l'arquitectura, al voltant dels quals s'ha estructurat una obra desenvolupada en suports molt diversos: dibuixos, escultures, banderoles, *performances*...

L'exposició *Eulàlia Valldosera. Obres 1990-2000* ha estat la primera retrospectiva d'aquesta artista i ha inclòs una àmplia selecció d'instal·lacions realitzades durant la dècada dels noranta en les quals l'artista ha recreat ambients domèstics mitjançant projeccions fotogràfiques i de llum sobre objectes quotidians relacionats amb el cos. També retrospectiva ha estat l'exposició dedicada a l'artista anglès Victor Burgin, que al llarg de trenta anys ha desenvolupat una obra de caràcter crític, construïda sobre diverses combinatòries de textos i imat-

ges, que qüestiona com l'individu i, per extensió, la societat es representen ells mateixos. Emmarcat en la trienal *Barcelona Art Report. Experiències*, s'ha pogut veure *Insideout: jardí del cambalache*, un projecte en progrés en que ha intervingut l'artista Federico Guzmán i que ha comissariat Rosa Pera, amb l'objectiu de crear un territori intermedi entre espai públic i espai privat, entre l'àmbit estrictament artístic i el politicosocial. La darrera exposició temporal del 2001 ha estat *Arquitectures del discurs*, un projecte que naixia d'una reflexió sobre la funció de la pràctica comissarial contemporània, basada en la diferència entre la creació teòrica de models i la seva reproducció.

Altres activitats que cal destacar han estat les conferències i els seminaris realitzats per alguns dels mateixos artistes amb motiu de les exposicions.

Fundació Joan Miró

L'eix vertebrador de la Fundació Joan Miró durant el 2001 ha estat la cloenda de les activitats i exposicions commemoratives del 25è aniversari, i la inauguració de l'ampliació de l'edifici i la presentació en aquests nous espais de les vint-i-cinc obres de Miró, vint-i-tres d'elles cedides en dipòsit per Gallery K. AG i les altres dues per la família Miró.

Aquest fet ha significat, d'una banda, la consolidació de la Fundació com la col·lecció pública més important del món en obra de Joan Miró i, de l'altra, ha estat un bon exemple no solament de consens institucional a l'hora de finançar un projecte de tanta importància, sinó també de la sensibilitat en el món empresarial a l'hora de patrocinar projectes culturals. Cal destacar que l'ampliació de l'edifici i la ubicació d'aquestes obres a la nova Sala K han estat possibles gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, de la Diputació de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya i del Ministeri d'Educació i Cultura.

Obertura del *Pati recreatiu* de la Fundació Antoni Tàpies
Foto: Marc Coromina

Fundació Joan Miró
Foto: Ferran Freixa

La Fundació Miró ha inaugurat l'ampliació de l'edifici, que ha permès presentar vint-i-cinc noves obres en la col·lecció permanent, vint-i-tres d'elles cedides en dipòsit per la Gallery K. AG i dues més cedides per la família Miró.

Pel que fa al programa d'exposicions, la Fundació ha volgut mantenir un equilibri, com fa des de fa anys, entre les exposicions d'artistes de l'avantguarda (*Jean Arp. Invenció de formes* i *Joan Brossa o la revolta poètica*), les exposicions de tesi que reflecteixen temes actuals de debat (*Ironia*), i les dedicades a mostrar un aspecte específic de la creació mironiana (*Desfilada d'obsessions*). També cal destacar el nou plantejament de l'Espai 13, que amb el comissariat a tres mans de tres antics comissaris pretén donar un tomb i presentar artistes de tot el món que, tot i treballar amb un llenguatge experimental, siguin artistes consolidats i en una etapa de maduresa de la seva carrera artística.

En el terreny de les edicions, aquest any destaquen la publicació del llibre commemoratiu dels vint-i-cinc anys de la Fundació, un testimoni documental i gràfic dels principals esdeveniments de la institució durant aquests anys, i la capsa didàctica *Pas a pas*, una aproximació a Miró per als nens de dos a cinc anys.

En l'apartat d'activitats, la Fundació ha continuat oferint el cicle "Nits de música", les audicions de música per a escolars, el teatre infantil i tallers plàstics per als Amics de la Fundació, un col·lectiu que cada vegada participa d'una manera més activa en els esdeveniments organitzats per la Fundació.

Metrònom

Metrònom ha continuat donant suport a l'art que els artistes produeixen avui i que ha posat de manifest la importància de la creació d'instal·lacions i la creació sonora. Així, s'hi ha pogut veure un interessant nombre de propostes multidisciplinàries d'índole molt diversa. Esther Mera hi ha participat amb una obra complexa: un circuit de projeccions acompanyades del cant "en viu" de sis mil grills. Margarita Andreu ha exposat fotografies d'espais d'il·luminació freda. La comissària Hilde Terlink ha proposat una col·lectiva sobre el tema de l'"atracció". El basc Txomin Badiola ha presentat grans instal·lacions "escultovideofotogràfiques" de gran contingut polític i sexual. Santos Montes ha mostrat l'art de mirar qui mira. El camerino de Mira Bernabeu ha permès a l'espectador representar els seus somnis d'artistes. Paul Ekaitz ha vestit a mida una de les sales de Metrònom. Francesc Torres ha pogut realitzar la seva "última" i més minimalista instal·lació basada en la comunicació o incomunicació que provenia de les converses enregistrades en línies eròtiques. Silvia Martí Marí ha exposat les seves fotografies d'aire desolat. Continuant amb els treballs multidisciplinaris, Metrònom ha acollit una magnífica col·lectiva de joves artistes bàltics, una instal·lació audiovisual de l'artista coreà Aiyoung Yun amb el títol *Jardí secret* i les fotografies i el vídeo de la nord-americana Terri Hanlon. Per finalitzar l'any, els neerlandesos Peter Bosch i Simone Simons han presentat una instal·lació sonora, i Juane Jarill, un vídeo i unes fotografies amb el títol *Semitranscendental*.

Pel que fa al capítol de la creació sonora, s'ha celebrat la setena edició de *Música a Metrònom*, amb una selecció de músics *noise* de Francisco López, que n'ha estat el comissari juntament amb Barbara Held.

A Metrònom s'ha evidenciat la importància de la creació d'instal·lacions i de la creació sonora en l'art d'avui.

Instal·lació audiovisual de l'artista coreà Aiyoung Yun amb el títol *Jardí secret*

El Premi d'Arquitectura Contemporània de la Unió Europea - Mies van der Rohe 2001 s'ha atorgat a l'arquitecte Rafael Moneo pel Kursaal de Sant Sebastià.

Fundació Mies van der Rohe

El Premi d'Arquitectura Contemporània de la Unió Europea - Premi Mies van der Rohe 2001 ha estat atorgat a l'arquitecte Rafael Moneo per l'obra del Centre Kursaal de Sant Sebastià. El Premi ha estat objecte d'una exposició produïda per la Fundació i ha estat presentada a Londres, Dublín, Rotterdam i Lovaina. Els continguts han estat publicats per primera vegada en format digital en CD-ROM. Una selecció de 37 projectes finalistes ha estat objecte d'una publicació.

La Fundació ha organitzat diferents cicles de conferències. La Càtedra Mies van der Rohe, coorganitzada per la Fundació Mies van der Rohe i l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura (ETSAB), ha gaudit de la presència de David Chipperfield com a professor convidat. El curs ha desenvolupat un taller d'estiu a Marsella amb altres institucions europees com l'Institut Français d'Architecture i el Berlage Institut. D'altra banda, durant el mes d'octubre va tenir lloc al Pavelló el programa titulat "Architecture in/from London" que va incloure les intervencions dels arquitectes David Chipperfield, Richard Rogers i Alejandro Zaera.

El programa "Docomomo Ibèric" en el qual participa activament la Fundació ha organitzat a Porto, entre el 15 i el 17 de novembre, el tercer Seminari Docomomo Ibèric, amb el títol *Cultura: Origem e destino do Movimento Moderno. Equipamentos e Infraestruturas Culturais, 1925-1965*.

Exposicions d'art contemporani

Espais	Expos.	1999 Visitants	Expos.	2000 Visitants	Expos.	2001 Visitants	% de variació visitants 01/00
Fundació Miró (1)	6	438.266	5	466.848	5	436.167	-7 %
C. C. Fund. "la Caixa"	7	183.566	6	160.661	6	194.700	21 %
MACBA (1)	15	150.722	12	171.784	14	192.351	12 %
CCCB	12	150.876	9	136.289	7	188.115	38 %
C. d'Art Santa Mònica	17	159.347	17	132.035	17	164.360	24 %
Palau de la Virreina	5	116.097	9	184.410	9	94.259	-49 %
Fundació Antoni Tàpies	5	67.899	6	79.783	6	60.842	-24 %
La Capella	7	38.244	10	45.721	16	53.859	-18 %
Sala Montcada	6	14.550	4	7.108	5	13.648	92 %
Metrònom	13	9.540	16	9.935	11	10.745	8 %
Primavera del Disseny (2)	92	-	-	-	85	108.660	-
TOTAL	185	1.329.107	94	1.394.574	181	1.517.706	9 %

(1) Aquesta xifra inclou només els visitants a les exposicions, no els usuaris totals.
(2) Edició biennial, els visitants inclouen els assistents a les altres 45 activitats, a més de les 85 exposicions.

Exposicions 2001

	Dates	Visitants
Palau de la Virreina		
Del Futurisme al làser	29.10.00-14.1.01	2.031 (1)
Gauche Divine	1.11.00-14.1.01	2.116 (1)
Resurrecciones. E. Muñoz Ordoqui	31.01-25.3.01	7.118
Cesc + Carme Solé	22/23.02-6.5.01	11.628
México. Juan Rulfo. Fotógrafo	20.04.01-02.09.01	28.353
Vostestaquí	22.06.01-02.09.01	3.166
Fotomercè. Joan Guerrero	18.09.01-14.10.01	18.872
Impressions. Yoko Ono	27.09.01-06.01.02	16.213 (1)
Barcelona i el cotxe	28.11.01-6.01.02	4.762 (1)
TOTAL		94.259

	Dates	Visitants
La Capella de l'Antic Hospital		
Creació Jove 2000	28.10.01-07.01.01	826 (1)
Sense matriu	23.01.01-04.03.01	5.029
Contigüitat quotidiana	25.01.01-11.02.01	2.489
Necrològiques	13.02.01-04.03.01	2.188
Deseo	22.03.01-13.05.01	9.641
Mujer Joven	22.03.01-16.04.01	3.794
Lecciones sobre la estética	19.04.01-13.05.01	4.773
Art Etno-Tecno	30 i 31.05.01	1.444
Processos documentals	12.06.01-22.07.01	3.436
lacasadelcactus	6.09.01-24.09.01	2.192
Acercamientos	13.09.01-24.09.01	1.589
Cohabitar. Arts visuals a l'Escola Massana	9.10.01-18.11.01	5.487
Sense títol	16.10.01-28.10.01	1.944
ZERO. Nou art de Belize	29.11.01-27.01.02	3.279
Fatum	30.10.01-18.11.01	2.469
Jamón	29.11.01-6.01.02	3.279
TOTAL		53.859

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

(1) Dades corresponents només a l'any 2001.

Barcelona Art Report 2001. Experiències

Assistents per tipus d'activitat

Exposicions	137.484
Accions i intervencions urbanes	12.649
Tallers	2.168
Debats	1.334
Cinema, música...	19.269
Nombre total d'assistents (1)	172.904

	Assistents	durada	mitjana diària
Exposicions			
Àfriques: l'artista i la ciutat	16.475	90	183
Cases im-pròpies	51.725	111	466
Processos documentals	3.457	36	96
Vostestaquí	3.852	63	61
Trans Sexual Express	24.000	83	289
Antagonismes	10.439	64	163
La ciutat dels cineastes	20.143	67	301
Insideout: jardí del cambalache	7.366	30	246
Per a tots els públics (1)	-	-	-
Accions i intevencions urbanes			
Ex-Parc d'Atraccions	2.006	14	143
Intimitat i nous ciutadans	735	73	10
Las Agencias	9.908	91	109
Santiago Sierra/Ghada Amer (1)	-	-	-
Tallers			
Art Etno-Tecno	1.444	2	722
Made in Hangar	724	18	40
Debats			
Àfrica urbana	89	3	30
Repensant el documental	255	4	64
Què passa aquí?	210	3	70
Món i Experiències	780	3	260
Cinema, Música			
Festival d'Àfriques	7.248	4	1.812
Àfriques: nits d'agost	10.715	12	1.812
Revers	1.306	3	435
Punt de trobada (1)	-	-	-

(1) Activitat de lliure accés, visitants no comptabilitzats.

Barcelona,
ciutat de
teatre i dansa

Barcelona, ciutat de teatre i dansa

L'oferta d'arts escèniques a la ciutat de Barcelona ha crescut significativament l'any 2001. El Teatre Lliure va inaugurar el Palau de l'Agricultura, destinat a esdevenir un gran centre de creació en arts escèniques de Barcelona, cosa que significa una passa més en la consolidació del projecte de la Ciutat del Teatre. El sector empresarial privat, dinàmic i arriscat tant en gestió de sales com en producció d'espectacles, ha posat en funcionament dos nous espais de programació: el Teatre Novedades i Barcelona Teatre Musical al Palau d'Esports. Els nous espais tenen una capacitat d'entre 1.500 i 2.500 persones, cosa que representa un increment considerable de butaques a la ciutat. Els espectacles que s'hi han exhibit són de gran format, amb produccions com *Full Monty* o *Notre Dame de Paris*. A la tardor, la plaça de braus de la Monumental va funcionar momentàniament com a espai escènic acollint el circ australià Oz.

Aquest fort augment en l'oferta —un 20 % més de localitats— no ha estat seguit amb la mateixa intensitat per la demanda —les entrades venudes tan sols han pujat un 3,1 %—; consegüentment, el percentatge d'ocupació de les sales ha baixat en tres punts, fins al 50,39 %. Tanmateix, alguns espais han aprofundit en les polítiques de demanda i han fidelitzat els seus espectadors; és el cas del Gran Teatre del Liceu, que ha depassat els 21.000 abonats.

A l'octubre s'ha aprovat un conveni de col·laboració entre l'Administració central, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona per a la creació d'un Pla de Rehabilitació de Teatres de Barcelona. Amb un pressupost de 125 milions de pessetes anuals del 2001 al 2005, el pla té com a finalitat la remodelació i l'adequació dels espais teatrals de la ciutat.

El sector empresarial de teatre es manifesta dinàmic i arriscat, tant en gestió de sales com en producció d'espectacles.

L'any 2001 ha significat l'obertura d'un dels projectes d'infraestructura cultural més importants dels darrers anys a Barcelona, el Teatre Lliure-Teatre Fabià Puigserver.

Aprovació del Pla de Rehabilitació de Teatres de Barcelona.

El Festival Grec ha celebrat els 25 anys.

Diverses companyies i espais han celebrat aniversaris de llarga trajectòria. Així el 2001 s'han complert els quaranta anys d'Els Joglars, els vint-i-cinc anys de La Fanfarra i també els vint-i-cinc anys del Festival Grec, que ha celebrat el seu primer quart de segle amb actuacions diverses i un web commemoratiu multimedial que documenta tota la història del Festival.

PROGRAMA D'ARTS ESCÈNIQUES

Mercat de les Flors

La programació del Mercat de les Flors ha volgut oferir a l'espectador més inquiet les produccions de les companyies més emblemàtiques, tant nacionals com estrangeres, com també el treball dels creadors que es mouen pels territoris de les estètiques més innovadores.

L'entorn domèstic en l'era digital, l'exploració de les darreres propostes artístiques en l'art electrònic i la investigació sobre les aportacions d'Internet al teatre han vingut de la mà de *Metàpolis* (premi Ciutat de Barcelona de Multimèdia), *VideA 2001 i Teatre Virtual*. Els dissabtes a la nit els nous creadors de diverses disciplines han ofert un veritable *Supermercat* amb arts plàstiques, instal·lacions, arts digitals, multimèdia, disseny gràfic, moda, cinema, fotografia i música. La sala Sebastià Gasch ha acollit els cicles temàtics amb Barnaport, XI Festival Internacional de l'Oralitat i II Festival Internacional de Músiques Místiques. Més de dos mil alumnes de diversos instituts han visitat el teatre i han participat en el seu programa pedagògic. L'escena internacional ha visitat el Mercat amb Théâtre de Complicité, Philippe Genty i Théâtre de la Mezzanine. Hi han estat presents dramaturgies de joves autors com

L'exploració de les darreres propostes artístiques en l'art digital i la investigació sobre les aportacions d'Internet al teatre han tingut un espai en la programació.

Imatge de l'espectacle *Mnemonic*, de Simon McBurney, a la sala Maria Aurèlia Capmany del Mercat de les Flors

Espectacle *Bi* al Mercat de les Flors

S'ha reinaugurat el Teatre Ovidi Montllor, on la dansa ha estat protagonista.

El Mercat ha acollit 90.000 espectadors.

El nou Teatre Lliure de Montjuïc, ha esdevingut realitat el 2001.

Teatre Lliure-Teatre Fabià Puigserver

Brad Fraser i Rodrigo García. S'ha reinaugurat el Teatre Ovidi Montllor, on la dansa ha estat protagonista amb les coproduccions de diversos espectacles de companyies d'aquí, com Mudances, Senza Tempo, Nats Nus i Iliacan. Per finalitzar l'any, el Mercat ha coproduït el darrer espectacle de Comediants, *Bi*.

Aquestes propostes han atret més públic que l'any anterior: noranta mil espectadors han visitat el Mercat, cosa que significa un 55 % d'ocupació sobre l'oferta realitzada.

Teatre Lliure

El fet més rellevant que ha viscut el Teatre Lliure ha estat la inauguració de la seva nova seu, el Teatre Fabià Puigserver, a l'antic Palau de l'Agricultura a la muntanya de Montjuïc. Aquest important esdeveniment per a la cultura de la ciutat ha coincidit pràcticament amb la celebració del 25è aniversari de l'obertura del local inicial al carrer del Montseny del barri de Gràcia. La inauguració del nou equipament ha estat possible gràcies a l'acord entre les diverses administracions. Així, el nou contracte programa entre la Fundació Teatre Lliure, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el Ministeri d'Educació i Cultura ha dibuixat un nou marc institucional, en el qual es reflecteixen les responsabilitats i els compromisos de totes les parts. El contracte programa emmarca l'estructura jurídica i els òrgans de govern, com també sis objectius bàsics: (a) convertir el nou Teatre Lliure en un centre de producció i exhibició del més alt nivell, (b) implicar el nou Teatre Lliure en el marc dels altres equipaments i esdeveniments culturals dedicats a les arts escèniques, (c) dotar-se d'un règim regular de funcionament que tinguí en compte companyies, artistes associats i coproduccions, (d) assegurar i mantenir un equilibri entre les produccions de teatre, música i dansa, (e) assegurar una activa presència del Teatre Lliure en les escenes catalana, espanyola i

internacional, i (f) assegurar i fer operativa una política amb relació als públics del Teatre Lliure.

Des del punt de vista artístic i creatiu, s'han estrenat cinc noves produccions teatrals, *Cara de foc*, *Unes polaroids explícites*, *L'adéu de Lucrecia Borja*, *Suzuki I i II*, *Pallassos de Nadal*; tres nous programes de l'orquestra de cambra, tres de gira i dues produccions de Paraula de Poeta (Pablo Neruda, Gaspar Jaén). Així mateix s'han programat diverses companyies de teatre i dansa a la sala de Gràcia.

Festival Grec

(Vegeu l'apartat de Festivals.)

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha signat un conveni són:

Arts escèniques: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Cirta, S.A. Villarroel Teatre	Manteniment i programació
Tres Per 3 S.A - Poliorama	Manteniment i programació
Tres Per 3 S.A. - Victòria	Manteniment i programació
Gestión de Espectáculos Teatre Goya	Manteniment i programació
Àngels Margarit - Mudances	Manteniment i nova producció
Roseland Musical SL	Manteniment i nova producció
Lanònima Imperial	Manteniment i nova producció
Cia Teatreneu SL	Manteniment i programació
El Teatro Fronterizo/ Sala Beckett	Manteniment i programació
Jove Teatre Regina	Manteniment i programació
Versus Teatre	Manteniment i programació
Artenbrut	Manteniment i programació
Teatre Nou Tarantana	Manteniment i programació
Gelabert-Azopardi I, Cia. Dansa	Manteniment i nova producció
Art Trànsit Dansa	Manteniment i nova producció
Associació Artística i Cultural Camada	Manteniment i nova producció
Cia. de Dansa Búbulus	Mant. i celebració 10 anys de la companyia
Produccions Nats Nus i Nens SCCL	Manteniment i nova producció

S'han estrenat cinc noves produccions teatrals.

L'adéu de Lucrecia Borja, de Carles Santos. Teatre Lliure

Foto: Ros Ribas

Sol Picó SCCL	Manteniment i 3 produccions
Mal Pelo SCCL	Manteniment i nova producció
Las Malqueridas SCCL	Manteniment i nova producció
La Porta - Ass. Dansa Independent Barna	Foment i difusió dansa
Mabote Produccions SL	Manteniment i nova producció
ACDAC	Caldera Express T-43
ACDAC	Manteniment i activitats
Color, Dansa Espanyola SCP	Manteniment i nou espectacle
Iliacan	Manteniment i nova producció
Cia. Senza Tempo/C. Mallol, SCCL	Manteniment i nova producció
Icrepación Danza SCP	Manteniment companyia
Compañía de Danza 2D1	Manteniment i nou espectacle
Associació Rasat Tabula	Manteniment i nova producció
Cia. de Danza Mar y Javier SL	Producció reposició nou espectacle
Cine Teatre Borràs SA	Manteniment i programació
Gestora d'Espectacles Nus, SCP Guasch T.	Manteniment i programació
La Fanfarra SL - Malic	Manteniment i programació
Llantiol	Manteniment i programació
Edificios y Espectáculos, SL - Principal	Manteniment i programació
Thomas Noone Dance	Manteniment i nova creació
Associació Professionals Dansa de Catalunya	Activitats
Associació Actors Directors Professionals Catalunya	Activitats 2001
Associació Marató de l'Espectacle	Dies de dansa
Associació Marató de l'Espectacle	XVIII Marató de l'Espectacle
Marcel·lí Antúnez Roca	Manteniment i nova producció
Associació per la Fundació Escena	Activitats 2001
Associació Investigació i Experimentació Teatral	Activitats i ajut en infraestructura
Plassos Sense Fronteres	Unitat d'atenció al soci - Activitats
Associació Circ Catalunya	Activitats de circ
Coordinadora de Sales Alternatives	Programació de les sales Grec
Lluïsos de Gràcia	Projecte de rehabilitació del teatre
Marduix	Celebració dels 25 anys de Marduix
Bidó de Nou Barris	VI Circ d'Hivern
Club 8 Difusió de la Performance	1er Festival Int. de Arte de Acción
Projecte Vaca Ass. Creadores Esc	Activitats 2001
Serveis Escènics Comtal SL	Manteniment i programació
Solmontros, SL - Muntaner	Manteniment i programació
Bonnin-Julve, SL - Joan Brossa	Manteniment i programació
Serveis Escènics Romea SL	Manteniment i programació
Empresa Alianza - Club Capitol	Manteniment i programació
Elèctrica Produccions SL	Centre de creació i prod. espectacles
Conservas	Activitats
Associació de Circ Rogelio Rivel	Programació i mostra de treballs
Associació Cultural "Amigos del Game B"	Preproducció del projecte "Game-B"
Artipolis	VI Mostra de Teatre Breu

Teatres públics i privats 1999-2001

	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Teatres públics				
Espectacles	248	289	303	5 %
Representacions	1.626	1.763	1.795	2 %
Entrades venudes	301.149	516.712	516.637	0 %
Espectadors	417.502	658.812	671.002	2 %
Oferta	700.082	929.219	979.800	5 %
Mitjana diària	257	374	374	0 %
% d'ocupació	60	71	68	-4 %

	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Teatres privats				
Espectacles	366	377	284	-25 %
Representacions	6.944	6.978	6.905	-1 %
Entrades venudes	1.281.308	1.193.636	1.275.093	7 %
Espectadors	1.541.672	1.469.053	1.503.578	2 %
Oferta	3.202.773	3.055.061	3.352.494	10 %
Mitjana diària	222	211	218	3 %
% d'ocupació	48	48	45	-3 %

TOTAL	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Teatres públics i privats				
Espectacles	614	666	587	-12 %
Representacions	8.570	8.741	8.700	0 %
Taquillatge	4.719.725.953	5.774.326.556	6.451.866.596	12 %
Entrades venudes	1.582.457	1.710.348	1.791.730	5 %
Espectadors	1.959.174	2.127.865	2.174.580	2 %
Oferta	3.902.855	3.984.280	4.332.294	9 %
Mitjana diària	229	243	250	3 %
% d'ocupació	50	53	50	-3 %

Font: Estadística d'Adetca més Teatre Zona Nord
Elaboració: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Teatres públics 2001

	Espectacles	Representacions	Taquillatge	Entrades venudes	Espectadors	Oferta	Mitjana diària	% ocupació	% ocupació entrades venudes
Teatres									
Gran Teatre del Liceu	44	155	2.181.568.578	262.765	276.218	299.965	1.782	92	88
Teatre Nacional	5	162	153.192.374	64.107	87.953	137.050	543	64	47
Mercat de les Flors (MAC)	25	197	117.188.643	49.726	71.684	115.245	364	62	43
Mercat de les Flors (Gasch)	2	10	389.000	398	625	800	63	70	60
Mercat de les Flors (Ovidi Montllor)	17	144	14.332.425	8.646	19.562	47.768	136	41	38
Teatre Grec	10	27	112.927.625	32.205	37.829	53.669	1.401	70	60
TNC sala petita	4	177	50.271.424	22.664	35.226	59.236	199	59	38
Guasch Teatre	18	266	24.459.494	24.962	32.040	79.639	120	40	31
Teatre Lliure	13	195	35.473.217	18.344	27.710	43.353	142	64	42
Teatre Lliure - Fabià Puigserver	3	23	11.372.045	3.144	7.229	14.202	314	51	22
Teatre Zona Nord	84	103	1.969.400	6.741	21.741	36.050	211	57	19
TNC Tallers	8	116	17.921.979	8.588	18.238	26.070	157	70	33
L'Espai	43	116	12.899.905	8.946	17.633	42.922	152	41	21
Teatre Adrià Gual	9	75	-	-	9.086	12.571	121	72	-
Convent de Sant Agustí	15	17	6.211.830	2.506	4.188	6.290	246	67	40
CCCB	3	12	3.884.425	2.895	4.086	4.970	341	82	58
TOTAL	303	1.795	2.744.062.364	516.637	671.002	979.800	374	68	53

Font: Estadística d'Adetca més Teatre Zona Nord
Elaboració: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Rànquing d'espectacles 2001

Títol de l'obra	Sala	Representacions	Entrades venudes	Espectadors	Oferta	Mitjana diària	% d'ocupació
Una nit d'òpera	Teatre Tívoli	187	136.341	146.587	183.447	784	80
La jaula de las locas	Teatre Condal	346	108.200	112.315	241.854	325	46
Shombres.com	Teatre Victòria	168	100.337	110.274	205.632	656	54
Excuses!	Teatre Romea	169	76.022	80.863	90.412	478	89
Rubianes, solamente	Club Capitol	110	51.827	56.370	57.530	512	98
The Full Monty	Teatre Novedades	87	37.694	52.111	145.686	599	36
La Bella Helena	Teatre Victòria	102	35.237	47.784	113.104	468	42
A little night	Teatre Novedades	90	34.453	41.983	144.904	466	29
Notre Dame de Paris	Barcelona Teatre Musical	40	27.437	34.952	98.000	874	36
Terra baixa	Teatre Nacional	41	26.200	30.466	35.506	743	86
La Bohème	Gran Teatre del Liceu	13	28.513	29.331	29.796	2.256	98
Arte	Teatre Tívoli	34	26.886	28.963	38.556	852	75
La mare coratge	Teatre Nacional	59	18.651	26.256	48.262	445	54
Bí	Mercat de les Flors	48	19.438	26.121	32.888	544	79
Lulú	Teatre Nacional	54	15.349	25.288	46.818	468	54
Bodas de sangre	Teatre Grec i Romea	72	19.190	25.044	40.489	348	67
Aïda	Gran Teatre del Liceu	11	23.961	24.986	25.212	2.271	99

T'estimo, ets perfecte...	Teatre Apolo i Teatre Borràs	100	24.600	24.812	88.616	183	30
San Francisco Ballet	Gran Teatre del Liceu	12	21.877	22.969	27.504	1.501	82
Uds. se preguntan	Villarroel	68	17.860	20.839	35.496	306	59
La muerte de un anarquista	Principal	56	17.836	19.605	39.200	350	50
Sopars d'amics	Teatre Apolo i Teatre Borràs	81	18.455	19.513	76.035	216	28
Triptyk	Mar Bella	16	14.820	18.277	24.704	1.142	74
I Puritani	Gran Teatre del Liceu	8	17.471	18.010	18.336	2.251	98
Ubú President	Poliorama	29	15.604	17.784	18.752	613	95
Giulio Cesare	Gran Teatre del Liceu	8	16.849	17.494	18.336	2.187	95
Tot Lloïl	Poliorama	66	10.514	17.378	42.768	263	41
Live	Teatre Tívoli	12	15.656	17.376	19.836	1.448	88
Daaalí	Poliorama	28	12.363	14.989	18.144	535	83
Som i serem	Club Capitol II	60	12.485	14.891	17.064	248	87
La increïble Helena	Poliorama	29	11.676	14.246	18.792	491	76
La Traviata	Gran Teatre del Liceu	7	13.830	14.233	16.044	2.033	89
El Florido Pensil	Teatre Borràs	54	10.888	14.183	39.960	263	35
Bailaor	Teatre Tívoli	19	10.870	13.928	29.033	733	48
Samson et Dalile	Gran Teatre del Liceu	6	13.278	13.684	13.752	2.281	99
Die Zauberflöte	Gran Teatre del Liceu	6	13.232	13.633	13.752	2.272	99
23 centímetres	Principal	66	10.122	13.408	46.280	203	29
Billy Budd	Gran Teatre del Liceu	6	12.890	13.274	13.752	2.212	96
Popcorn	Villarroel	79	10.574	13.255	41.238	168	32
Arcipreste	Teatre Borràs	68	9.324	13.164	50.320	194	26
La dama enamorada	Teatre Nacional (sala petita)	54	9.732	12.704	17.064	235	74
Don Juan de los...	Mercat de les Flors (MAC)	36	9.396	12.186	25.926	339	47
Ros i Guill...	Poliorama	38	9.191	11.680	24.852	307	47
Don Joan	Teatre Grec	10	9.160	11.634	19.860	1.163	58
Diner negre	Teatre Borràs	54	6.458	11.494	39.920	213	29
Les Luthiers	Teatre Tívoli	11	15.431	11.409	17.193	1.037	94
Revisió anual	Teatre Goya	92	7.509	11.409	31.096	124	37
A la cuina amb...	Teatreneu I	96	7.616	10.964	34.871	114	31
Amb pedres a les...	Teatreneu I	91	7.631	10.365	33.002	114	31
Loco	Principal	34	8.375	10.310	23.800	303	43
Criatures	Poliorama	25	9.360	10.211	16.275	408	63

Font: Adetca
Elaboració: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Mercat de les Flors 2001

Sala Maria Aurèlia Capmany Espectacles (1)	Entrades venudes	Espectadors	% d'ocupació	Taquillatge
Philippe Genty	2.465	2.706	68	6.632.475
Restes Humanes	2.439	3.941	41	5.129.800
Théâtre de Complicité	1.637	2.480	93	4.964.785
La Cuadra de Sevilla	9.396	12.227	47	32.591.198
Théâtre de la Mezzanine	489	1.027	57	1.255.950
Color Dansa	260	913	34	442.660
Cia. Vicente Saez. Danza	157	966	52	337.700
Eco	613	1.556	67	613.000
Cat de Sevilla	609	1.736	41	1.399.160
Marató	1.674	1.734	79	2.497.875
Nederlands Theatre (Grec 01)	2.215	2.885	62	5.768.400
Fulgor (Grec 01)	1.215	1.900	91	3.239.550
Trilogia 70 (Grec 01)	346	660	92	749.500
Stay human	80	779	97	120.000
VideA 2001	1.627	1.927	53	1.717.500
La Carniceria "After sun"	297	795	32	423.500
La Carniceria "Haberos..."	407	964	39	495.200
La Carniceria "De vegades..."	355	917	38	410.000
Bi-Comediants	19.438	26.920	82	47.706.820
TOTAL	45.719	67.033	62	116.495.073

(1) Espectacles per ordre cronològic.

Supermercat	4.899	6.756	52,78	4.899.000
--------------------	--------------	--------------	--------------	------------------

Sala Ovidi Montllor Espectacles	Entrades venudes	Espectadors	% d'ocupació	Taquillatge
Senza tempo	401	1.045	36	663.375
Iliacan	150	780	24	255.500
Abans d'esmorzar...	430	2.984	42	715.250
Nats Nus	588	1.737	49	970.390
Músiques Mistiques	613	746	58	797.125
El somriure... (Mudances) (Grec 01)	427	830	86	929.125
It dansa / O. Teatre Lliure (Grec 01)	545	965	75	1.236.500
Dies de dansa	760	1.220	63	472.000
Equipaje de viajero	731	1.716	27	1.188.775
Mudances	219	667	42	375.375
Plassos sense Fronteres	1.796	1.946	47	1.679.000
Concert BCN 216	10	90	28	15.000
Albena Prod. / Espai Moma	188	2.131	39	348.300
TOTAL	6.858	16.857	52	9.645.715

Assistents Mercat de les Flors 2001

	Assistents
Sala M.A.C. (1)	61.588
Teatre O. Montllor (1)	15.062
Grec'01 al Mercat	7.240
Supermercat	6.756
Sala Sebastià Gasch	705
Teatre Virtual	236
Funcions d'òpera ECO escoles	2.432
Tallers escolars	2.118
Cursos per a actors	50
Exposició Metàpolis	907
TOTAL	97.094

(1) Dades sense el Grec'01.

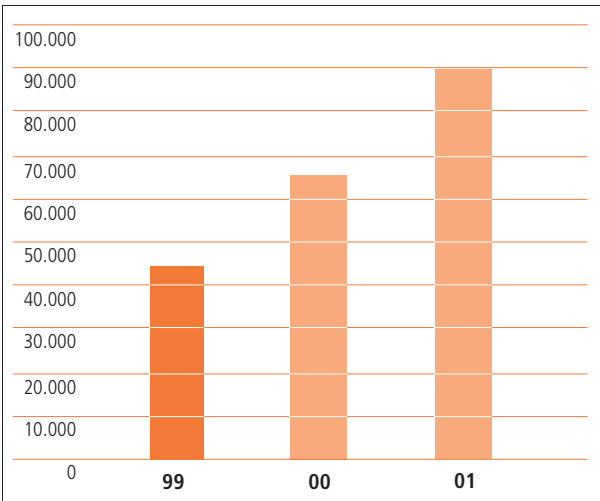
Total Mercat de les Flors 1999-2001

	1999 (1)	2000	2001	% de variació 01/00
Entrades venudes	27.670	43.911	56.837	29%
Espectadors	44.286	64.884	90.646 (2)	40%
% d'ocupació	58,80%	54%	54,90%	2%
Taquillatge	55.239.010	88.758.535	130.400.788	47%

(1) El Mercat de les Flors va tancar des del 27 de juliol al 31 de desembre.

(2) 90.646 són els espectadors de la sala MAC, O. Montllor i Supermercat. Amb el total d'assistents a d'altres funcions, són 97.094.

Espectadors Mercat de les Flors

Barcelona,
ciutat de música

Barcelona,

---

ciutat de música

Els noms més destacats de la música clàssica, del *pop-rock* i de les músiques avançades han fet estada a Barcelona el 2001. Fins i tot en un mateix dia han coincidit cantants de primera línia com Barbara Hendricks i Jessie Norman.

L'any 2001 ha augmentat a Barcelona el nombre d'assistents a manifestacions musicals. Si el 2000 els escenaris de l'Auditori, el Palau de la Música Catalana, els macroconcerts i altres sales es van omplir amb 1.206.730 espectadors, el 2001 ho han fet 1.305.319, cosa que suposa un augment del 8 %. Cal destacar també l'important nombre de melòmans que formen part de la gran família de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, que enguany ha arribat als 9.200 abonats.

El 2001 l'Auditori i el nou Liceu ja havien passat el rodatge de les primeres temporades, i han funcionat a bon ritme. Queda pendent, però, algun altre projecte en l'àmbit dels equipaments, com el trasllat del Museu de la Música a l'Auditori (al final del 2001 el Museu ha deixat la Casa Quadras per iniciar els treballs de trasllat, amb un sòlid projecte museològic) i l'ampliació del Palau de la Música (el 2001 se n'ha posat la primera pedra).

En l'àmbit més popular i de carrer, la Festa de la Música d'enguany ha atret 3.000 músics professionals i *amateurs*. La primera edició de la B-Parade, l'única desfilada *techno* que s'ha fet fins ara a Barcelona, va aplegar a Montjuïc unes cinquanta mil persones. Amb la B-Parade, Barcelona s'ha sumat a les altres capitals europees que acullen aquesta desfilada musical, com ara Berlín, París, Ginebra, Zuric, Munic.

El 2001 ha estat en definitiva un any molt bo per a la música. El circuit de sales i locals de música en viu ha acollit més actuacions que mai i, pel que fa al *pop-rock*, algun mitjà de comunicació ha qualificat Barcelona com la capital del *pop-rock* de l'Estat.

Els noms més destacats de la música clàssica, del *pop-rock* i de les músiques avançades han fet estada a Barcelona.

L'any 2001 ha augmentat a la ciutat el nombre d'assistents a manifestacions musicals.

Banda Municipal de Barcelona

El Memorial Joaquim Serra ha fet l'encàrrec de noves composicions a dos autors.

PROGRAMES DE MÚSICA

Banda Municipal

La Banda Municipal ha consolidat el Casinet d'Hostafrancs com a seu pròpia i també com a local d'assaig. També s'hi han fet audicions per a escolars, que han mantingut una audiència de 7.000 alumnes.

Dins la línia d'actuacions adreçada a normalitzar les relacions laborals amb els músics de la Banda, s'ha iniciat el procediment per cobrir els llocs vacants. L'any 2001 s'hi han incorporat dos professors i s'ha formalitzat un conveni amb el Conservatori Superior de Música del Liceu, cosa que ha suposat la incorporació a la Banda de quatre alumnes en pràctiques.

La formació s'ha posat a la disposició de nous valors, com el compositor Rafael Vargas o el director Alfred Cañamero, amb la finalitat de donar un aire nou al so de la Banda. Aquesta experiència ha continuat en la temporada que ha començat el novembre del 2001, amb directors convidats com J. Caballé, A. Reverté, X. Casademunt i de nou A. Cañamero.

Programa de promoció de la música de cobla

Els Premis Joaquim Serra, que han esdevingut la fórmula per promoure la composició de noves obres per a cobla, s'han englobat sota el format del Memorial Joaquim Serra, que ha deixat de ser un concurs per esdevenir un encàrrec de creació a dos compositors. Per a aquest any 2001 han estat seleccionats Francesc Burrull i Xavier Pagès.

La Cobla Sant Jordi ha continuat exercint el títol de Ciutat de Barcelona sota la direcció de Jordi León. Aquesta formació ha continuat la línia de millora de la qualitat d'interpretació artística. Dins de les activitats que du a terme destaca la recuperació d'obres per a cobla que no s'han interpretat mai o que fa molt temps que no s'interpreten.

La Festa de la Música

El 21 de juny de 2001 es va celebrar la sisena edició de la Festa de la Música, en la qual l'Institut de Cultura actua de promotor. Aquest any han estat setanta-set les entitats que han organitzat activitats, seguint l'esperit de la Festa de la Música a tot Europa des que va començar ara fa vint anys a París.

La força de la convocatòria s'ha demostrat molt important: han crescut el nombre d'agents musicals i el nombre de produccions. Tres mil músics, entre professionals i *amateurs*, han participat en la festa. A tall d'exemple, es poden esmentar pel seu èxit de públic les *Dotze hores de Jazz* a la plaça d'Espanya organitzades per l'Escola Jam Session, els concerts de l'Institut Francès al carrer de Moïà a càrrec de Le Diabolo Mariachi i el grup Zaragraf de Nîmes, i especialment la maratón organitzada a la plaça de Catalunya per Discos Castelló i les emissores Flaix Back i Flaix FM, seguida per milers de joves entusiastes de les músiques de les darreres tendències.

La participació de les grans institucions musicals de la ciutat, com el Gran Teatre del Liceu i el Palau de la Música, ha estat un aspecte destacat per a l'arrelament definitiu de la Festa de la Música. El Consorci de l'Auditori i de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, l'OBC, també han estat protagonistes, juntament amb la Federació Catalana d'Entitats Corals, del gran concert de cloenda del Maig Coral del Barcelonès.

Tradicionàrius

Després de vuit anys de gestió, el Centre Artesà Tradicionàrius (CAT) ha entrat en una fase de consolidació i d'expansió. El seu cicle emblemàtic Tradicionàrius, que ha celebrat la catorzena edició durant el primer trimestre de l'any, ha aconseguit ser el punt de referència del sector i ha esdevingut el Festival de Música Folk de Barcelona, amb una

Setanta-tres entitats i tres mil músics són la força de la Festa de la Música.

Festa de la Música a la Rambla del Raval

La Portàtil. FM dins del cicle Tradicionàrius

S'han obert noves vies de col·laboració amb la resta de l'Estat.

forta incidència en els mitjans de comunicació, i s'ha establert com a plataforma de presentació al gran públic dels músics i creadors.

D'altra banda, s'han obert noves vies de col·laboració amb la resta de l'Estat i s'ha pogut programar, amb el Principat d'Astúries, el cicle "Astúries al CAT", que s'ha afegit al cicle "Euskal Herria al CAT". D'aquesta manera ha esdevingut una sala de referència per als grups de música folk que volen presentar els seus treballs a Barcelona. El CAT també ha iniciat un procés de col·laboració amb altres espais i sales de Barcelona. Així, ha participat en el concert de presentació del músic Kepa Junkera al Palau de la Música Catalana.

L'assistència de públic ha estat sensiblement superior a la de l'any passat i s'ha arribat a les onze mil persones.

Finalment, cal fer esment de la renovació de l'espai del bar, que tanca un procés d'adequació de l'espai físic del recinte a les necessitats de la programació.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals l'Institut de Cultura ha atorgat una subvenció o amb les quals ha establert un conveni són les següents:

Música: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Ibercàmera SA	XVII Temporada de concerts
Associació Amics de la Música de Barcelona	Difusió i Informatiu musical
Associació Cultural Activitats Musicals Taller de Músics	Subvenció total de projectes
Cor Madrigal	50è aniversari del Cor Madrigal
Projecte Internacional d'Influències Musicals	Projecte Internacional d'Influències Musicals
Federació de Cors de Clavé	Activitats
Euroconcert	Temporada musical 2001
Federació Catalana d'Entitats Corals	Activitats de la delegació del Barcelonès
Federació Catalana d'Entitats Corals	XXXVI Jornades Internacionals de Cant Coral

Associació CIEM Maria Canals de Barcelona	47è Concurs Internacional d'execució musical
Joventuts Musicals Barcelona	Activitats de joves intèrprets
Fundació Societat i Cultura-Fusic	IX Orquestrades de Catalunya
Fundació Privada Francesc Viñas	39è Concurs Internacional Francesc Viñas
Harlem Jazz Club	Cicle concerts "El món a Barcelona"
Orquestra de Cambra Catalana	Cicle de concerts
Phonos Fundació Privada	Activitats 2001
Associació de Músics de Jazz i Música Moderna de Catalunya	Activitats 2001
Associació Catalana de Compositors	Activitats i manteniment de l'associació
Consell Català de la Música	Activitats del Consell Música
Fundació Centre Internacional de Música Antiga	Temporada de concerts "Arrels i memòria"
Institució Cultural del CIC	Activitats Orquestra Simfonieta
Associació Cantants Intèrprets Prof. Llengua Catalana	Circuit de concerts Acústic Acic
Music Project SL	33è Festival Internacional de Jazz de Barcelona
Music Project SL	12è Festival de Guitarra de Barcelona
Associació Cultural Tram	Tradicionàrius 2001
Fundació Música Contemporània	XVI cicle de música dels segles XX - XXI
Advanced Music	Sónar 2001
Associació de Música Electroacústica d'Espanya	En Red O 2001 - Sounds
Associació Orquestra del Caos	Sonoscop
Gràcia Territori Sonor	5è Festival LEM
Associació per a la Promoció i Difusió Música Contemporània	Temporada de concerts Barcelona 216
Consejo General de la Música	3a fase projecte Musikiada 2004
Associació Promoció i Acció Musical (PAM)	Activitats de l'associació
Associació Promoció i Acció Musical (PAM)	BAM Import & Export
Associació Catalana de l'Orgue	Catalogació d'orgues i d'un concert
Ribermúsica	Activitats (3 projectes)
Fundació Privada l'Arjau	V Concurs d'Interpretació Musical
Barcelona Pipa Club	Cicle de jazz
Moviment Coral Català	Activitats 2001
Josep M. Cardona Moré	V Concurs de Cantautors Horta-Guinardó
Kali2copia, Associació Cultural	Estudi d'harmonització de bars musicals
Companyia Carlos Santos SL	Manteniment i nova producció
Fundació proEscola de Música La Guineu	Intercanvi musical Barcelona-Stay
Secretariat Entitats Sants, Hostafrancs i la Bordeta	Barnasants 2001

EQUIPAMENTS I SERVEIS CONSORCIATS

L'Auditori

L'OBC a l'Auditori
Foto: Assumpta Burgués

L'Auditori ha arribat al tercer any de funcionament i ha iniciat les obres que han de completar el conjunt de l'equipament.

Amb l'any 2001, l'Auditori ha arribat al tercer any de funcionament i ha iniciat les obres que han de completar el conjunt de l'equipament: després dels treballs de construcció de l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) es començaran aviat els del Museu de la Música i els de la Sala de Cambra. Dins la programació pròpia de concerts, s'ha celebrat la temporada simfònica de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, els cicles de concerts de l'Auditori XXI, el Vuitè Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona, els cicles de concerts escolars i familiars del Servei Educatiu de l'Auditori i la programació també notable de promotors privats.

Durant el primer semestre, els cicles temàtics que conformen la programació pròpia de l'Auditori, la temporada Auditori XXI, han arribat a la seva segona edició: "Grans pianistes" s'ha dedicat a Frederic Mompou; "Lied i cançó", a Conxita Badia; "Música contemporània", a Robert Gerhard; "Música religiosa", a Joan Cererols; "Música de cambra", a Pau Casals, i "Jazz", a Tete Montoliu. La majoria d'aquests concerts, atès el seu format de música de cambra, s'han programat a la Sala Polivalent, que ha atret al llarg del curs un públic que destaca per la seva joventut i formació. Aquest públic s'ha constituït a partir de la difusió en conservatoris, escoles de música i instituts de cultura de la ciutat, de l'acurada política de preus i de la innovadora selecció d'intèrprets i programes. A aquest públic nombrós i entusiasta, s'ha afegit una àmplia i positiva resposta de la crítica. El cicle "Música de cambra" dedicat a Pau Casals va exhaurir les localitats de gairebé tots els concerts i va rebre molt bones crítiques.

Cal remarcar també els diferents homenatges fets als compositors catalans que han celebrat

el 70è aniversari: Joan Guinjoan, Xavier Benguerel i Joaquim Homs (en aquest cas, el 95è), com també al bilbaí Luis de Pablo. En tots els cicles s'ha programat una bona representació d'artistes catalans al costat dels grans noms internacionals.

Tots els concerts d'Auditori XXI han estat enregistrats per Radio Nacional de España i per Catalunya Música, fet que ha proporcionat a la programació de l'Auditori una difusió que va molt més enllà de la ciutat, atesa l'àmplia audiència de Ràdio Clàssica arreu d'Espanya i a través dels canals internacionals.

Al mes de gener, el Servei Educatiu de l'Auditori ha posat en marxa la primera programació de tres cicles de concerts: "L'escola va a l'Auditori", destinat a un públic de 2 a 16 anys; el cicle "De l'aula a l'Auditori", protagonitzat per alumnes de nivell superior de les escoles de música i conservatoris de Catalunya, i els "Cicles familiars". Com a complement dels concerts, el Servei Educatiu ha editat en col·laboració amb el Departament de Didàctica Musical de la Universitat Autònoma de Barcelona els programes de mà i els dossiers pedagògics per als mestres. Així mateix, s'han produït i editat els primers títols d'una col·lecció de discos conte relacionats amb els concerts.

Finalment, només cal afegir que la Sala Simfònica ha continuat acollint la presentació o celebració de diversos actes. La presentació del programa del Fòrum Universal de les Cultures, Barcelona 2004 ha estat un dels més destacats.

L'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC)

L'any 2001 ha suposat per a l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya la plena integració de la seva activitat a la nova seu de l'Auditori. L'adaptació del treball dels músics a les condicions estructurals de l'edifici ha estat plena i

Tots els concerts d'Auditori XXI han estat enregistrats per Radio Nacional de España i per Catalunya Música.

Concerts en família a l'Auditori
Foto: Assumpta Burgués

La *Vuitena* de Gustav Mahler, el gran concert de l'any a Barcelona, ha reunit 125 músics, 8 corals amb un total de 310 cantaires i 8 solistes, sota la direcció musical de Salvador Mas.

ha anat cada vegada en augment amb el bon rendiment del conjunt simfònic.

Sens dubte la interpretació al mes de gener de la *Vuitena simfonia* de Gustav Mahler, coneguda com la *Simfonia dels Mil*, ha estat l'esdeveniment més important de l'any. Era un repte artístic perseguit durant força temps que no s'havia pogut materialitzar per la manca de les condicions adequades de l'espai. La Sala Simfònica, en el seu segon any de funcionament, ha estat l'escenari d'aquest monumental concert que ha reunit una OBC amb 125 músics, 8 corals amb un total de 310 cantaires i 8 solistes, tots sota la direcció musical de Salvador Mas. La interpretació de l'obra ha aconseguit un extraordinari èxit de públic i de la crítica, i fins al punt que els mitjans de comunicació l'han considerat el gran concert de l'any 2001 a Barcelona.

En el capítol encara de la programació, l'any ha aportat l'homenatge a Verdi, amb un concert protagonitzat per l'OBC i l'Orfeón Donostiarra, i un altre homenatge a Joaquín Rodrigo, amb una nova interpretació del popular *Concierto de Aranjuez*. El cicle de música d'espectacle ha permès continuar sentint les grans bandes sonores del cinema, amb l'atractiu, en alguns concerts, que els han dirigit els mateixos creadors, com Elmer Bernstein i Maurice Jarre.

La temporada 2001-2002, com ja és habitual, ha tingut com a pòrtic una nova edició del Festival Mozart sota la direcció de Ton Koopman, destacada personalitat de la interpretació amb criteris històrics. Aquest any el festival ha inclòs en la programació obres de W. A. Mozart, F. J. Haydn i C. Ph. E. Bach.

Pel que fa als artistes convidats durant l'any 2001, han col·laborat amb l'OBC figures tan destacades com els pianistes Radu Lupu, Jean-Yves Thibaudet, els violinistes Victoria Mullova, Frank Peter Zimmermann o la soprano Barbara Hendricks, aquesta vegada en un programa dedicat a R. Strauss i G. Mahler.

Finalment, cal remarcar en el capítol d'estrenes de l'OBC el *Concert per a trombó baix*, de Joan Albert Amargós, interpretat per Raúl García, el *Concert per a tuba*, de Pere Puértolas, interpretat per Pablo Manuel Fernández, i l'estrena a Espanya de la guardonada *Asyla*, per a gran orquestra, del britànic Thomas Adès.

Gran Teatre del Liceu

La temporada 2000-2001 del Liceu ha continuat amb la reaparició d'Edita Gruberova, Josep Bros i Carlos Álvarez a *I Puritani*, de Vincenzo Bellini; i amb *Rienzi*, de Richard Wagner, sota la direcció musical de Sebastian Weigle. *Samson et Dalila* ha estat protagonitzat per Josep Carreras.

El següent títol de la temporada ha estat un autèntic esdeveniment: *Billy Budd*, de Benjamin Britten, amb una posada en escena extraordinària de Willy Decker, direcció musical d'Antoni Ros Marbà i un repartiment espectacular encapçalat per Bo Skovhus, Philip Langridge, Eric Halfvarson i Robert Bork. *Aida*, de Giuseppe Verdi, ha tornat a l'escenari del Liceu amb els històrics decorats de Josep Mestres Cabanes, que han estat restaurats per a aquesta ocasió.

Herbert Wernicke ha posat en escena *Giulio Cesare*, de Georg Friedrich Haendel, i Harry Bicket ha aconseguit de l'Orquestra del Liceu uns resultats unànimement elogiats. Del repartiment han sobresortit Ann Murray, Ewa Podles i Ángeles Blancas, que ha estat una autèntica revelació. El ballet de Maurice Béjart i la Compañía Nacional de Danza han tancat la temporada amb gran èxit.

El San Francisco Ballet ha estat l'encarregat d'inaugurar la temporada 2001-2002 amb Lucia Lacarra com a protagonista d'*El llac dels cignes*, de Piotr Ilich Txaiovski. D'altra banda, *La Bohème*, de Giacomo Puccini, ha estat protagonitzada per María Bayo i Manuel Lanza, sota la direc-

El Liceu ha triplicat, en tres temporades, el nombre d'abonats.

Billy Budd de Benjamin Britten, representada al Liceu a l'abril del 2001, amb el cantant Philip Langridge
Foto: Bernat Armengué

La Traviata ha estat retransmesa en directe per Internet a un cinema i a diverses universitats.

Ángeles Blancas interpretant el paper de Cleopatra, a l'òpera *Giulio Cesare*, de Georg Friedrich Haendel. Foto: Bernat Armengué

ció musical de Bertrand de Billy. Al final del mes d'octubre s'ha exhumat amb gran èxit *La Fattucchiera*, de Vicenç Cuyàs, l'obra més important del belcantisme romàntic català, dirigida musicalment per Josep Pons i protagonitzada per Ofèlia Sala.

La companyia de la Scala de Milà ha portat al Liceu una fantàstica versió concertant de *Macbeth*, de Giuseppe Verdi, dirigida per Riccardo Muti. Una altra companyia, l'Opera North, ha estrenat a Espanya *Gloriana*, de Benjamin Britten, amb una extraordinària posada en escena de Phyllida Lloyd i una protagonista d'excepció: Dame Josephine Barstow. L'estrena al Liceu de *La petita guineu astuta*, de Leos Janacek, fou seguida per una *Traviata*, de Giuseppe Verdi, en què ha debutat Ruth Ann Swenson i ha tornat Joan Pons. Una de les representacions ha estat retransmesa en directe per Internet a un cinema de Barcelona i a diverses universitats, via la xarxa i2CAT (Internet 2 de Catalunya) amb una alta qualitat de imatge i de so.

Palau de la Música Catalana

Les obres d'ampliació i restauració del Palau han continuat al llarg de l'any 2001 seguint el programa establert a l'inici del projecte. El 7 de novembre s'ha col·locat la primera pedra del nou Palau. El nou edifici disposarà d'un auditori soterrat amb capacitat per a sis-centes places, un restaurant, una sala social, etc. En alliberar la visió de la planta baixa oberta al carrer, se'n podrà admirar la façana esquerra, amb els vitralls. El cost global del projecte, de 2.900 milions de pessetes, és finançat pel Ministeri de Cultura, la Fundació Orfeó Català, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.

Com en anys passats, la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana continua sent el pri-

mer promotor en l'ocupació de la sala. La seva oferta ha comprès els cicles següents: "Cicle Palau", de setze concerts, que reuneix les primeres figures mundials; "Els diumenges al Palau", concerts de caire popular que tenen lloc els diumenges a la tarda, cosa que facilita l'assistència d'un nombrós públic de fora de Barcelona; el "Primer Palau", un cicle pensat per donar a conèixer artistes novells; el cicle "Cobla, cor i dansa", dedicat a la música catalana, en els tres àmbits esmentats; els "Concerts simfònics", realitzats per l'Orquestra Simfònica del Vallès, que se celebren els dissabtes a la tarda; "Concert de tarda", cicle de concerts que tenen lloc els dilluns a la tarda amb un gran èxit donat el preu, horari i programació.

Altres manifestacions destacades han estat englobades en les temporades que han presentat al Palau institucions i entitats diverses: Euroconcert, Ibercàmera, Fundació "la Caixa", Festival del Mil·lenni, Festival Internacional de Jazz, etc.

Pel que fa a l'ocupació, s'ha pogut constatar un augment del 12 % amb relació a l'any anterior, increment que es deu a l'ampliació de l'oferta musical que s'hi ha presentat. El nombre total d'espectadors ha crescut en 30.000.

Entre les figures més destacades que han actuat al Palau de la Música Catalana hi ha la pianista Àlicia de Larrocha, la New York Philharmonic sota la direcció de Kurt Masur, la NDR-Symphony-Orchestra d'Hamburg sota la direcció de Christoph Eschenbach, la Philharmonia Orchestra sota la direcció d'Andras Schiff, la soprano Ainhoa Arteta, la violinista i directora Victoria Mullova, el violinista Vladimir Spivakov, el pianista Sergei Bezrodnyi, el Concentus Musicus Wien sota la direcció de Nikolaus Harnoncourt, la Detroit Symphony Orchestra amb Neeme Järvi com a director, el violinista Nikolaj Znaider, Maurizio

El Palau ha incrementat el seu públic en 30.000 espectadors.

Palau de la Música

La New York Philharmonic i la NDR-Symphony-Orchestra d'Hamburg, dues de les formacions que han actuat al Palau de la Música.

Pollini, Pinchas Zukerman, Maria João Pires, l'Orfeón Donostiarra, Compay Segundo, Vicente Amigo, Pedro Guerra, Rosario Flores, José Luis Perales, Rosana i altres.

Imatge de la portada de la revista *Catalunya Música/Revista Musical Catalana* del mes de desembre del 2001. Col·locació de la primera pedra del Palau del segle XXI. D'esquerra a dreta: Jordi Vilajoana, conseller de Cultura de la Generalitat; Joan Clos, alcalde Barcelona; Luis Alberto de Cuenca, secretari d'Estat del Ministeri de Cultura, i Fèlix Millet, president de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música. (fotomuntatge; fotos de R. Vargas —maqueta— i A. Bofill —grup—)

Festival de Músiques Contemporànies, BAM, Sónar, Festival de Jazz i Festival LEM
(Vegeu l'apartat de Festivals.)

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Concerts de temporada				
Representacions	93	99	75	-24 %
Espectadors	141.879	141.368	140.593	-1 %
Mitjana per concert	1.526	1.428	1.875	31 %
Oferta	169.143	173.334	164.847	-5 %
% d'ocupació	84	77	84	9 %
Concerts fora de temporada				
Representacions	39	42	24	-43 %
Espectadors	57.465	31.966	17.375	-46 %
TOTAL d'espectadors	199.344	173.334	157.968	-9 %

L'Auditori

	1999 (1)	2000	2001	% de variació 01/00
Concerts	196	354	274	-23 %
Espectadors	230.772	321.090	324.363	1 %
Oferta	-	-	430.346	-
% d'ocupació	-	-	75	-

(1) Inaugurat el 22.3.99.

Palau de la Música Catalana

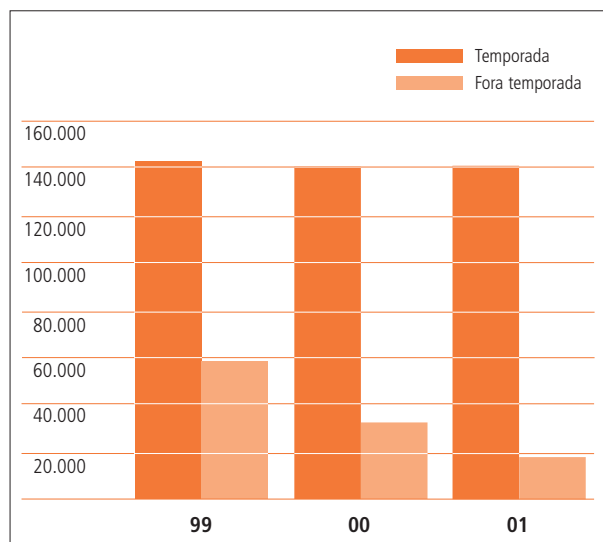
	1999	2000	2001 (1)	% de variació 01/00
Concerts	305	228	186	-18 %
Espectadors	296.713	242.506	271.011	12 %
% d'ocupació	-	-	76	-

(1) El Palau va oferir, a més, 66 audicions per a escoles, amb una assistència de 49.500 alumnes.

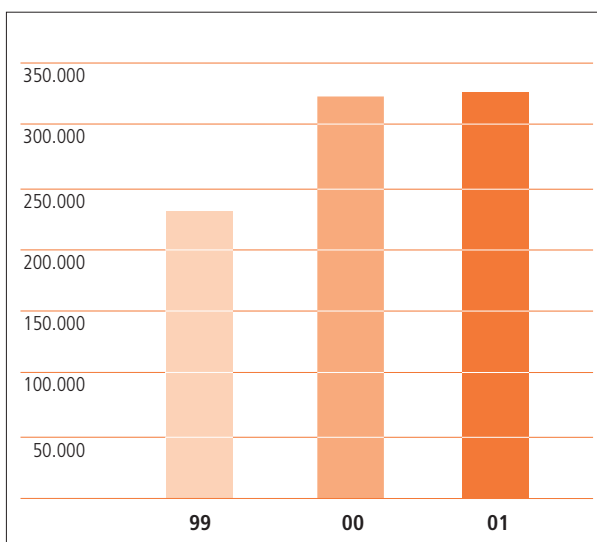
Liceu

	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Espectacles	24	47	42	-11 %
Representacions	74	137	147	7 %
Espectadors	117.130	243.280	274.867	13 %
Oferta	133.884	255.028	298.116	17 %
% d'ocupació	92	95	92	-3 %

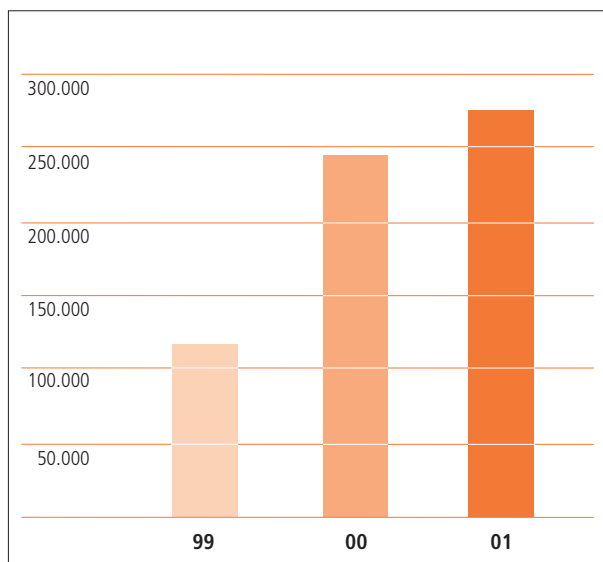
Espectadors OBC

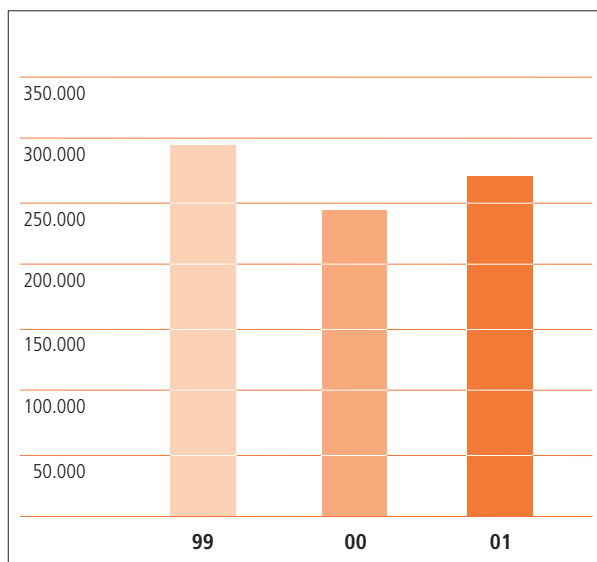
Espectadors Auditori

Espectadors Gran Teatre del Liceu

Espectadors Palau de la Música

Macroconcerts / Macroespectacles 2001

Espectacle	Espai	Data	Actuacions	Espectadors
Alejandro Sanz	Palau Sant Jordi	3-4 i 6 /7/2001	3	48.585
Madonna	Palau Sant Jordi	9-10/6/2001	2	37.318
U-2	Palau Sant Jordi	8/8/2001	1	18.000
Depeche Mode	Palau Sant Jordi	11/10/2001	1	17.908
Estopa	Palau Sant Jordi	9/5/2001	1	17.167
Eric Clapton	Palau Sant Jordi	25/2/2001	1	17.037
Homenatge a Bardagí	Palau Sant Jordi	28/6/2001	1	12.929
Tom Jones	Palau Sant Jordi	27/3/2001	1	9.208
Eros Ramazzotti	Palau Sant Jordi	19/7/2001	1	8.628
Roxette	Palau Sant Jordi	24/10/2001	1	6.617
Sopa de Cabra	Razzmatazz	6/11/2001	1	6.374
Ana Belén y Víctor Manuel	Palau Sant Jordi	11/10/2001	1	6.128
Marilyn Manson	Palau de la Vall d'Hebron	28/1/2001	1	5.500
Saint-Germain	Poble Espanyol	19/7/2001	1	5.300

Barcelona,
ciutat de
festes i tradicions

Barcelona, ciutat de festes i tradicions

Les festes que s'han organitzat el 2001 a Barcelona han tingut una altíssima participació; tant les festes dels barris —especialment el de Gràcia i el de Sants— com les de Sant Jordi, Sant Joan, la Mercè i Santa Eulàlia. La programació d'aquestes dues darreres ha estat pensada per al públic familiar, programació que se suma a les nombroses propostes que ja fa temps que es duen a terme, com ara els actes d'arrel tradicional (gegants, correfocs, etc.). El Carnaval 2001 s'ha celebrat amb una rua més llarga i participativa que mai gràcies a la unió de les rues de Sants i de Barcelona, que van desfilar des del camp del Barça fins a les Fonts de Montjuïc.

Com a novetat del 2001 de les Festes de la Mercè cal destacar "La Mercè de les persones": el tancament al trànsit del passeig de Gràcia ha permès celebrar-hi concerts i molts actes per a totes les edats que han aprofundit en el vessant més solidari de les festes i hi han permès la presentació de les propostes de les diferents ONG de la ciutat en un ambient distès i festiu.

Entre les altres propostes festives que amb els anys tenen més arrelament a la ciutat, hi ha la Festa de la Música, que el 2001 ha significat la implantació d'un nou model, amb la implicació dels diferents espais musicals de la ciutat: Liceu, Auditori i Palau de la Música.

Les festes de la ciutat són una rica manifestació de participació i de diversitat.

La incorporació del passeig de Gràcia als espais festius de la Mercè ha estat un èxit de públic.

Programa Mercè 2001 de l'artista Miralda

Barcelona Arts de Carrer ha aplegat espectacles de petit, mitjà i gran format de gran qualitat i diversitat.

Festes de la Mercè

La Mercè del 2001 ha estat més que mai la “Mercè de les persones”, tant per la presència massiva de ciutadans en els múltiples actes, com pel bon ambient que ha imperat en la celebració de la festa. Amb el passeig de Gràcia, la Mercè ha doblat el seu espai festiu. El passeig, tancat al trànsit, ha estat escenari de concerts i ha acollit les propostes quotidianes de les diferents ONG, que s’han pogut presentar en un ambient distès i festiu.

La Mercè Mediterrània ha omplert els carrers de Barcelona de músiques, veus, llums i singularitats festives d’altres parts de la Mediterrània. Propostes vingudes d’Occitània i de la Catalunya Nord (França), del Piemont i l’Umbria (Itàlia), de l’Atlas marroquí, de Menorca (illes Balears) i d’Alacant (País Valencià) han delectat petits i grans amb cercaviles, danses i tota mena de concerts. A més, a la Mercè 2001 la presència mediterrània ha tingut un protagonista molt especial: el Mestral, un cavall menorquí que l’illa Menorca ha regalat a la ciutat de Barcelona.

Per segon any, el Barcelona Arts de Carrer ha aconseguit el seu objectiu: aplegar espectacles de petit, mitjà i gran format de gran qualitat i diversitat. Hi han actuat Amoros et Augustin, Circ Panic, Claret Clown, Pikor Teatro, Trapu Zaharra, Les Goulus Obsessionnels, Compagnie Pyramide, La Fanfarra, Artonik. El Barcelona Arts de Carrer Off, en el qual artistes vinguts de diferents països han fet de la Rambla un espectacle, ha introduït una novetat: els premis Barcelona Arts de Carrer per a Artistes de Barret. Els guanyadors d’aquest festival formaran part de la programació del 2002. Una novetat d’aquesta edició ha estat l’Ona Emergent, un espai obert a tots els artistes que encara no són prou coneguts pel públic.

La festa de la tradició és l'eix vertebrador de la Mercè Tradició, aparador constant de la creativitat i la tasca dels col·lectius de cultura popular d'arrel tradicional. El Toc d'inici, les exhibicions castelleres, la Cavalcada de la Mercè, el Mercèdansa, el Mercèfolk, el Matí de Festa Major, el Concurs de Colles Sardanistes, els Concerts de Cant Coral i de Cobla i moltes més activitats han acostat els barcelonins a la tradició de la festa. Una de les novetats ha estat l'exposició *Gegants*, una mostra exhaustiva de tots els gegants de la nostra ciutat.

També els gegants han estat el 2001 els protagonistes de dos llibres: *Barcelona a pas de gegants. Guia il·lustrada dels Gegants de Barcelona* i *Altíssims se-nyors, nobles bèsties*, una història fins als nostres dies de la imatgeria festiva històrica i actual de la vella Barcelona.

Pel que fa a xifres de participació a la Mercè 2001, el BAM als escenaris de l'Estació de França ha comptat 30.000 espectadors de pagament en 45 espectacles. En l'actuació de Manu Chao, la plaça de Catalunya s'ha omplert de gom a gom amb 90.000 assistents. Les actuacions de La Oreja de Van Gogh i d'altres al passeig de Gràcia han estat seguides per més de 70.000 persones. A la plaça de la Catedral han acudit 20.000 espectadors en 45 espectacles gratuïts. La tradicional Gimcana ha registrat la participació de 944 grups de 4 persones i 180.000 persones han vist en directe el Piromusical. Les portes obertes als museus durant les festes han atret més de 23.000 visitants.

Finalment, cal esmentar el Festival Pirotècnic, situat a les platges, que, malgrat la pluja, ha ofert els més bells espectacles de llum i color al cel de la ciutat.

Desfilada de capgrossos a la Via Laietana. Foto: Pep Herrero

Els Reis d'Orient rebuts al port per l'alcalde de Barcelona, Joan Clos

Cavalcada de Reis

La Cavalcada ens ha portat la màgia, la il·lusió i el primer gran espectacle de carrer de l'any. S'ha aprofundit en el concepte artístic i els artistes s'hi han implicat més amb les noves propostes. Els tres reis i els patges han estrenat vestits nous.

S'ha presentat el llibre *La Nit de Reis*, de Judit Pujadó, que recull la història de la festa de Reis a Barcelona.

El nombre de ciutadans i ciutadanes que han vist l'espectacle ha superat les 400.000 persones.

Festes de Santa Eulàlia

L'any 2001, la Festa Major d'Hivern s'ha fet ressò del 400 aniversari del Gegant del Pi. Dins dels actes per commemorar aquest aniversari, s'ha presentat una exposició de Gegants Centenaris de Catalunya que ha reunit una dotzena de les figures més antigues del Principat, d'incalculable valor artístic i patrimonial. Aquesta exposició ha estat visitada per més de cinc mil ciutadans diaris, molts dels quals han felicitat el Gegant del Pi signant en el llibre gegant de l'aniversari.

Un cop més, les activitats per al públic infantil han tingut el seu espai en el *Jugui-Laia*. Petits i grans han pogut gaudir de tota mena de jocs i espectacles al llarg del cap de setmana en un espai absolutament integrat en el circuit de la festa, la rambla del Raval.

El Ball de festa major també ha estat present en la Laia 2001. La Salseta del Poble Sec ha omplert de gom a gom la plaça de Sant Jaume. D'altra banda, la música clàssica ha esdevingut un referent de la festa d'hivern. El *Riber-Laia*, ja tota una tradició en aquestes dates al barri de la Ribera, el clàssic concert de la Catedral amb la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona, el concert de ministrils i de cant coral com a cloenda de la

Cartell de les Festes de Santa Eulàlia

Per celebrar el 400 aniversari del Gegant del Pi, l'exposició *Gegants Centenaris de Catalunya* ha reunit una dotzena de les figures més antigues del Principat, d'incalculable valor artístic i patrimonial.

Passejada Cívica, han acompanyat novament els barcelonins durant les Festes de Santa Eulàlia.

Festa de la Música

(Vegeu l'apartat de música.)

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha signat un conveni són:

Cultura popular: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Coordinadora Colles, Diables i Bestiari de Foc BCN	Activitats 2001
Associació de Danses a la Plaça del Rei	Els divendres a la plaça del Rei
Coordinadora de Geganters Barcelona	Manteniment de l'entitat
Agrupació Cultural Folklòrica Barcelona	Audicions, ballades i concerts de sardanes
Colla de Castellers de Barcelona	Activitats de l'entitat
Agrupació Sardanista Ideal Clavé de Roquetes	Celebració Aplec de tardor
Esbart Ciutat Comtal	"Amalgama" d'activitats
Esbart Català de Dansaires	Activitats de l'esbart
Associació Coordinadora Colles Gegants i Bestiari	Manteniment, conservació i restauració de bestiari
Associació Geganters de les Corts	Mant., conserv. i activitats comparsa "Visca Picasso"
Foment de la Sardana, de Barcelona	Divulgació de música de cobla
Institut de Promoció de la Cultura Catalana	Activitats de l'entitat
Castellers de la Vila de Gràcia	Activitats castelleres
Arca de Noè	Rua de l'home dels nassos
Associació d'Amics dels Gegants del Pi	400 anys gegants Sta. Maria del Pi
Castellers del Poble Sec	Activitats castelleres
Associació de Geganters de Gràcia	III Trobada de Gegants a Gràcia
Secretariat d'Entitats Sants, Hostafrancs, la Bordeta	Castellers de Sants

Barcelona, ciutat de lletres

Les biblioteques de Barcelona constitueixen uns equipaments culturals clau la missió dels quals és donar suport a la formació permanent dels ciutadans i a l'accés al coneixement. Ara com ara ofereixen uns serveis cada dia més amplis: llibres, revistes, discos, compactes, DVD, CD-ROM, així com activitats de promoció de la lectura, horaris nocturns, préstec a domicili per a persones amb problemes de mobilitat, préstec interbibliotecari i també connexió gratuïta a Internet.

Del 2000 al 2001, la ciutat ha passat de tenir 22 biblioteques a tenir-ne 25, d'1,8 milions d'usuaris a 2,3 (creixement del 31%), d'1,1 préstecs/habitant/any a 1,4 (creixement del 33%). Aquesta tendència s'evidencia encara més si observem l'evolució dels darrers quatre anys (1998-2002), en què s'ha doblat la superfície de les biblioteques, que ha passat d'11.083 m² l'any 1998 a 23.200 m² l'any 2002.

El 2001 s'han estrenat els nous centres del Poble Sec, de la Barceloneta i de Montbau, i s'ha continuat treballant en el projecte del Born.

La creació literària a Barcelona ha estat rica i productiva. La indústria editorial ha continuat sent el sector més potent de les indústries culturals de la ciutat. La Setmana del Llibre en Català, la Fira del Llibre de Barcelona, el Saló Internacional del Còmic de Barcelona, la Fira del Llibre Vell i d'Ocasí i els certàmens habituals a l'entorn del llibre i la literatura han atret un públic molt nombrós.

El 2001 s'han complert deu anys de la mort de les escriptores Maria Aurèlia Capmany i Montserrat Roig. En homenatge a aquests dues autores, i a fi d'ampliar el coneixement sobre les diferents facetes de la seva obra, s'han organitzat conferències, tertúlies, exposicions, obres de teatre i també lectures a les biblioteques públiques de Barcelona.

**Les biblioteques són
l'equipament cultural més
gran en xarxa de què disposa
Barcelona.**

La indústria editorial ha continuat sent el sector més potent de les indústries culturals de la ciutat.

En l'àmbit de la poesia s'està produint un espectacular relleu del desig de recitar i escoltar poesia. Iniciatives com el Festival de Polipoesia de Barcelona o "No Caduca", se situen al costat de la reeixida Setmana de la Poesia, que ha arribat a la cinquena edició. *Barcelona poesia* ha constatat, un any més, que ja no és estrany que un públic divers ompli una sala per escoltar la veu dels poetes. El suport a la creació, la dimensió local i alhora internacional, la multiculturalitat, l'enfortiment de la xarxa poètica i el foment de la lectura són els elements que configuren aquesta trobada anual al voltant de la poesia.

PROGRAMES DE LLETRES

Programa de suport a les biblioteques

L'any 2001 ha marcat una inflexió en el desenvolupament del Pla de Biblioteques aprovat per l'Ajuntament el 1998 amb l'impuls definitiu de dos elements fonamentals en la nova xarxa de biblioteques públiques de la ciutat: la constitució i posada en marxa del Consorci de Biblioteques de Barcelona (entre l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona) i la signatura de l'*addendum* al conveni entre les tres administracions de l'Estat, que fa possible l'inici de les obres de la Biblioteca Provincial de Barcelona, situada al Born.

El 10 de gener de 2001 es va constituir el Consell General del nou Consorci de Biblioteques de Barcelona, integrat per representants de l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona, institucions que han promogut la seva creació. El Consorci té com a finalitats bàsiques:

- Gestionar el sistema bibliotecari de lectura pública de la ciutat.
- Desenvolupar el Pla de Biblioteques de Barcelona.
- Representar el sistema bibliotecari de lectura pública de la ciutat.
- Gestionar els béns que li siguin adscrits.
- Assumir la direcció, formació i gestió dels recursos humans.
- Garantir que les biblioteques públiques de la ciutat prestin els serveis bàsics d'informació, préstec i promoció de la lectura, en els termes que recull el Manifest de la UNESCO del 1994.
- Adequar les col·leccions i els serveis de les biblioteques als estàndards fixats en el Mapa de la Lectura Pública i a les necessitats dels usuaris de les biblioteques.
- Coordinar les accions i activitats per a la promoció de la lectura i la difusió dels serveis de les biblioteques públiques.

El 2001 ha estat un any clau en el desenvolupament del Pla de Biblioteques amb la posada en marxa del Consorci que el regeix.

Biblioteca Vapor Vell. Foto: Pep Herrero

Estoreta per al ratolí dissenyada
per al Pla de Biblioteques

El 7 de febrer es va aprovar el pla d'acció del Consorci per al període 2001-2003, que estableix els objectius relacionats amb l'organització i la posada en marxa del Consorci, el desenvolupament del Pla de Biblioteques 1998-2010, la creació de les actuacions que millorin els serveis que ofereixen les biblioteques i, finalment, el disseny d'un pla de comunicació externa de les biblioteques.

Al mes de juny se celebrà la reunió de treball anual de la Comissió de Lectura Pública, on es van presentar les tasques desenvolupades pels grups de treball i es van proposar nous àmbits de treball en biblioteques especialitzades, biblioteques escolars, amb l'impuls d'un projecte específic i la creació de Comissions de Lectura Pública als districtes.

La Biblioteca Provincial de Barcelona

El conveni signat entre el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat ha establert que el Ministeri es fa càrrec de la rehabilitació i l'adaptació de l'edifici, la Generalitat n'assumeix les despeses de funcionament, tant pel que fa al manteniment i al personal com a l'adquisició de fons, i l'Ajuntament, per la seva part, cedeix l'immoble a l'Estat.

La Biblioteca Provincial de Barcelona, emplaçada al Born, complirà una doble funció. Com a biblioteca pública d'àmbit provincial serà el centre receptor del material de dipòsit legal i serà la biblioteca de referència del préstec interbibliotecari. D'altra banda, com a biblioteca central urbana gestionarà el sistema de lectura pública de la ciutat i serà el centre de referència pel que fa als serveis d'informació de la ciutat i a la coordinació interinstitucional en la gestió de la lectura pública.

Al final d'aquest any, fruit dels treballs arqueològics, han sortit a la llum importants restes dels segles XIV a XVIII que enriqueixen el patrimoni de

la ciutat i que poden fer necessari un replantejament del projecte definitiu de la biblioteca o del seu emplaçament.

Creixement de la xarxa

La nova xarxa de biblioteques públiques de Barcelona ha tingut un creixement exponencial. Actualment té 25 equipaments, dels quals 5 són biblioteques de districte (Vapor Vell a Sants-Montjuïc, Miquel Llongueres a les Corts, Mercè Rodoreda a Horta-Guinardó, Xavier Benguerel a Sant Martí i la de Nou Barris) i 20 biblioteques de barri. Amb relació a l'ampliació de la xarxa de biblioteques públiques, durant el 2001 s'han inaugurat les biblioteques de barri de la Barceloneta (Ciutat Vella) i la del Poble Sec Francesc Boix (Sants-Montjuïc) i s'ha ampliat la de Montbau (Horta-Guinardó). Això situa el conjunt de la xarxa en 20.000 m², la qual cosa significa un 12 % de creixement respecte a l'any anterior, i un 81 % de creixement acumulat des del 1998, any d'aprovació del pla.

També han continuat avançant les obres a les biblioteques que s'obriran l'any 2002: dues biblioteques de barri, una a Torrent de l'Olla/Travessera de Gràcia (Gràcia) i una altra a Vallvidrera (Sarrià - Sant Gervasi); i una biblioteca de districte, la de Can Fabra a Sant Andreu (trasllat de la biblioteca Ignasi Iglesias).

D'altra banda, s'han iniciat, o bé es començaran de manera immediata, les obres de set biblioteques, algunes de les quals són noves i d'altres són ampliacions de les actuals: biblioteca Bonnemaison, biblioteca de Fort Pienc, biblioteca de Sant Antoni, biblioteca de la Zona Franca Francesc Candel, biblioteca de Lesseps, biblioteca del Carmel, biblioteca del Bon Pastor. Els quatre espais que es troben en fase de projecte arquitectònic són: biblioteca de la Sagrada Família, biblioteca d'Horta, biblioteca de Roquetes i biblioteca de Can Saladrigas.

Disposem de 25 biblioteques amb més de 20.000 m² (un 81 % més que l'any 1998), el nombre d'usuaris de les quals s'ha incrementat un 31 % amb relació al 2000.

Nova biblioteca de barri de la Barceloneta (Ciutat Vella)
Foto: Jordi Pol

Fullet de *L'aventura de Llegir*

En els últims tres anys, el nombre d'usuaris també ha experimentat un increment molt significatiu, ja que gairebé s'ha doblat, com també ho han fet els préstecs. El creixement de l'any 2000 al 2001 en referència als usuaris ha estat d'1.773.029 a 2.327.815 (31 %) i en referència als préstecs ha estat d'1.057.653 a 1.409.596 (33 %).

Els programes i serveis

El Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010 concep la biblioteca com un centre d'informació cap al coneixement, obert a tothom i que ofereix els suports tecnològics que faciliten la difusió d'aquesta informació, la transmissió de coneixements, la formació i l'educació permanent. La biblioteca pública se situa com a centre social, actiu i impulsor, referent cultural i dinamitzador del territori, adaptat a les demandes informatives, culturals i formatives dels ciutadans. Els programes i serveis que les biblioteques han desenvolupat durant el 2001 tenen en perspectiva aquests objectius.

L'aventura de Llegir ja és el vuitè any que du a terme activitats per fomentar la lectura, pensades per als infants i per al públic jove i adult. S'han organitzat 309 activitats i hi han assistit un total de 15.568 persones.

El programa per a nens ha inclòs activitats com ara "Els contes més curts" (contes sensibles i curiosos narrats amb petits objectes), "El viatjant de sons" (activitat que presenta diversos instruments musicals), "La balena Lena" (narració dels tres contes amb el complement final de trencaclosques i tatuatges), "Contes parranders" (un grup d'animació representa la llegenda de sant Jordi amb la participació dels nens) i "Històries de rulot i carromato" (el narrador, caracteritzat com el gitano Tio Peret, explica una llegenda de l'Índia).

Pel que fa a les activitats adreçades a joves i adults, s'han organitzat diversos cicles temàtics:

"La societat modernista", sobre diverses vessants d'aquest període; "La guerra civil, calidoscopi de literatures", en què diversos experts han parlat de com han vist aquest conflicte autors de fora d'Espanya; "Viatges solidaris", una visió de diversos països a partir de les ONG que hi treballen; "En la pell dels guionistes", les experiències dels escriptors de guions de ràdio, cinema i televisió; "Clàssics de gènere", aquesta vegada agrupats per temes (malsons, triangle amorós, intrigues i futurs imperfectes). Aquesta oferta s'ha afegit a les trobades amb escriptors i personatges populars i xerrades sobre exposicions, equipaments culturals i temes d'interès general. Manuel Vicent, Javier Reverte, Jordi Puntí, Javier Cercas, Màrius Serra, Esther Tusquets i Imma Monsó han estat alguns dels escriptors convidats. Dins del capítol de les commemoracions, s'ha fet una trobada per parlar de la vida i l'obra de Montserrat Roig, amb motiu dels deu anys de la seva mort.

Als «Aperitius musicals» dels dissabtes al matí, les biblioteques han obert les portes a la música amb un seguit de concerts comentats. Aquestes activitats s'han iniciat a l'octubre-desembre amb un cicle dedicat a la música del renaixement, barroca, modernista i noucentista, en col·laboració amb l'Orquestra Virtèlia Simfonietta.

S'han continuat duent a terme projectes innovadors iniciats uns anys abans, com «El món dels Tovets», activitat que aquest any ha estat acollida en vuit biblioteques (sis l'any passat); els clubs de lectura, que han passat als disset actuals (catorze l'any passat) i que han atret més de 500 persones, i, a més, se n'ha creat un d'específic sobre poesia; i finalment s'ha consolidat el Bibliomercat com a extensió de la biblioteca Garcilaso en una parada del mercat Felip II de Sant Andreu.

L'extensió de serveis també ha estat progressiva al llarg del 2001. S'ha incorporat el servei

Prop de 140.000 usuaris han utilitzat els servei d'Internet a les biblioteques municipals.

Tríptic de Club de Poesia de la Biblioteca Mercè Rodoreda

La Biblioteca de Nou Barris està especialitzada en el tema del circ
Foto: Pep Herrero

**Les hores d'obertura al públic
han augmentat més d'un 25 %.**

gratuït a Internet i de correu electrònic amb setanta punts de connexió i 139.408 usuaris, el Servei de Préstec a Domicili, adreçat a persones amb mobilitat reduïda, i s'han incrementat els horaris d'obertura al públic, ja que de les 760 hores setmanals de servei públic s'ha passat a les 955, és a dir un 25,66 % més.

L'especialització dels fons

Un altre element que caracteritza algunes de les biblioteques és que disposen de fons especialitzats en el propi territori i en una temàtica concreta. El 2001 s'ha materialitzat l'especialització de la biblioteca de Nou Barris en el tema del circ i la de la biblioteca Vapor Vell en músiques urbanes.

Actualment, doncs, hi ha els fons especialitzats següents:

- Cultura àrab i urdú, a la biblioteca Sant Pau - Santa Creu. El fons inclou material per a tallers i textos en àrab, català i castellà que parlen del Magrib o que han estat editats en algun país d'aquesta regió nord-africana. Aquesta activitat ha permès que aquesta biblioteca hagi estat acceptada a la Xarxa UNESCO de Biblioteques Associades.
- La dona, a la biblioteca Bonnemaison.
- El noucentisme i Josep Clarà, a la biblioteca Clarà.
- El cinema, a la biblioteca Xavier Benguerel, a Sant Martí.
- Cultura de la pau, a la biblioteca del Poble Sec.
- Poesia, a la biblioteca Mercè Rodoreda.
- Fons de maquetes de grups de música moderna, a la biblioteca Vapor Vell. Aquest fons es nodreix de les maquetes de grups de música de la ciutat que tenien l'espai Transformadors, el programa de Ràdio 4 "La taverna del llop", el Centre Cívic "La Bàscula" i el projecte d'Interrock. Actualment, s'està catalogant i digitalitzant el fons.

— El circ i les arts parateatral, a la biblioteca de Nou Barris. El circ és una de les activitats culturals més arrelades a Nou Barris, gràcies a la tasca realitzada des de l'Ateneu Popular. En sintonia amb aquesta realitat, durant el 2001 s'ha creat un fons documental. A més, s'ha decorat l'espai infantil com si fos la carpa d'un circ.

Barcelona poesia. Set dies de poesia a la ciutat

Barcelona poesia ha arribat l'any 2001 a la cinquena edició amb la voluntat de ser una festa de participació. En els últims anys, s'ha constatat que la presència de la poesia en l'oferta cultural de Barcelona ha estat més àmplia, i ja no és estrany que un públic divers ompli una sala per escoltar la veu dels poetes.

En l'edició d'aquest any s'ha mantingut en els seus aspectes generals una línia oberta: s'han diversificat els ambients i l'oferta, amb actes per a diferents edats i públics, i s'han inclòs disciplines properes a la poesia que han enriquit la globalitat i l'heterodòxia deliberada a l'hora d'escollir els poetes que n'han format part.

Per tot això, una vegada més s'han posat poemes al metro i a l'autobús, i s'han fet recitals en espais tan diversos com el Moll de la Fusta, el Jardí de les Drassanes o la plaça de la Virreina, i activitats que han anat des d'un recital dedicat a Pedro Salinas en el cinquantenari de la seva mort fins a un homenatge poeticomusical a J. M. Fonollosa o a un recital dedicat a la poesia australiana. S'ha posat en marxa un web, www.bcn.es/barcelona-poesia, amb un innovador apartat sobre els poemes al metro.

Hi han participat 75 poetes, i hi han fet diversos espectacles tres companyies teatrals i dos grups musicals. S'ha celebrat un debat sobre revistes i publicacions poètiques, i un any més les Jornades de

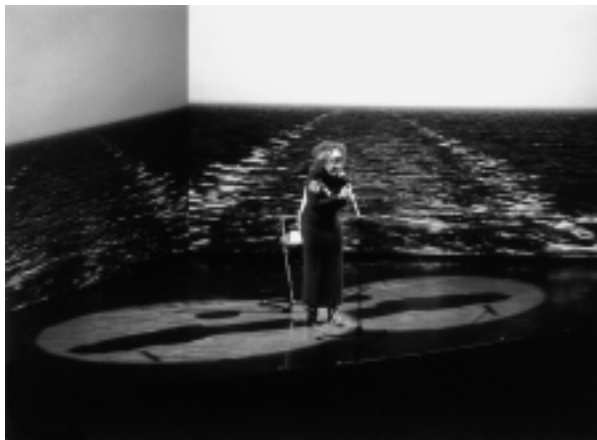
Recitals poètics dins de *Barcelona poesia*
Fotos: Pep Herrero

Més de 5.000 persones han assistit als actes de *Barcelona poesia*.

Austràlia ha estat el país convidat d'honor del Festival de Poesia.

Festival de Poesia al Palau. Foto: Pep Herrero

Poesia i Mestissatge organitzades per la Universitat de Barcelona s'han inclòs dins del programa. Un total de 4.000 persones han assistit als diferents actes, als quals cal afegir els 1.800 assistents al Festival de Poesia, celebrat al Palau de la Música.

La dissetena edició del Festival Internacional de Poesia de Barcelona ha estat marcada pel canvi en la direcció. Després de la llarga trajectòria d'Àlex Susanna com a director del Festival, el poeta Gabriel Planella, que ha estat codirector de *Barcelona poesia. Set dies de poesia a la ciutat* des del principi, l'any 1997, ha passat aquest any a assumir-ne la direcció.

L'eclecticisme ha estat el fil conductor del Festival, per reflectir l'escriptura poètica en totes les seves formes i variants, amb la inclusió de creadors que pertanyen a altres disciplines. En aquest sentit, s'ha variat la presentació escenogràfica que se n'havia fet els últims anys i s'ha optat per una instal·lació multimèdia obra de Montserrat Soto. També com a novetat cal dir que hi ha hagut un país convidat d'honor, que ha estat Austràlia.

Els poetes participants han estat Homero Aridjis (Mèxic), Jane 'Binta' Breeze (Jamaica), Lionel G. Fogarty (Austràlia), Thomas Kling (Alemanya), Yang Lian (Xina), Dorothy Porter (Austràlia) i els catalans Enric Casassas, Ana M. Moix, Àlex Susanna i Carles Torner.

Finalment, també dins el marc de *Barcelona poesia* ha tingut lloc el lliurament dels premis dels CXLIII Jocs Florals de Barcelona. S'han presentat a concurs cent llibres de poemes. Els llibres guardonats han estat: *La revolució silenciosa*, d'Hèctor Bofill, amb la Flor Natural; *Mar, què tinc?*, de Susan Buzzi, amb l'Englantina d'Or; i *Des d'un altre segle*, d'Ivan Tubau, amb la Viola d'Argent.

L'acte de lliurament dels premis ha tingut lloc al Saló de Cent i hi ha intervingut Enric Sòria amb la lectura del tradicional "Balanç de l'any poètic".

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals l'Institut de Cultura ha atorgat una subvenció o amb les quals ha establert un conveni són les següents:

Lletres: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Centre Català del Pen Club	Activitats 2001
Fundació Ausiàs March	30 Premis Octubre
Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya	II Congrés Int. Fòrum Mediterrani
Associació Cultural TransLit	Translit 2001
Cambra del Llibre de Catalunya	19a Setmana del llibre en català
Associació d'Escriptors en Llengua Catalana	II Congrés Int. Fòrum Mediterrani
Aula de Poesia de Barcelona	Activitats i Jornades de Poesia i Mestissatge
PROPOST, Projectes Poètics Sense Títol	Activitats: Micronèsia i Festival PROPOSTA
FACEPA (Fed. d'Assoc. Culturals i Ed. de Persones Adultes)	Tertúlies literàries
Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya	8es Jornades Catalanes de Documentació
Fundació Ramon Muntaner	Edició de 2 volums de l'obra de Josep M. de Sagarra
Associació Cultural Revista <i>The Barcelona Review</i>	Revista <i>Barcelona Review</i>
FICOMIC	19è Saló Internacional del Còmic
Mujeres y Letras	Jornades de debats poètics
Medicus Mundi de Catalunya	4a Marató de contes solidaris
Edicions de 1984	Edició de la biografia de Verdaguer
Taller d'Història de Gràcia	Recerca i difusió de la història local
Associació Amics i Amigues Biblioteques Barcelona	Dinamització de biblioteques
ETANE (Equipo de Trabajo África Negra en la Enseñanza)	Taller de literatura negroafricana

Biblioteques públiques

Biblioteques	Documents 2001	1999	2000	Usuaris 2001	% de variació 01/00	1999	2000	Préstecs 2001	% de variació 01/00
F. Bonnemaison de Verdaguer	25.630	32.208	29.273	38.752	32 %	31.423	33.110	30.981	-6 %
La Fraternitat-Barceloneta (1)	16.440	-	-	49.908		-	-	23.767	-
Pere Vila	16.123	15.252	15.229	14.614	-4 %	8.674	10.684	10.049	-6 %
Sant Pau-Santa Creu (2)	56.352	166.661	102.949	148.115	44 %	73.081	51.806	64.521	25 %
Joan Miró	42.823	191.553	179.628	170.117	-5 %	111.685	111.424	113.220	2 %
Lola Anglada	18.012	39.284	34.315	28.430	-17 %	14.471	12.301	15.453	26 %
Sofia Barat	19.997	26.017	32.814	97.142	196 %	17.824	19.235	62.137	223 %
Francesc Candel	32.425	41.785	34.308	37.272	9 %	16.857	16.741	17.760	6 %
Vapor Vell (Laporta Mercader) (3)	47.356	31.388	92.239	270.914	194 %	18.500	42.883	170.331	297 %
Francesc Boix (1)	15.154	-	-	28.475	-	-	-	16.879	-
Can Rosés	30.480	102.845	69.023	84.977	23 %	59.169	58.300	54.138	-7 %
Miquel Llongueras (4)	37.449	-	50.112	216.870	-	-	20.182	115.154	471 %
Clarà (4)	20.200	-	64.041	86.273	-	-	36.710	54.673	49 %
Antoni Julià de Campmany	12.272	36.939	32.761	28.380	-13 %	14.983	14.753	15.215	3 %
Mercè Rodoreda	47.867	172.638	253.013	267.043	6 %	111.037	168.481	173.591	3 %
Montbau-Albert Pérez Baró (1)	14.355	-	-	13.715	-	-	-	5.426	-
Les Roquetes	15.737	11.405	11.583	8.296	-28 %	12.085	10.623	8.773	-17 %
Canyelles	19.435	11.066	13.518	13.806	2 %	6.302	9.046	8.715	-4 %
Torre Llobeta	11.321	18.144	19.414	16.589	-15 %	14.210	11.703	11.043	-6 %
Nou Barris	45.979	244.175	250.180	256.525	3 %	149.830	140.128	136.208	-3 %
Ignasi Iglésias	47.929	168.122	157.966	148.071	-6 %	107.562	99.949	92.975	-7 %
Garcilaso	20.163	77.837	129.759	113.892	-12 %	33.448	67.618	79.289	17 %
Ramon d'Alòs-Moner	20.819	28.491	43.834	27.669	-37 %	10.779	15.829	15.166	-4 %
Sant Martí de Provençals	22.054	47.716	52.094	49.970	-4 %	19.473	25.517	25.390	0 %
Xavier Benguerel	42.009	111.566	104.976	112.000	7 %	66.132	80.640	88.742	10 %
TOTAL	698.381	1.575.092	1.773.029	2.327.815	31 %	897.525	1.057.663	1.409.596	33 %

(1) Inaugurades l'any 2001.

(2) La secció d'adults de la biblioteca de Sant Pau va estar tancada per obres al segon semestre del 2000. El servei de préstec s'ha atès a la sala infantil.

(3) Laporta Mercader es va tancar al segon trimestre del 2000 i es va obrir Vapor Vell a l'octubre.

(4) Obertes l'any 2000.

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

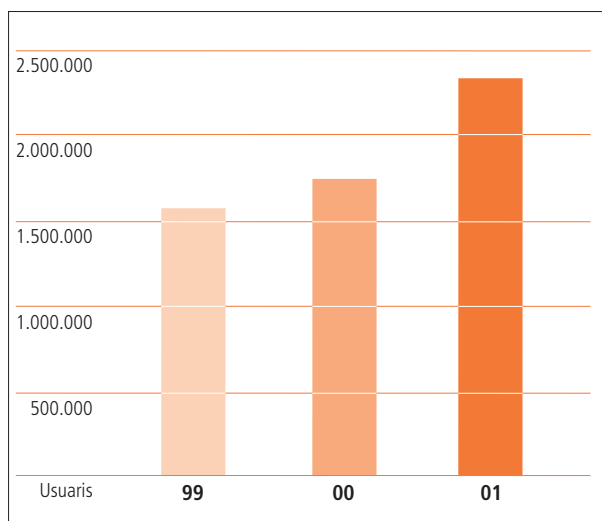
Elaboració: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Biblioteques públiques. Dades globals per dependència

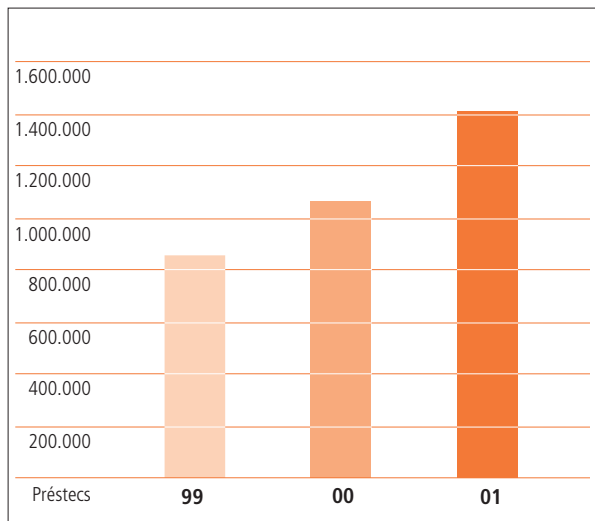
Biblioteques	Nombre	1999	2000	Documents 2001	1999	2000	Usuaris 2001	% de variació 01/00
Ajuntament-Diputació	25	540.496	633.463	698.381	1.575.092	1.749.937	2.327.815	33 %
Fundació "la Caixa" (1)	6	246.798	254.797	86.816	228.424	169.905	69.074	-59 %
TOTAL	31	787.294	888.260	785.197	1.803.516	1.919.842	2.396.889	25 %

(1) Les biblioteques de "la Caixa" estan en procés d'integració a la Xarxa de Biblioteques del Consorci de Biblioteques de l'Ajuntament-Diputació.

Usuaris biblioteques públiques de Barcelona

Préstecs biblioteques públiques de Barcelona

Evolució i creixement dels equipaments bibliotecaris

	1998	1999	2000	2001
Nombre d'equipaments	18	20	22	25
Total metres quadrats	11.038	13.700	17.800	20.849
% de creixement	-	24	30	12

Programa L'aventura de llegir

	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Activitats	329	309	363	17 %
Participants	13.546	17.014	17.022	0 %
Equipaments	33	33	35	6 %

Barcelona,
ciutat de **cinema**

Barcelona, ciutat de cinema

Barcelona és una ciutat de cinema tant pel que fa a la producció com a l'exhibició. El nombre d'espectadors ha passat dels 11,4 milions el 2000 als 12 milions el 2001, cosa que significa un increment d'un 6 %.

Als carrers de Barcelona s'han fet 216 produccions, pràcticament el doble de l'any anterior. Molts directors i productors han triat Barcelona, ciutat que els facilita el rodatge: Ventura Pons, Agustí Villaronga, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Fernando Trueba, Peter Greenaway, Alan Parker i Spike Lee. L'any ha confirmat que Barcelona és una capital important en la producció de cinema d'animació i també en la de programes per a les televisions espanyoles. Ha emergit també com a ciutat de referència en la producció de documentals. La tasca en promoció i en assessorament per a localitzacions de Barcelona Plató ha estat decisiva.

La nostra ciutat també ha estat punt de trobada del cinema amb el Festival de Cinema Independent de Barcelona - L'Alternativa, que ja ha arribat a la vuitena edició. Aquest festival, pertanyent a la Plataforma de Festivals de Barcelona, promou el cinema independent en l'àmbit internacional.

Finalment, cal destacar que el plenari municipal ha aprovat, en el marc del Projecte 22@, el pla especial que preveu l'emplaçament als terrenys de Ca l'Aranyó de la ciutat de la Imatge i l'Audiovisual. Aquest equipament esdevindrà una eina essencial perquè Barcelona sigui capital de creació de continguts audiovisuals.

Als carrers de Barcelona s'han fet 216 produccions, pràcticament el doble de l'any anterior.

Uns 12 milions d'espectadors als cinemes de Barcelona.

**Barcelona ciutat de cinema:
els audiovisuals han doblat
la producció.**

**Nou web de Barcelona Plató
i primera *Guia de producció
audiovisual de Barcelona.***

PROGRAMES DE CINEMA

Oficina de Barcelona Plató

El balanç de l'activitat de Barcelona Plató durant el 2001 ha estat espectacularment positiu. Si el 2000 havia estat un any de referència indiscutible en la trajectòria de l'oficina, l'inici del mil·lenni ha portat la consolidació de Barcelona com a ciutat de cinema.

Barcelona Plató ha assessorat 216 produccions —en les quals també ha col·laborat—, xifra que representa un increment del 83 % respecte de l'exercici anterior. Els curtmetratges han estat les produccions més nombroses, seguides dels llargmetratges de cinema i els documentals. La majoria són produccions de l'Estat (157), davant de 47 que provenen de l'estranger i 12 coproduccions.

Entre els llargmetratges en què Barcelona Plató ha participat amb el seu assessorament destaquen *El embrujo de Shanghai*, de Fernando Trueba; *Food of love*, de Ventura Pons; *Faust 5.0*, de La Fura dels Baus (on treballava Eduard Fernández, que ha obtingut el premi a la Millor Interpretació Masculina Protagonista als Goya de la darrera edició); *El lado oscuro del corazón II*, de

En construcción, de José Luis Guerín

Food and love, de Ventura Pons

Eliseo Subiela; *Darkness*, de Jaume Balagueró; *Lisístrata*, de Francesc Bellmunt. La sèrie de TVC *Temps de silenci* ha tramitat algunes de les seves gestions a través de l'oficina Barcelona Plató, com també alguns dels documentals de la sèrie *El meu avi*, producció de Media Pro per a Televisió de Catalunya.

Pel que fa a la potenciació de la comunicació, les dues consecucions principals de Barcelona Plató han estat la posada en marxa del nou web www.barcelonafilm.com, que permet tramitar permisos de rodatge *on line*, consultar la filmografia de la ciutat i accedir a informació de gran utilitat per rodar a Barcelona; i l'edició de la primera *Guia de producció audiovisual de Barcelona*, que conté un directori audiovisual amb més de 1.300 empreses.

Les trobades amb altres *film commissions* espanyoles han donat com a fruit la constitució de la Asociación Española de Comisionados de Filmaciones, Cine y Televisión (Spain Film Commission), de la qual Barcelona ocupa la vicepresidència i la secretaria. Ja s'ha rebut el primer compromís de l'Institut de Comerç Exterior (ICEX) de fer una aportació econòmica per a la confecció d'un web

Molts directors i productors han triat Barcelona: Fernando Trueba, Ventura Pons, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Peter Greenaway i Alan Parker, entre d'altres

Carles, príncep de Viana, de Sílvia Quer, TVC. Foto: Eduard Olivella

Rodatge d'*El embrujo de Shanghai*, de Fernando Trueba

Uns 25.000 espectadors han seguit el festival per descobrir altres mirades i veus, que respecten la independència creativa de l'autor, la innovació, el risc i el compromís.

que agrupi totes les oficines de cinema inscrites a Espanya.

L'exercici 2001 de Barcelona Plató ha estat marcat per l'externalització d'una part de les tasques de l'oficina, arran de la convocatòria d'un concurs públic guanyat per la productora Paral·lel 40, que ha assumit part de les tasques de gestió.

Plataforma de Festivals

Creada fa dos anys, els membres de la Plataforma ja han dut a terme un projecte comú: "La ciutat mirada. Barcelona 1952-2000", projeccions al CCCB que fan un repàs de cinquanta anys d'història de Barcelona, des del Congrés Eucarístic fins a l'actualitat, amb una visió elaborada i complexa. L'Institut de Cultura, a més de donar suport a aquesta iniciativa de la Plataforma, ha col·laborant amb cadascuna de les mostres que s'han dut a terme.

Festival Internacional de Cinema Independent de Barcelona - L'Alternativa

L'èxit de la vuitena edició del Festival de Cinema Independent de Barcelona - L'Alternativa ha confirmat l'interès del públic per descobrir altres mirades, altres veus, que respectin la independència creativa de l'autor, la innovació, el risc, el compromís ètic i estètic. L'evolució i la fidelització del públic —25.000 espectadors—, el seguiment de la crítica i l'interès dels professionals de l'audiovisual han estat el reflex de la confiança envers el festival.

S'hi han exhibit aproximadament dues-centes pel·lícules, la gran majoria inèdites, procedents de 35 països, distribuïdes en les 96 sessions conformades a partir de les quatre seccions oficials competitives (Curtmetratge, Animació, Documental i Llargmetratge) i les nou seccions paral·leles: *El desconegut dels coneguts: Alemanya; Das Neue*

Kino, Homenatge a un productor independent: Marin Karmitz; Veus distants, relats vius: Javier Corcuera; Los Olvidados: Cecilia Bartolomé; Sinergies de la història: els sense papers; Peter Sempel: Outsiders, Music and Dance; Lardux Films; Escoles de cinema del món; i Pantalla Hall. El portal IFN (Independent Film Network) ha permès establir tot un seguit de col·laboracions i intercanvis reflectits en la programació de la Pantalla Hall.

La formació ha tingut un paper molt destacat en aquesta edició per mitjà dels tallers *Working together. Creant futur* i *Música de cinema*, amb un important seguiment. Els professionals també han pogut gaudir de l'excel·lent experiència del productor Marin Karmitz i del documentalista Javier Corcuera.

Mostra Curt Ficcions

Per quart any consecutiu els cinemes Icària Yelmo-Cineplex han organitzat la Mostra Curt Ficcions, en què s'han vist 38 films agrupats per programes temàtics. L'aposta per aquesta mostra ha tingut un balanç molt positiu gràcies al nombre públic assistent i a l'expectació que s'ha anat creant en el sector. El premi al Curtmetratge ha estat per a *Women in a train*, de Jordi Torregrossa; el premi Europa, per a *Post coitum*, d'Antonio Molero, i el premi del Públic, per a *El tercer rey*, d'Iván López.

Mostra Curt Ficcions als cinemes Icària Yelmo-Cineplex

La imatge de la Mostra de Cinema Africà

A la Mostra de Cinema Asiàtic de Barcelona s'han presentat més de 35 llargmetratges.

Mostra de Cinema Africà de Barcelona

Aquesta sisena edició, exhibida a l'Institut Francès de Barcelona, ha incorporat com a novetat la cinematografia del nord d'Àfrica. Com a resultat destacable d'aquesta edició, cal ressaltar no solament el ja creixent augment de públic, sinó també l'increment d'espectadors joves i l'assistència de públic d'origen africà.

Mostra de Cinema Asiàtic de Barcelona

El col·lectiu 100.000 Retinas ha celebrat per tercer any consecutiu la Mostra de Cinema Asiàtic de Barcelona, amb més de 35 llargmetratges. Aquesta mostra vol oferir un panorama de les cinematografies de països com el Japó, la Xina, l'Índia, Sri Lanka, el Nepal, Tailàndia, etc., que no se solen trobar dins el circuit comercial malgrat l'èxit obtingut en els festivals internacionals. El premi del públic del 2001 ha estat per a la pel·lícula xinesa *Devils on the Doorstep*, de Jiang Wen. L'èxit de públic i de premsa, i l'interès despertat al nostre país i internacionalment han fet palesa la consolidació d'aquesta mostra, que l'any vinent preveu incloure més seccions i augmentar el nombre de pel·lícules.

Mostra Internacional de Films de Dones

Un any més aquesta mostra ha continuat apostant per realitzadores molt diverses, amb temàtiques, cultures i maneres de mirar molt diferents, que han pogut exhibir les seves obres davant d'un públic cada cop més divers i nombrós. Entre les seccions de la Mostra hi ha *Panorama*, que ofereix les últimes novetats de ficció i de documentals; *Àfriques*, sessió dedicada a les noves realitzadores africanes, i *De revoltes i alliberaments*, que recull les lluites en les quals han participat els col·lectius femenins. Els premis, concedits per votació del públic, han estat els següents: al millor documental, *Les glaneurs et la glaneuse*, d'Agnès Varda; a la millor ficció, *La saison des hommes*, de Moufida Tlatli, i al millor curt, *Tarde de casting*, d'Azucena de la Fuente.

Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic de Barcelona

Organitzat per primera vegada per l'Associació Altrament, aquest festival és el primer de l'Estat espanyol que té caràcter competitiu, sense deixar de banda els objectius de fer conèixer films inèdits, donar suport als cineastes independents i difondre la diversitat.

El premi al Llargmetratge ha estat per a *Big Eden*, de Thomas Bezuga, i el premi al Curtmetratge, per a *Jean*, d'Anthony Fabian.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals l'Institut de Cultura ha atorgat una subvenció o amb les quals ha establert un conveni són les següents:

Audiovisuals: subvencions i convenis

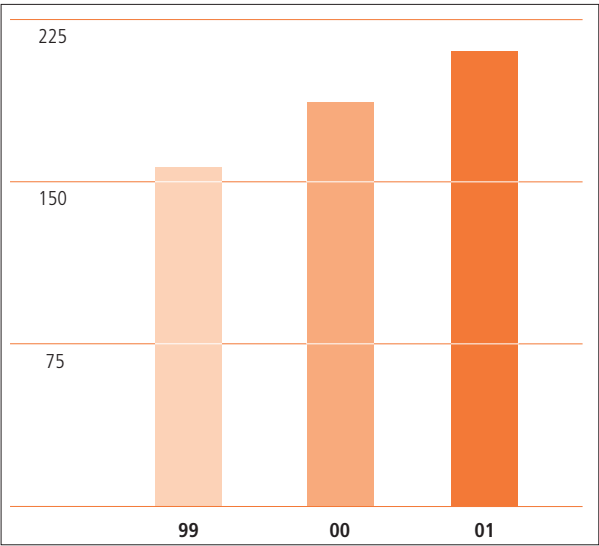
Entitats	Concepte
Cooperativa Promotora de Mitjans Audiovisuals	9a Mostra Internacional Films de Dones
Cooperativa Promotora de Mitjans Audiovisuals	Campanya municipal de cinema
La Fàbrica de Cinema Alternatiu	VIII Festival de Cinema Ind. - L'Alternativa
Associació Cultural l'Ull Anònim	Mostra de Cinema Africà de Barcelona
FAD Audiovisuals	V Premis FAD
Sodepau	Prep. III Mostra de Cinema i Video Indígena
100.000 Retinas	III Mostra Cinema Asiàtic de Barcelona
Universitat-Autònoma-Facultat de Comunicació	VII Premi Möbius Barcelona Multimèdia
OVNI. Observatori Vídeo No Identificat	Ovni 2002 i Arxius Ovni
Curt Ficcions	4a Mostra de Curtmetratges
Associació Com Arts Audiovisuals Barna	Observatori Europeu de Televisió Infantil
Jordi Martorell Pallisó	"Videoscopia". Com
Macabi Barcelona	III Festival de Cine Jueu
Associació Loop-Lógicas Operaciones Culturales	MECAL. Mostra Europea de Curtmetratges a l'Aire Lliure
Planeta Med SL	IV DocsBarcelona
Hugo Antonio Salinas López	Docúpolis - 1r Festival Internacional Documental de Barcelona
Fundación Contenidos de Creación	Activitats de la Fundació
Plataforma de Festivals, Cinema, Vídeo i Multimèdia	Activitats de la Plataforma
Casal Lambda	Activitats culturals
SOS Racisme	III Mostra de Cinema de la Diversitat

Cinemes 1999-2001

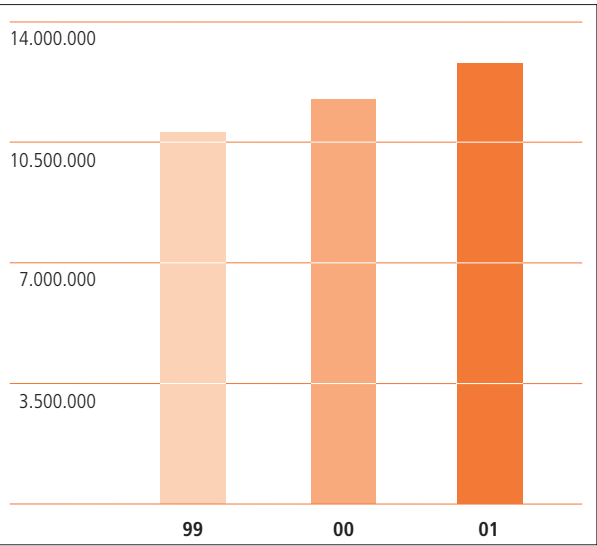
	1999	2000	2001	% de variació 01/00
Nombre de sales	155	184	208	13 %
Pel·lícules exhibides	796	802	792	-1 %
Taquillatge	8.209.344.970	9.023.906.157	10.238.792.921	13 %
Espectadors (1)	10.683.517	11.401.924	12.312.975	8 %

(1) Falten dades de Casablanca, Mèlès, Arcàdia, Verdi i Icària.

Sales de cinema

Espectadors

Pel·lícules amb major nombre d'espectadors

Títol	Espectadors
Los otros	410.853
Harry Potter y la piedra filosofal	314.449
Torrente 2: misión en Marbella	299.646
El diario de Bridget Jones	285.704
Chocolat	237.524
El señor de los anillos	224.628
Billy Elliot, quiero bailar	217.663
El planeta de los simios	210.203
Shrek	196.697
El regreso de la momia	196.585
Hannibal	194.135
¿En qué piensan las mujeres?	189.947
Náufrago	187.018
Amélie	184.859
Moulin Rouge	183.795
La maldición del escorpión de jade	179.249
El protegido	175.915
Lucía y el sexo	147.838
Tigre y dragón	145.662
Los padres de ella	139.959
Pearl Harbor	138.093
Traffic	130.433
Juana la Loca	120.939

Barcelona,
ciutat de **festivals**

Barcelona, ciutat de festivals

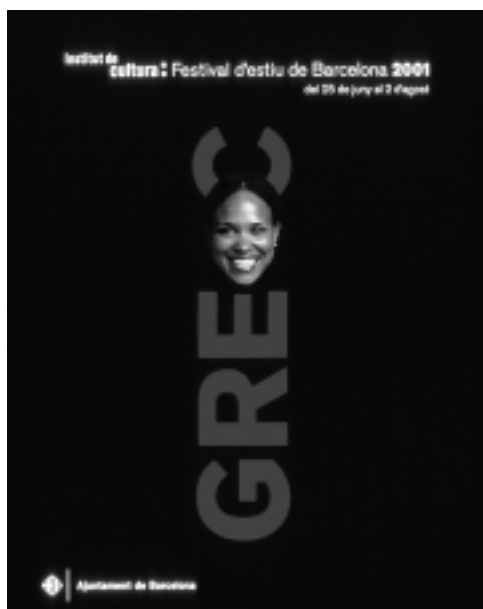
Dins la programació cultural de la ciutat, els festivals ocupen un lloc destacat. El 8è Festival de Músiques Contemporànies ha presentat nou estrenes i ha destacat per la col·laboració amb els centres de creació contemporània més rellevants de la ciutat. Enguany el Festival s'ha associat amb el LEM de Gràcia Territori Sonor, i aquesta via de cooperació ha comportat un enfortiment mutu dels festivals de música contemporània. I el Sónar, en la seva espectacular trajectòria ascendent, ha superat els 80.000 espectadors.

El BAM, gran aparador de música urbana barcelonina, ha tingut com a novetat més important l'ampliació de l'Estació de França amb un segon escenari dedicat, sobretot, a l'escena emergent de bandes locals. El BAM s'ha convertit, per a força grups emergents, en una plataforma de llançament, a més de ser un lloc de trobada de les discogràfiques independents.

Els festivals especialitzats com el de guitarra, els dos dedicats al jazz (Ciutat Vella i Barcelona) i els que ofereixen una visió de la música arreu (Músiques del Món) són cites consolidades que han guanyat nou públic en les últimes edicions. Un altre festival "clàssic", gairebé amb un quart de segle de vida, és el Festival de Música Antiga de Barcelona, que l'any 2001, en la seva XXIV edició, ha crescut de manera espectacular, tant pel que fa al nombre de concerts com al nombre d'espectadors (35.739).

Però, de tots, el festival de més pes és el Grec, que el 2001 ha celebrat els vint-i-cinc anys. En l'edició del 2001 ha rebut la visita de més de cinquanta programadors internacionals, i ha començat a ser una referència de les arts escèniques europees.

Dins la programació cultural de la ciutat, els festivals ocupen un lloc destacat.

Imatge del Grec 2001

Les xifres del Grec 2001: 50 programadors internacionals, 29 produccions pròpies, 442 representacions i 150.000 espectadors.

Roda de premsa de *Medea* al Grec 2001. Michael Cacoyannis, Núria Espert, Ferran Mascarell i Pepe Sancho

Festival d'Estiu de Barcelona Grec 2001

El model de programació que el director artístic del Grec, Borja Sitjà, va començar en l'edició del 2000 ha tingut continuïtat en el festival del 2001. Així el Grec es defineix com un festival de creació, de produccions pròpies i com a festival internacional.

Com a **festival de creació**, el Grec ha apostat per singularitzar-se respecte de la temporada ordinària; i espectacles com *Euridice*, de Joan Albert Amargós, o *Más extraño que el paraíso*, de Xavier Albertí, ho corroboren. Les **produccions pròpies** —29 en total— han augmentat, com també les coproduccions, per tal de donar als creadors nacionals i internacionals la possibilitat de presentar els seus nous treballs: *Bodas de sangre*, dirigit per Ferran Madico, o *Unes polaroids explícites*, dirigit per Josep Maria Mestres, han estat alguns exemples de coproducció. Com a **festival internacional**, el Grec ha fet un pas endavant en la seva projecció i s'ha establert com un dels festivals de referència a Europa, aparador de les millors creacions escèniques que es fan arreu del món, com les companyies del Teatro Garibaldi di Palermo, del Théâtre Zingaro o les companyies de dansa Nederlands Dans Theater II i III programades durant l'edició d'enguany. Internacionalitzar el festival ha servit, a més, per donar a conèixer l'estat de la creació teatral de dansa i musical que tenim a Barcelona: més de vint responsables o programadors de diversos centres o festivals europeus han estat presents a la nostra ciutat al llarg del festival.

Les principals línies d'actuació iniciades al Grec 2000 han presidit també l'edició del 2001: la reducció del nombre d'espectacles i de funcions, la desaparició de la secció oberta i la condensació del calendari han fet possible un festival més

entenedor per al públic. Corrobora l'encert d'aquesta nova línia l'augment en la venda d'entrades amb relació a l'any anterior.

Des del punt de vista artístic, s'han de remarcar diversos aspectes del Festival Grec 2001: el Teatre Grec s'ha refermat com a espai principal del festival i com a seu de concerts i de recitals —els concerts de Noa, Estrella Morente i Tomatito y Michel Camilo van exhaurir localitats. El teatre —representat per *Bodas de sangre*, *Don Juan* i *Medea*— ha tingut una gran acollida i algunes representacions han aconseguit un 100 % de l'ocupació.

La nova creació dels "Solos" al Convent de Sant Agustí en l'edició del 2000 ha esdevingut un dels grans encerts de l'edició del 2001. S'hi han pogut sentir grans figures nacionals i internacionals, com China Zorrilla, Patrice Chéreau, Carlo Cecchi i Rosa Novell, entre d'altres.

Seguint la línia de presentar les arts escèniques d'una ciutat com una forma d'intercanvi cultural, aquesta edició ha mostrat la creació de Buenos Aires: espectacles com *El fulgor argentino*, del Teatro Popular Catalinas Sur, o *Fuera de cuadro*, de Javier Daulte, com també les actuacions d'Adriana Varela o Susana Rinaldi, entre d'altres, han estat petites mostres d'aquesta ciutat argentina.

Amb un gran èxit de crítica i públic, ha ocupat un espai destacat la primera edició d'*In Motion*, proposta de creació i d'interactivitat, presentada per Simona Levi del col·lectiu Conservas, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Durant quatre dies, el públic ha pogut veure espectacles de dansa i de teatre, cinema, gaudir de les instal·lacions i de les accions teatrals, passejar i sopar en els diferents espais del CCCB.

Un punt i a part ha merescut el 25è aniversari del Festival Grec: un web multimèdia i un llibre commemoratiu, les accions teatrals de Comediants davant

El Grec 2001 ha incrementat el nombre d'entrades venudes.

Triptyk. Théâtre Zingaro. Grec 2001

El 25è aniversari del Festival s'ha celebrat amb un web i un llibre commemoratiu, i les accions teatrals de Comediants davant el Palau de la Virreina.

Jerry González al Poble Espanyol. Grec 2001

El Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona i el LEM de Gràcia Territori Sonor enguany s'han presentat com a cicles associats: coordinació d'agendes, promoció mútua i coproducció d'un espectacle.

del Palau de la Virreina i un cicle de debats al Convent de Sant Agustí, han estat les quatre iniciatives amb les quals l'Institut de Cultura ha volgut celebrar el primer quart de segle del Grec.

I el Festival també ha continuat creixent a Internet: un total de 33.177 usuaris han consultat la pàgina web www.grec.bcn.es.

Finalment, només resta destacar que la imatge i la marca del Grec 2001 ha estat una creació de Guillem Cardona, imatge seleccionada entre 310 propostes rebudes.

Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona

La vuitena edició del Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona ha estat organitzada pel Consorci de l'Auditori i l'Orquestra, amb la col·laboració de l'Institut de Cultura, la Societat General d'Autors i Editors, el Goethe-Institut i el Ministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst Baden-Württemberg. S'han signat convenis de col·laboració amb el Centre Artesà Tradicionàrius, Metrònom, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, L'Espai de Dansa i Música de la Generalitat de Catalunya i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona. El festival s'ha associat amb el Festival LEM de Gràcia Territori Sonor, i ha col·laborat amb el Festival Improvisa i el cicle Avuimúsica de l'Associació Catalana de Compositors.

El Festival, amb una durada d'un mes i mig, ha presentat 10 concerts, el 90 % dels quals han estat estrenes. El conjunt de concerts ha tingut una ocupació del 75 %, amb un total de 3.736 espectadors. A més, s'han organitzat activitats paral·leles: el X Curs d'Eines de Creació Musical, a càrrec de Walter Zimmermann (organitzat pel Goethe-Institut Inter Nationes, Phonos Fundació Privada i l'Associació Catalana de Compositors), i una *masterclass* de

Dave Douglas a l'Escola Superior de Música de Catalunya, amb una ocupació ambdues activitats del 100 % de les places.

El concert d'Arturo Tamayo al davant de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, la presentació del grup Witness de Dave Douglas, Duquende i l'Ensemble Recherche han estat els punts culminants d'aquesta edició, sense oblidar les presentacions destacades de Beñat Achiary i els germans Artze, Josep Maria Balanyà / Walter Quintus, Lluís Vidal Trío / Spanish Brass "Luur-Metalls", Rova Saxophone Quartet, John Duncan i Barbara Held / Adolf Alcañiz.

BAM. Festival de Música Independent

El BAM ha apostat novament per les propostes innovadores i amb risc del panorama musical actual, amb una varietat estilística que va del flamenc a la música electrònica, passant pel *pop-rock*, les músiques del món, les fusions mestisses i el *hip-hop*. El BAM ha continuat fent-se ressò de les últimes produccions dels segells discogràfics independents del nostre país.

El BAM 2001 ha demostrat que l'escenari de l'Estació de França, amb control de la capacitat

Duquende va participar en el Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona
Foto cedida per Universal Music

S'ha donat l'oportunitat d'actuar a grups novells de Barcelona en l'escenari instal·lat a la rambla del Raval.

El BAM a l'estació de França. Foto: Pep Herrero

El Sónar 2001 ha batut rècord de públic: 80.000 espectadors.

Imatge de la vuitena edició del Sónar

de la instal·lació mitjançant la venda d'entrades, és un lloc idoni per fer-hi concerts, fins i tot amb condicions meteorològiques adverses. L'edició 2001, amb pluja inclosa, ha omplert de públic l'Estació.

La programació d'un segon escenari en aquest mateix recinte ha significat una oportunitat per a grups nacionals que ja tenen experiència: Claire Beaus, Driver 8, Songstore, Romodance, Aston, Brazuca Matraca, i Dj Ragnampiza i Baby G Dj.

Per tal de donar la possibilitat d'actuar a grups novells, s'ha programat un escenari a la rambla del Raval per a diversos grups de Barcelona: Dax, Sohn, Ex-mundus, Rostro Ameba, Joder Around, Les Philippes.

El BAM ha tingut el 2001 una assistència de públic de prop de 50.000 espectadors.

Sónar

El creixement sostingut d'anys anteriors ha fet necessari trobar un nou espai per al Sónar: de dia ha transcorregut al CCCB i al MACBA, i de nit s'ha celebrat per primer cop a Montjuïc 2, amb un rotund èxit de públic i d'organització: el Festival Internacional de Música Avançada i Art Multimèdia ha celebrat la vuitena edició superant els 80.000 espectadors.

Al Sónar 2001, hi han participat 411 artistes, procedents de 38 països, que han presentat les tendències més avantguardistes a través de 50 concerts, més de 70 discjòqueis, 90 títols projectats a les sessions de SonarCinema i prop de 60 treballs en tots els formats multimèdia. El festival electrònic ha tancat amb el *tecno* de Jeff Mills i Richie Hawtin.

Festival Internacional de Jazz de Barcelona

El Festival Internacional de Jazz, un dels festivals europeus amb més tradició i l'esdeveniment musical amb més repercussió de la tardor cultural de la nostra ciutat, ha celebrat la 33a edició.

Als escenaris de l'Auditori, del Palau de la Música i de Luz de Gas, s'ha escoltat la música d'artistes rellevants de l'escena mundial del jazz, al costat dels artistes locals, i sense oblidar els nous valors encara desconeguts. La pianista i cantant Diana Krall, rebuda amb una ovació, va protagonitzar un dels punts àlgids del Festival, com també ho va fer el *gospel* de The Blind Boys of Alabama. Molt destacables van ser les sessions d'homenatge a dues grans figures del jazz: Tete Montoliu i Louis Armstrong, aquest últim a càrrec de la formació La Locomotora Negra. Els nous valors, la innovació i el desafiament van venir amb Perico Sambeat, Larry Goldings Trio i el jove Albert Sanz, entre d'altres.

L'edició del 2001 ha ofert 16 espectacles als quals han assistit 12.402 espectadors.

Festival LEM

El LEM assoleix el 2001 el format de Festival de Tardor i es reafirma com a festival de música que defuig l'especialització. Aquesta aposta per la diversitat de propostes permet apropar-se indistintament tant a projectes electrònics com acústics, estrictament musicals o audiovisuals o parateatral i, a més, ofereix al públic un mapa força fidel del panorama internacional de les noves músiques.

Un dels èxits més remarcables de l'edició del 2001 ha estat l'*off* del festival, com a plataforma per a artistes joves i nous projectes. Un dels projectes presentats ha estat posteriorment premiat

El Festival Internacional de Jazz de Barcelona és un dels festivals europeus amb més tradició.

El LEM assoleix el 2001 el format de Festival de Tardor i es reafirma com a festival de les músiques en tota la seva diversitat.

Imatge gràfica del LEM 2001

per la SGAE, amb el primer premi d'electroacústica iberoamericana.

Les gires internacionals d'artistes locals que han participat a l'edició 2001 del LEM i en edicions anteriors s'han multiplicat aquest any i han cobert dos continents.

D'altra banda, el LEM ha promogut la creació de la Spanish Network of Autumn Experimental Music and Art Festivals, xarxa que aplega el Festival Periferias a Osca, l'Observatori a València, el Freestyle a Terrassa i el LEM a Barcelona.

El públic habitual del festival ha canviat de perfil en l'edició d'enguany. Tot i que la franja majoritària de públic es continua situant en els 50 anys, ha augmentat notòriament el públic menor de 30 anys i el 50 % del públic assistent ha estat procedent de països europeus.

Festival de Cinema Independent - L'Alternativa

(Vegeu l'apartat de Cinema.)

Festival Internacional de Poesia

(Vegeu l'apartat de Lletres.)

Festivals 1999-2001

Festivals	1999		2000		2001	
	Espectacles	Espectadors	Espectacles	Espectadors	Espectacles	Espectadors
Grec	123	223.794	86	165.967	75	150.740
BAM. Música Independent	-	150.000	-	29.843 (1)	58	50.000
Sónar	258	42.620	335	53.628	411	80.251
Tradicionàrius	62	14.275	60	15.000	78	18.000
Jazz Barcelona	18	19.578	14	12.288	16	12.402
Guitarra	11	7.177	9	5.606	13	13.806
L'Alternativa: cinema independent	82	17.000	300	23.000	200	25.000
Músiques contemporànies	17	4.191	12	3.211	10	3.736
Barna Sants	9	2.310	9	1.935	11	2.323
Músiques del món.	15	3.900	15	4.936	15	4.635
Flamenc	8	3.300	6	3.500	6	3.500
Música Antiga "la Caixa"	21	9.929	47	8.256	184	8.890
Internacional de Poesia	1	800	1	1.300	1	1.400
Jazz Ciutat Vella	98	18.500	-	-	-	-
Drap'Art	6	6.000	1	1.000	4	4.800
Titelles	-	-	20	3.148	-	-
Docúpolis	-	-	-	-	120	10.000
LEM	-	-	-	-	64	13.545
Mil·lenni	-	-	-	-	3	5.300
TOTAL	729	523.374	915	332.618	1.269	408.328

(1) Aquest any només quedien comptabilitzats els espectadors de pagament.

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Calendari de festivals

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Tradicionàrius	Tradicionàrius											
Barna Sants	Barna Sants											
Música Antiga "la Caixa"				Música Antiga								
Internacional de Poesia				Poesia								
Guitarra				Guitarra								
Flamenc				Flamenc								
Grec							Grec					
Sónar						Sónar						
Jazz Ciutat Vella					Jazz C. Vella							
BAM. Música Independent									BAM			
L'Alternativa											Cinema Alt.	
Internacional de Jazz										Internacional de Jazz		
Músiques Contempor.										Músiques Contemp.		
LEM										Festival LEM		
Músiques del Món										Músiques del Món		
Òpera de Butxaca										Òpera de Butxaca		
Titelles (biennal)											Titelles	
Mil·lenni												Mil·lenni

Festival Grec 2001

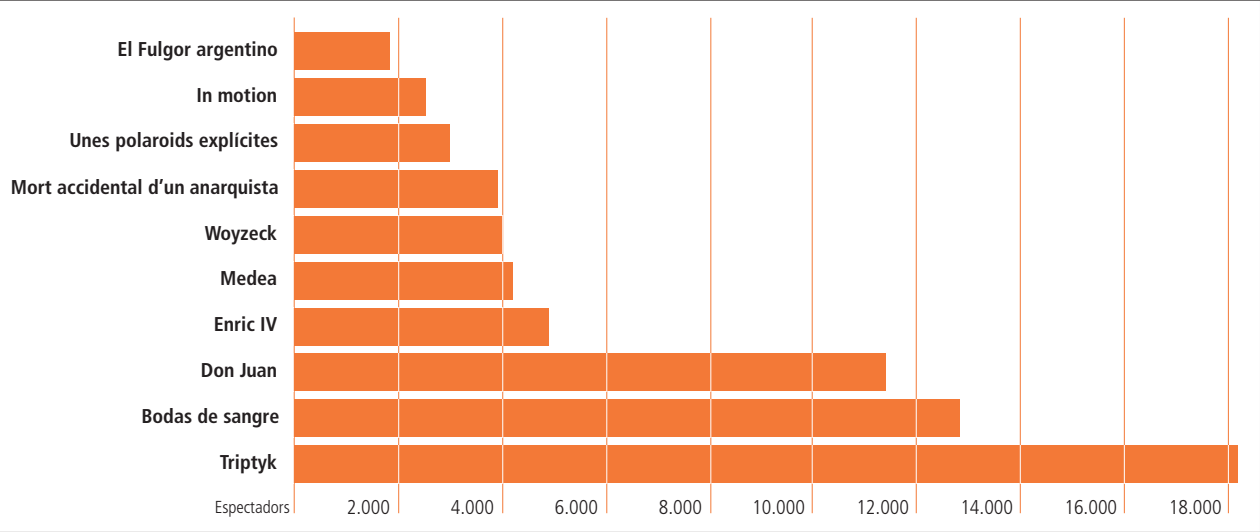
	Entrades venudes	Espectadors	% d'ocupació
Teatre Grec			
Bodas de sangre	10.849	12.704	71 %
Don Juan	9.160	11.630	58 %
Medea	3.662	4.130	92 %
Noa	2.007	2.033	100 %
Estrella Morente	1.814	1.986	100 %
Tomatito / M. Camilo	1.806	1.929	98 %
Varela / Dominguez	1.073	1.402	71 %
Susana Rinaldi	984	1.236	62 %
Brad Mehldau	784	907	46 %
TOTAL	32.139	37.957	69,85 %

	Entrades venudes	Espectadors	% d'ocupació
Altres espais			
Mercat de les Flors	3.776	5.445	73 %
Convent de Sant Agustí	2.506	4.218	67 %
Convent dels Àngels	1.023	2.495	57 %
CCCB	2.895	4.093	81 %
Plaça del Rei	6.609	9.393	63 %
Poble Espanyol	24.460	26.532	58 %
Piscines Picornell	1.684	2.591	21 %
Teatres de Barcelona (1)	37.540	53.200	52 %
Grec Metropolità	3.031	4.816	43 %
TOTAL	83.524	112.783	57 %

(1) Espais no municipals.

Total Grec 2001	122.858	150.740
------------------------	----------------	----------------

Rànquing d'espectacles Festival Grec 2001

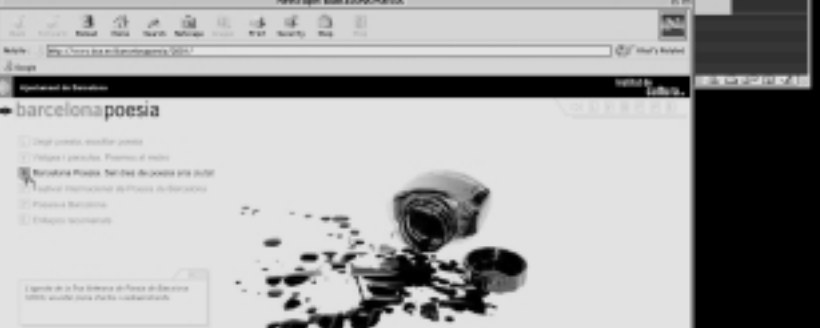

Font: Servei d'Informació, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona

Festival Grec 1999-2001

	1999	2000	% de variació 00/99	2001	% de variació 01/00
Espectacles	123	86	-43 %	75	-13 %
Representacions	743	554	-34 %	442	-20 %
Entrades venudes	177.854	119.172	-49 %	122.858	3 %
Espectadors d'espectacles de pagament	223.794	165.967	-35 %	150.740	-9 %
Espectadors d'espectacles gratuïts	96.072	0	-	0	-
TOTAL ESPECTADORS*	319.866	165.967	-93 %	150.740	-9 %

*L'any 2000-2001 el Grec ha reduït la seva durada i el nombre d'espectacles i no hi ha hagut espectacles gratuïts. Aquests factors expliquen la diferència d'espectadors respecte de l'any 1999.

Barcelona, ciutat de diàleg

L'Institut de Cultura ha impulsat elements de participació en propostes culturals contemporànies provinents dels llocs d'origen dels immigrants, propostes que afavoreixen el diàleg cultural i el coneixement mutu. Barcelona Arts de Carrer, celebrada en el marc de les Festes de la Mercè, és una aposta en aquest sentit.

També s'ha propiciat l'acostament entre les cultures d'Espanya amb activitats com l'homenatge a la cultura gallega i la celebració, per primera vegada a Barcelona, de la Feria de Abril de Catalunya. La platja de la Nova Mar Bella, al districte de Sant Martí, va aplegar gairebé un milió de persones per celebrar-hi aquesta festa tan arrelada a la cultura d'Andalusia.

El Festival de Poesia, en què participen rapsodes d'arreu del món, ha tingut la paraula com a element de convivència.

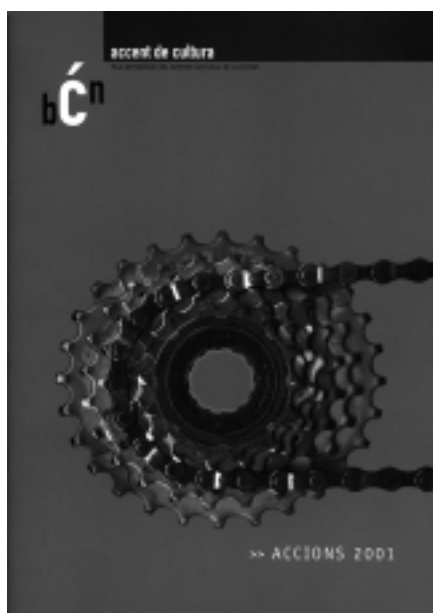
La Trobada Internacional per la Pau de la Comunitat de Sant Egidí ha convertit Barcelona en punt de confluència entre religions; amb el títol "Les fronteres del diàleg. Religions i civilitzacions en el nou segle", ha estat un bon precedent del Fòrum 2004.

Finalment, l'exposició *Barcelona, mosaic de cultures*, al Convent dels Àngels, ha proposat una lectura actualitzada de la diversa realitat social de Barcelona, i per extensió de Catalunya.

I el pla estratègic del sector cultural de Barcelona ha continuat avançant amb pas decidit en la implantació de projectes.

S'han impulsat activitats que afavoreixen el diàleg cultural i el coneixement mutu amb relació als llocs d'origen dels immigrants i amb les cultures d'Espanya.

Pla estratègic del sector cultural de Barcelona

El procés d'implantació del pla estratègic dut a terme per les organitzacions culturals privades, socials i públiques de la ciutat ha continuat avançant. Entre els projectes que s'han treballat en el decurs de l'any 2001 cal destacar la triennial *Barcelona Art Report*, la posada en marxa de l'Espai de Lletres, al Pati Llimona, els primers acords de finançament de projectes culturals mitjançant el fons de capital risc de Barcelona Emprèn i l'Institut de Cultura, l'augment de la projecció dels museus de la ciutat o la projecció conjunta de les activitats culturals als districtes mitjançant els programes *+ a prop*. L'any 2001 els agents culturals de la ciutat han estat preparant projectes que tindran projecció mediàtica durant el 2002, com el Canal Cultura, la Carta de Drets i Deures Culturals o l'Any Internacional Gaudí 2002, o més enllà, com el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

Finalment, el pla estratègic del sector cultural s'ha dotat aquest any 2001 d'una eina de comunicació mensual, la revista digital *Comunitat Cultura*. La revista s'estructura en tres seccions: "Actuar" informa del desenvolupament dels projectes del pla estratègic, "Pensar" consta d'un article de reflexió i "Contrastar" mira el món i assenyalava projectes urbans d'interès. *Comunitat Cultura* arriba cada mes al correu electrònic de les subscriptores i els subscriptors; i es publica a www.bcn.es/comunitatcultura, on també es poden consultar tots els exemplars apareguts. La subscripció gratuïta es pot fer en línia o per correu electrònic a accentcultura@mail.bcn.es.

Premis Ciutat de Barcelona

Els Premis Ciutat de Barcelona atorgats per l'Ajuntament en setze àmbits diferents de la cultura són en reconeixement de la creació i de la investigació més destacades i realitzades durant l'any a la ciutat. Els Premis Ciutat de Barcelona 2000, lliurats al febrer de 2001, han estat els següents:

Arts Escèniques

a Manel Barceló, per la seva interpretació en l'espectacle ***Shylock***.

Arts Plàstiques

a **Zush**, perquè ha aconseguit crear, acompanyat d'Albert Porta des del 1968, un univers inequívocament personal que s'ha posat de manifest en el curs de l'any a les exposicions que li han dedicat, entre d'altres, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona i el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid.

Audiovisuals

a Marta Esteban i Cesc Gay, per la producció i la direcció respectivament de la pel·lícula ***Kràmpack***, per la vitalitat que demostra en la captació cinematogràfica del món dels adolescents.

Música

a Barcelona 216, per la seva trajectòria en la difusió del repertori contemporani, que l'any 2000 s'ha materialitzat especialment en la interpretació de ***Metropolis***, de Martín Matalón, a l'Auditori de Barcelona, i en l'enregistrament discogràfic de l'obra de cambra de Robert Gerhard.

Traducció en Llengua Catalana

a Francesc Parcerisas, per ***Un esborrany de XXX cantos***, d'Ezra Pound, per la sàvia conjunció entre fidelitat al text i veu personal.

Miquel Batllori rebent el Premi de mans de l'alcalde

Literatura en Llengua Catalana

a Miquel Batllori, per l'obra ***Records de quasi un segle***, pel seu valor estilístic, vital, documental i intel·lectual.

Literatura en Llengua Castellana

a Enrique Vila-Matas, pel llibre ***Bartleby y compañía***, ja que amb la seva qualitat justifica la confluència en la màxima voluntat artística de la narrativa i l'assaig.

Mitjans de Comunicació en Premsa Escrita

a Ramon Besa, per les cròniques i les anàlisis publicades a ***El País*** sobre el procés de relleu a la presidència del Futbol Club Barcelona, com a exponent d'un periodisme esportiu de rigor.

Mitjans de Comunicació en Ràdio i Televisió

a Miquel Giménez, pel programa ***Sospitosos habituals*** emès per Televisió Espanyola a Catalunya el 22 de novembre després de l'assassinat d'Ernest Lluch. El jurat destaca l'excel·lència professional i la capacitat de reacció que va demostrar el guardonat davant l'assassinat d'Ernest Lluch. Miquel Giménez va capgi-

rar l'estructura habitual del seu programa d'humor, convertint-lo en un monòleg improvisat de vint-i-set minuts a l'entorn de la figura de Lluç; va connectar amb el sentiment de la societat catalana, colpida per l'impacte de la notícia, i va crear un instant d'emoció televisiva que perdura més enllà de la immediatesa del moment.

Agustí Duran i Sanpere d'Història de Barcelona

a Ferran Aisa, pel llibre *Una història de Barcelona. Ateneu Enciclopèdic Popular (1902-1999)*, perquè fa una aportació remarcable a la història d'una institució cabdal de la cultura popular barcelonina del segle xx.

Arquitectura i Urbanisme

a Josep Martorell, Oriol Bohigas i David Mackay, de l'estudi MBM, per la **reestructuració de la caserna de Roger de Llúria com a edifici universitari**. El jurat ha valorat l'interès d'una intervenció heterodoxa per resoldre arquitectònicament un programa acadèmic rigorós, i també la capacitat d'integrar nous paradigmes experimentals del debat contemporani. El projecte du a terme un seguit d'intervencions decidides que revaloren una arquitectura anodina, que d'aquesta manera esdevé una empremta urbana rellevant.

Disseny

a Juan Montenegro, per la guia *B-Guided*, que ofereix periòdicament una visió innovadora, alternativa i inèdita de les activitats locals de Barcelona, Madrid i Bilbao, perquè és una iniciativa cosmopolita, amb un concepte gràfic i de contingut totalment contemporani.

Investigació Científica

a Josep Maria Paredes, del Departament d'Astronomia i Meteorologia de la Universitat de Barcelona, per la **descripció d'un micro-quàsar emissor de raigs gamma d'alta energia al sistema binari LS-5039 de la nostra galàxia**. Es tracta d'un objecte estel·lar amb propietats singulars que permeten afegir noves dades molt rellevants per als models de l'origen de l'Univers i la física fonamental de partícules.

Investigació Tecnològica

a l'equip investigador de radiometria integrat per Javier Bará, Adriano Campos, Ignasi Corbella, Núria Duffo, Francesc Torres i Mercè Vall-Ilosera, del Departament de Teoria del Senyal i Comunicacions de la Universitat Politècnica de Catalunya, pel **projecte MIRAS/SMOS, primer radiòmetre en l'àmbit mundial de detecció per recepció per a l'observació de la Terra**. Aquest radiòmetre ha estat dissenyat totalment per aquest equip investigador i incorpora nous elements d'electrònica, antenes i processament del senyal.

Multimèdia

a la publicació electrònica *en.red.ando*, per haver articulat, amb visió de futur, un espai de reflexió i de debat sobre les noves formes de comunicació.

Projecció Internacional de la Ciutat de Barcelona

a **Alícia de Larrocha**, per la seva llarga trajectòria de concerts a favor de la música i dels compositors catalans. Aquest any s'escau el centenari de la fundació de l'Acadèmia Frank Marshall, de la qual és directora.

Medalles al mèrit artístic i científic

Les persones i entitats distingides amb la medalla al mèrit artístic, científic o cultural durant l'any 2001, segons acord del Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, han estat:

Anna Ricci

medalla al mèrit artístic

per la seva inquieta carrera com a cantant, que la portà a interpretar un amplíssim repertori, especialment de la música d'avantguarda, i per la seva tasca de difusió arreu del món dels compositors contemporanis catalans.

Revista *El Ciervo*

medalla al mèrit cultural

pels cinquanta anys de defensa activa de la llibertat d'expressió i de contribució a la construcció d'una societat democràtica i respectuosa amb la diversitat ideològica.

Joan Grijalbo

medalla al mèrit cultural

per la seva tasca empenedora i divulgadora de la cultura en l'àmbit editorial, feta inicialment des de la dificultat de l'exili; per la inequívoca voluntat de vincular la seva feina editorial amb la ciutat de Barcelona; per la seva arrelada convicció de fomentar la difusió de la literatura i la cultura catalana i espanyola arreu de l'Amèrica Llatina.

Joan Oró

medalla al mèrit científic

pel seu treball, reconegut internacionalment, d'investigació en el camp de la bioquímica i de la biofísica aplicades a projectes d'exploració espacial; per la seva col·laboració en els plans de desenvolupament energètic i en l'estudi de fonts alternatives d'energia a Catalunya.

Joan Perucho

medalla al mèrit artístic

per la seva reconeguda trajectòria en el camp de la creació literària i en el de la creació poètica, per la seva innegable ciutadania barcelonina i per la seva defensa de la cultura i la llengua catalanes al llarg d'una vida creativa summament prolífica.

Diari *Avui*

medalla al mèrit cultural

en reconeixement dels professionals del periodisme que al llarg dels últims vint-i-cinc anys han fet possible l'aparició i la continuïtat del que va ser el primer diari en català després de la guerra civil; i així mateix en reconeixement de la importància cabdal que ha tingut en el procés de normalització de la llengua catalana.

Revista *Cavall Fort*

medalla al mèrit cultural

pels quaranta anys que aquesta revista ha dedicat als lectors infantils i juvenils; perquè al costat de l'entreteniment ha mantingut una clara vocació pedagògica i perquè ha estat alhora plataforma de creadors tant del camp de les lletres com de les arts plàstiques, i instrument difusor de la llengua i la cultura catalanes.

Ràdio 4 - Ràdio Nacional d'Espanya a Catalunya

medalla al mèrit cultural

per la contribució dels seus professionals als vint-i-cinc anys d'emissió continuada en llengua catalana, que l'han convertida en l'emissora pública pionera i en un agent bàsic de normalització lingüística.

Medalla de la Ciutat

a l'Escola Tècnica d'Arquitectura de Barcelona i al Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya.

Converses a Barcelona. Sessió sobre André Malraux a l'Institut Francès

Converses a Barcelona

En ocasió del centenari del naixement de l'escriptor francès André Malraux, i considerant l'especial relació que va tenir amb Barcelona, ja que va ser present a la nostra ciutat durant la guerra civil dirigint la pel·lícula *Sierra de Teruel*, basada en la seva novel·la *L'Espoir* (L'esperança), s'ha realitzat un cicle de *Converses a Barcelona* titulat "André Malraux: glòria o misèria". El cicle, organitzat en col·laboració amb l'Institut Francès, ha despertat l'interès del públic i ha aconseguit actualitzar la figura de Malraux en el debat cultural actual a Barcelona.

Onze de Setembre

Com ja és tradicional, amb motiu de la celebració de la Diada Nacional de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona ha organitzat una conferència al Saló de Cent a càrrec d'un destacat historiador sobre algun aspecte relacionat amb la història de Catalunya. La conferència d'aquest any ha estat pronunciada per Josep Maria Salrach, professor d'història medieval de la Universitat Pompeu Fabra, amb el títol "Barcelona i Europa ara fa mil dos-cents anys".

Trobada de Sant Egidí

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, s'ha celebrat a Barcelona els dies 2, 3 i 4 de setembre la Trobada Internacional per la Pau de diàleg interreligiós, promoguda anualment per la Comunitat de Sant Egidí, aquest any amb el títol "Les fronteres del diàleg. Religions i civilitzacions en el nou segle".

Els actes han tingut un seguiment massiu a Barcelona i han contribuït a afermar la ciutat com a seu de la cultura de la pau i del diàleg, element que es pretén que sigui en l'horitzó del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

Tecnologies de la informació i la comunicació a Barcelona

Barcelona té l'índex més alt de connexió a Internet de totes les ciutats d'Espanya (l'utilitzen el 37 % de barcelonins, mentre que la mitjana espanyola és del 20 %). Però Internet és tan sols un indicador, perquè Barcelona va molt més enllà en l'ús de les noves tecnologies d'informació i comunicació (TIC). Així, propostes culturals que utilitzen les noves tecnologies han tingut resultats innovadors el 2001, com és el cas de Metàpolis, Art Futura i On Line Flash Film Festival.

Al llarg del 2001, l'Institut de Cultura ha dut a terme amb resultats satisfactoris múltiples iniciatives de TIC que obren camí per a la futura implantació del Canal Cultura.

En aquest context digital, l'Institut de Cultura té l'objectiu de liderar i ressaltar la rica oferta cultural de la ciutat, impulsar la indústria local multimèdia i usar els mercats i els canals enfortits per les noves tecnologies.

De les quinze millors pràctiques europees en els àmbits de la cultura i les TIC, seleccionades per la xarxa Eurociutats, cinc corresponen a Barcelona, i han estat impulsades per l'Institut de Cultura. Són aquestes:

- L'edició d'un CD-Card (CD-ROM en format de targeta de crèdit) multimèdia que conté l'agenda cultural de la ciutat, imatges, arxius de so de poesia i música, un mapa navegable de la ciutat amb els equipaments culturals i múltiples enllaços a Internet.
- La consolidació d'Internet a les biblioteques, que disposen de connexió gratuïta per a ús del públic i un web propi amb informació actualitzada, accés als catàlegs de la xarxa, guies de lectura, etc.
- Informació de la Festa Major a través de telèfon mòbil (WAP), l'any 2000.

De les quinze millors pràctiques europees en els àmbits de la cultura i les TIC cinc corresponen a Barcelona, i han estat impulsades per l'Institut de Cultura.

Agenda Cultural 2001 en CD-Card. Finalista del Premi Moebius de Multimèdia

A més de la informació digital, la informació personalitzada, via oficines i fires, continua sent un element clau de la difusió cultural.

- Teatre virtual al Mercat de les Flors (una representació en cinc actes: els quatre primers, per Internet).
- Web de l'Institut de Cultura (www.bcn.es/cultura) que actua com a portal de la cultura de Barcelona, i té nombroses webs sectorials (el web de l'ICUB l'any 2001 ha registrat 897.722 pàgines vistes i 147.135 usuaris).

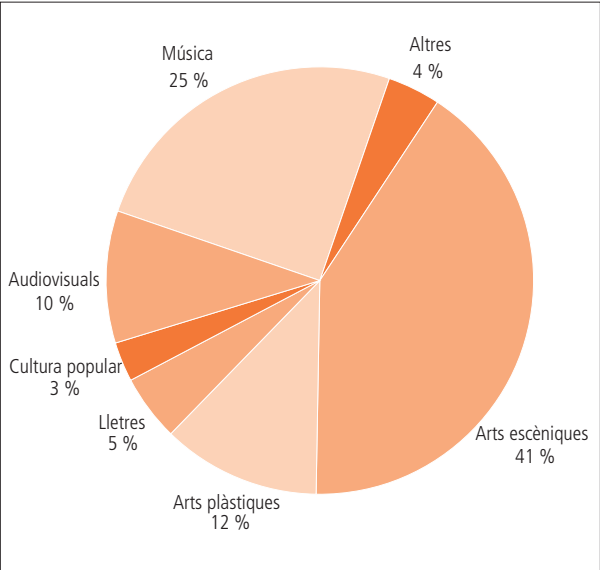
Estand de l'Institut de Cultura a Fires

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Com és habitual, l’Institut de Cultura ha fet una convocatòria de subvencions adreçada a entitats i associacions culturals. Les quantitats atorgades l’any 2001 i distribuïdes per àmbits temàtics són les següents:

Subvencions atorgades 2001

Subvencions a entitats i associacions culturals 1999-2001

Àmbit	Entitats	1999 Import	Entitats	2000 Import	Entitats	2001 Import	% de variació 01/00
Arts escèniques	58	156.550.000	60	162.600.000	63	177.120.000	9 %
Arts plàstiques	16	45.100.000	17	49.100.000	22	51.600.000	5 %
Lletres	13	19.800.000	13	20.100.000	19	20.280.000	1 %
Cultura popular	16	12.300.000	17	10.450.000	18	10.750.000	3 %
Audiovisuals	13	31.050.000	12	27.800.000	20	40.350.000	45 %
Música	40	105.300.000	44	105.600.000	44	107.350.000	2 %
Altres	16	15.500.000	21	17.200.000	18	15.250.000	-11 %
TOTAL	172	385.600.000	184	392.850.000	204	422.700.000	8 %

Subvencions atorgades per l'Institut de Cultura de Barcelona a consorcis i entitats culturals 2001

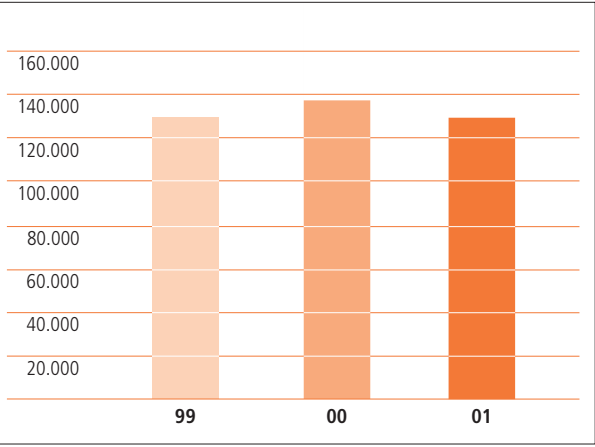
Entitat	Import
Auditori i OBC	610.000.000
Biblioteca Pública Arús	14.000.000
Centre de Cultura Contemporània (CCCB)	316.500.000
Col·lecció Thyssen-Bornemisza	10.000.000
Fundació Antoni Tàpies	50.000.000
Fundació Joan Miró	102.500.000
Institut d'Humanitats	5.400.000
Teatre Lliure	150.000.000
Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)	668.049.481
Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)	805.798.998
Normalització Lingüística	155.000.000
Palau de la Música Catalana	69.062.501
Gran Teatre del Liceu	1.106.706.081
Consorti Rehabilitació sales teatrals	25.000.000
TOTAL	4.088.017.061

Subvencions a consorcis i entitats culturals 1999-2001

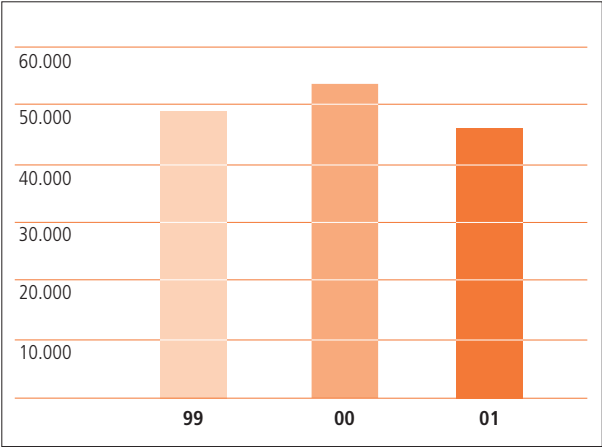
	Entitats	1999 Import	Entitats	2000 Import	Entitats	2001 Import	% de variació 00/99
Subvencions a consorcis i entitats culturals	22	2.516.374.000	15	3.580.553.644	14	4.088.017.061	14 %

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

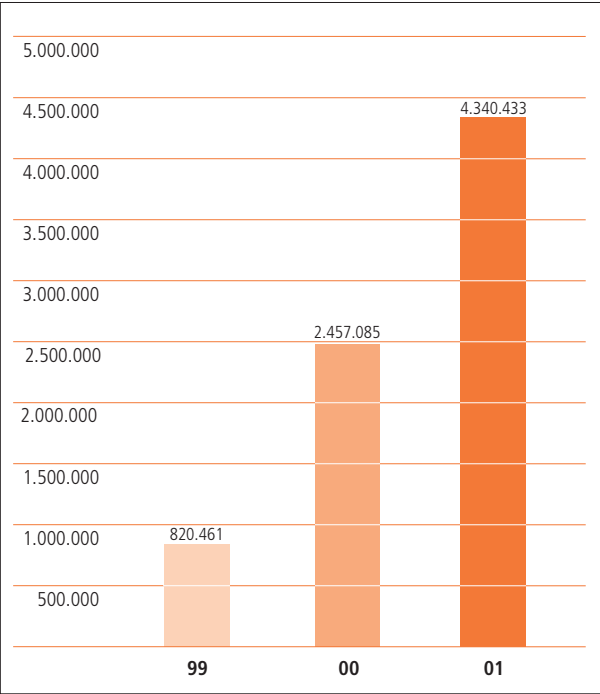
Usuaris Oficina d'Informació

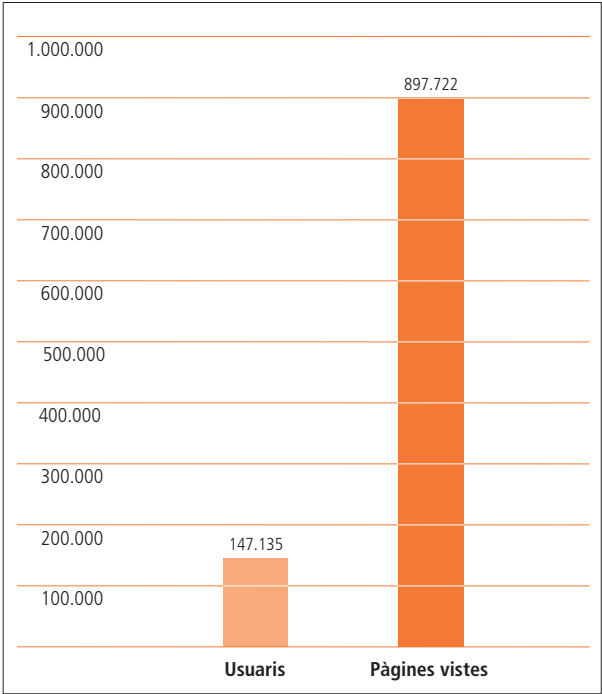
Consultes Oficina d'Informació

Nombre d'accessos a pàgines web www.bcn.es/cultura 1999-2001

Web www.bcn.es/cultura 2001

+ a prop

Els districtes
de Barcelona,
fan cultura

Els districtes de Barcelona fan cultura

La presència de les activitats culturals creix cada vegada més als diferents districtes de la ciutat tant pel que fa a l'oferta com a la participació. Mitjançant els equipaments més propers al ciutadà (centres cívics, biblioteques...), sovint amb la col·laboració de l'extensa i rica xarxa associativa formada per entitats culturals amb llarga història i arrelament als barris, la vida cultural dels districtes és dinàmica i participativa.

Els programes concertats entre l'Institut i els districtes per a la promoció de projectes culturals es caracteritzen per la implicació en el territori i el seu caràcter innovador. Durant l'any 2001 s'ha donat impuls al projecte *Geografies urbanes*, a la presència de l'art contemporani en l'espai públic, al districte de Sant Martí, i s'ha continuat donant suport als projectes concertats de l'any anterior.

De les activitats transversals realitzades als districtes, l'any 2001 s'ha completat la sèrie dels «+ a prop» amb la publicació d'un nou programa de *Teatre + a prop*. Així, s'han programat activitats culturals als districtes dins la sèrie «+ a prop» en els àmbits de l'art contemporani, la dansa, els espectacles infantils, la música clàssica, les músiques urbanes i el teatre.

D'altra banda, al llarg de l'any s'ha desenvolupat el programa *Independències*, com un recorregut per difondre el treball de col·lectius i els projectes culturals que es duen a terme a Barcelona. S'han fet projectes que han destacat pel risc en les programacions i els processos de creació i participació. També s'ha posat en funcionament l'Espai de Lletres, format per les associacions d'escriptors, i en col·laboració amb l'Institut de Cultura. Formen part de l'Espai de Lletres el Centre Català del Pen Club, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana.

**La sèrie dels «+ a prop»
s'ha completat amb un nou
programa de *Teatre + a prop*.**

**S'ha desenvolupat el
programa *Independències*
com un recorregut per
difondre el treball de col·lectius
i projectes culturals.**

Un nou equipament guanyat per al districte: la biblioteca de la Barceloneta - La Fraternitat, un espai històric, singular i modernista.

Ciutat Vella

El programa cultural s'ha desenvolupat en tres eixos: els equipaments culturals —centres cívics i biblioteques—, els projectes coproduïts amb entitats o grups del districte, i el suport a les iniciatives culturals de ciutat que tenen lloc a Ciutat Vella. Als centres cívics i a les biblioteques s'han presentat mostres d'art contemporani: la del Convent dels Àngels i la de la Barceloneta, la Mostra de Teatre al Raval, els tallers oberts i les programacions de l'estiu. Els projectes produïts pel districte han estat el Festival de Flamenc, el Festival de Jazz, Ribermúsica, etc.

Les iniciatives culturals de ciutat es poden agrupar en tres blocs: els projectes de grans institucions culturals, com el CCCB, el MACBA o el mateix Institut de Cultura, que es realitzen a Ciutat Vella; els projectes de fundacions, instituts i associacions d'àmbit ciutadà —Dia de la Dansa, la Marató de Contes Solidaris, diades castelleres, aplecs de sardanes, el Tapís Memorial Internacional de la Sida, etc.—; i els projectes que impliquen col·lectius del districte —*Circuit, Art i moda, Música al metro, Danses a la plaça del Rei, BAC* (Barcelona Accions Contemporànies).

Com a fet significatiu de l'any destaca la inauguració d'un nou equipament, la biblioteca de la Barceloneta - La Fraternitat, un espai històric, singular i modernista guanyat per al districte i sobretot per a la Barceloneta. La Cooperativa Obrera La Fraternitat (1918), obra de l'arquitecte Francesc Guàrdia i Vial, ha estat restaurada i transformada en una biblioteca pública amb un espai de 700 m² per a llibres i serveis, que disposa de noves tecnologies i que també ha estat adaptada per a persones discapacitades.

L'Eixample

Al districte de l'Eixample l'acció cultural s'ha dut a terme al voltant de dos eixos fonamentals: l'activitat als centres cívics i culturals, i les programacions als interiors d'illa. Als centres cívics hi ha un espai diferenciat i dedicat específicament a la cultura, des d'on s'ofereix una programació estable al llarg de tot l'any; cal esmentar també una campanya especial d'estiu «L'Eixample a la fresca» que es du a terme als mateixos centres culturals i que significa un reforç de les seves propostes quotidianes. A l'estiu del 2001 s'han programat, dins d'aquest cicle, els concerts de *Músiques del món*, al Centre Cívic Sagrada Família, *Contes a la fresca*, al Centre Cívic Casa Elizalde, *Cinema a la plaça*, al Centre Cívic Fort Pienc i *La ruta dels esclaus, un viatge per la música negra*, al Centre Cívic Casa Golferichs: en total, 16 espectacles, que han aconseguit 4.495 espectadors.

Als quatre centres cívics del districte —Casa Elizalde, Casa Golferichs, Sagrada Família i Fort Pienc—, s'hi han programat un total de 318 espectacles culturals, als quals han assistit 23.375 persones.

Les exposicions també tenen un espai important en la producció cultural del districte, sobretot als centres de la Casa Golferichs i la Casa Elizalde. S'hi han programat 35 mostres, que han atret 25.100 espectadors.

L'altre eix d'acció han estat les programacions especials als interiors d'illa, en el marc del qual aquest any s'ha fet la segona edició de *Dansa a l'illa*, que té com a objectiu principal facilitar el contacte entre els veïns i les veïnes de l'Eixample, i diferents manifestacions artístiques, en aquest cas la dansa, especialment dissenyada per a un públic familiar.

Finalment, com és tradicional, s'han celebrat 9 festes majors als barris i carrers de l'Eixample, entre les quals tenen una importància especial la de Sant Antoni al gener i la de la Sagrada Família a l'abril, tant per l'antiguitat com per la repercussió

Les programacions especials als interiors d'illa faciliten el contacte entre els veïns i les veïnes de l'Eixample i diferents manifestacions artístiques.

Els festivals de música de Sants Hipersons, Mestival i Festival de Música Tradicional engloben estils musicals que van des del *pop-rock* fins a la música de fusió i mestissatge cultural.

que tenen sobre els ciutadans. També tenen espai en la vida cultural de l'Eixample les festes populars, les quals, organitzades pel moviment associatiu i amb el suport tècnic i infraestructural del districte, sumen més d'una vintena entre revetlles de Sant Joan, carnestoltes, castanyades, etc.

Sants-Montjuïc

La programació cultural més interessant de l'any 2001 ha inclòs una oferta d'activitats força diversa: la Marató de Cinema Fantàstic i de Terror ha celebrat la tretzena edició juntament amb la tercera edició del concurs de curtsmetratges, al qual s'han presentat un total de 47 produccions de joves realitzadors; *Pau sense treva* ha estat un programa d'activitats adreçat a infants que ha consistit en diferents espectacles i una fira de tallers i jocs, en què han participat uns 6.000 infants i famílies i un total de 43 entitats i professionals; *Cinema a la fresca* ha programat, dins la temporada d'estiu, un total de 10 projeccions en diversos espais a l'aire lliure per tot el districte, que han rebut 3.750 assistents; al Certamen Literari Francesc Candel de la Marina, que promou tres premis —de relats curts, de poesia i de narració històrica—, s'hi han presentat un total de 160 treballs, dels quals s'han publicat els corresponents a guanyadors i finalistes.

Quant als festivals, Hipersons ha arribat a la cinquena edició amb la presentació, a l'hivern i a l'equipament de la Bàscula, de grups musicals de l'escena *pop-rock*; Mestival ha celebrat la tercera edició de música de fusió i mestissatge cultural, també a la Bàscula i a l'estiu; i, finalment, el Festival de Música Tradicional organitzat pel Centre Cívic Casa del Rellotge i l'Associació Cultural Leza ha tingut lloc al mes de juny.

D'altra banda, la programació cultural del barri de la Zona Franca s'ha centrat en les activitats

Terrassa d'estiu a la Casa del Rellotge, que inclou des de concerts fins a actuacions teatrals, i que l'any 2001 ha incrementat el nombre de públic i ha superat la xifra de 2.000 assistents. Finalment cal destacar la Firentitats, la mostra d'entitats dels barris de Sants, Hostafrancs i la Bordeta, que ha arribat a la quarta edició, en la qual han participat un total de 133 entitats i uns 11.000 visitants.

A més de la programació cultural pròpiament dita, s'ha treballat en el suport a la creació a través de la cessió d'espais a grups de creació i difusió cultural, els bucs d'assaig musical, les exposicions (durant l'any 2001 se n'han celebrat un total de 29, amb una assistència de 18.740 visitants) i els tallers (294, que han rebut 4.466 assistents). I, finalment, també s'ha donat suport econòmic i tècnic a les festes majors.

Durant l'any 2001, des del districte s'han potenciat les activitats per celebrar les diferents festes del calendari: el Carnaval de Sants, que ha tingut com a motiu central *El Gran Marrano*. Així mateix, la rua de Barcelona es va fer a Sants paral·lelament a l'organització del carnaval de Sants. S'han produït 10 activitats amb una assistència total de 47.700 persones. Les revetlles de Sant Joan dels barris de Sants, Hostrancs i la Bordeta s'han unificat en una de sola al Casinet-Cotxeres, amb una programació d'activitats diverses (arribada de la flama del Canigó, actuació de diables, sopar i ball), en la qual han participat unes 600 persones. La revetlla de Cap d'Any al Casinet ha potenciat el clima familiar i ha arribat a les 530 persones. Als *Carnestoltes per a les escoles del Poble Sec* hi han participat 8 escoles i uns 1.800 alumnes. La *Castanyada a la Zona Franca – la Marina* ha inclòs activitats culturals variades (diables, espectacles infantils...). El públic assistent ha estat de més de 800 persones.

La Marató de Cinema Fantàstic i de Terror ha celebrat la tretzena edició juntament amb la tercera edició del concurs de curtmetratges, amb 47 produccions de joves realitzadors.

Amb 205 actes, la Festa Major és l'esdeveniment més important del districte, fruit del treball conjunt entre deu entitats i el districte.

Teatre a les Corts

Les Corts

La realitat cultural al districte és el resultat de l'esforç dut a terme per les entitats, d'una banda, i per les iniciatives de producció pròpia realitzades des del districte, de l'altra.

Entre els projectes organitzats en què les entitats han tingut una forta presència, cal esmentar la Festa Major, la III Mostra d'Entitats, el Carnaval i la Cavalcada de Reis. La Festa Major és l'esdeveniment més important del districte, fruit del treball conjunt entre deu entitats i el mateix districte. El seu abast s'ha concretat en 205 actes celebrats arreu dels onze barris. Un dels trets que defineixen la singularitat d'aquesta festa és la Mostra de Circ al Carrer.

D'entre els projectes que s'han dut a terme directament des del districte i de producció pròpia cal remarcar: els *Diumenges, teatre a les Corts*, un projecte nou de teatre de petit format i *amateur*, de periodicitat quinzenal, i amb una important presència de grups de districte; els *Diumenges musicals*, una proposta nova, també cada quinze dies, en què són protagonistes les corals, les bandes i les orquestres del districte; els *Divendres, dansa a les Corts* ha estat una oferta de qualitat celebrada cada setmana, d'abast ciutadà, amb projectes col·laterals de formació de públics; els *Dijous, clàssica a les Corts* ha anat a càrrec de joves músics; els *Dijous, jazz a les Corts* ha ofert actuacions de qualitat adreçades a la formació dels joves d'ensenyament secundari; i per acabar el *Teatre infantil*, pensat per a les escoles durant la setmana i per a les famílies el diumenge.

Pel que fa als equipaments del districte, cal ressaltar que la biblioteca Miquel Llongueras, inaugurada l'any 2000, ha continuat el seu procés d'arrelament en l'entorn i entre els veïns. Per mitjà de la programació d'activitats paral·leles com ara els *Aperitiu musicals* i la formació en Internet, ha arribat a assolir una mitjana mensual de 17.144 visitants.

Sarrià-Sant Gervasi

Des del punt de vista de la participació cal destacar la convocatòria de dos consells d'entitats culturals als quals han assistit representants de col·lectius molt diversos, la qual cosa ha facilitat l'intercanvi d'experiències i recursos.

La Festa Major de Sarrià, que ha condensat un programa ric en iniciatives i representatiu de tots els grups de població al llarg d'una setmana, ha assolit els objectius fixats.

Per tal de fer conèixer la personalitat i l'obra de veïns destacats, s'han celebrat homenatges a Joan Llarch i Tórtola València, que, a més, han donat nom a espais públics. Aquests homenatges han inclòs exposicions, activitats teatrals i musicals, i publicacions de divulgació.

En el capítol d'infraestructures, s'ha iniciat la construcció de la biblioteca de Vallvidrera, que ha de compartir espai amb un centre cívic. Pel que fa a la biblioteca Clarà, s'ha integrat plenament com a equipament del territori i ha ofert una programació de foment de la lectura que ha estat especialment ben acollida.

Finalment, cal destacar l'increment del treball conjunt amb escoles d'educació especial, que ha promogut activitats teatrals i de música.

Gràcia

Un capítol important en l'activitat cultural del districte de Gràcia l'han ocupat els projectes de les noves biblioteques. Han continuat les obres de construcció de la nova biblioteca de barri situada a la cruïlla de Travessera de Gràcia amb Torrent de l'Olla, amb una superfície de 900 m², que s'ha inaugurat el 2002. D'altra banda s'ha dut a terme el pla funcional i l'adjudicació del projecte de la nova biblioteca central de Gràcia, situada a la plaça de Lesseps, que ha d'acollir també dins el mateix equipament l'Arxiu Municipal del Districte i que ha

Homenatge a Tórtola València

Des del punt de vista de la participació, ha destacat la convocatòria de dos consells d'entitats culturals.

Correfocs al districte de Gràcia

Els *Triangles d'Art* a les places de Gràcia han tingut com a lema comú les migracions.

El Festival LEM acosta les músiques contemporànies a nous públics.

de disposar d'una superfície total de 5.200 m² construïts.

El suport a la creació i a l'art contemporanis ha estat possible gràcies als *Triangles d'Art* a les places de Gràcia que han tingut com a lema comú les migracions. S'ha posat a l'abast del públic, en l'espai quotidià de carrers i places, les propostes i els llenguatges artístics més actuals.

La música també ha ocupat un àmbit amb personalitat pròpia dins l'agenda de la cultura al districte. Tradicionàrius ha celebrat la seva catorzena edició al centre l'Artesà. El Festival LEM de Gràcia Territori Sonor (vegeu el capítol de Festivals) ha acostat l'espectre de les músiques contemporànies a nous públics. El Festival "L'Hora del Jazz: Memorial Tete Montoliu", organitzat per l'Associació de Música de Jazz i Música Moderna de Catalunya, ha presentat els millors intèrprets de jazz del nostre país.

La Festa de Sant Medir, una de les manifestacions populars més importants i amb més tradició de la ciutat, ha celebrat el 50è aniversari de la Federació de Colles de Sant Medir, entitat que agrupa les 29 colles que fan la desfilada el 3 de març.

És obligat destacar la Festa Major de Gràcia, que per la seva vitalitat s'ha convertit en la festa de l'estiu de Barcelona. Car dir que la Festa Major només és possible gràcies a la il·lusió i l'esforç d'un elevat nombre de veïns agrupats per carrers. En l'edició d'enguany ha disposat de 26 espais estables de festa i s'han dut a terme més de 600 actes.

Horta-Guinardó

Dins del programa cultural de gestió pròpia del districte Horta-Guinardó han destacat les activitats següents: en l'àmbit de la creació artística contemporània, la sisena edició de la Mostra de Joves Creadors Stripart, que ha aconseguit convertir-se en un punt de trobada d'artistes del conjunt de la ciutat; al Centre Cívic Taxonera han

sobresortit el VII Cicle de Zona Flamenca i el II Concurs Femení de Fandango, el primer concurs d'aquesta especialitat i temàtica en tot l'àmbit estatal; el tercer cicle *El cel del Carmel* ha estat la trobada de la literatura, la música i el cinema; el tercer cicle *Clàssica al districte Horta-Guinardó* ha tingut com a objectiu omplir de música clàssica tots els equipaments culturals del districte; el V Concurs de Cantautors d'Horta-Guinardó i concretament del Centre Cívic Matas i Ramis ha continuat ocupant un lloc important dintre de les programacions culturals de Barcelona —aquí és on es va donar a conèixer el grup Estopa—; al tercer cicle *Tardes de poesia*, la biblioteca Mercè Rodoreda ha programat un cicle de poetes de primer nivell i entre el públic s'ha pogut veure el premi Nobel de literatura, José Saramago; la Mostra de Teatre d'Horta-Guinardó ha omplert de públic els Lluïsos d'Horta, el Centre Cívic Casa Gropa i l'Espai Jove Boca Nord.

Pel que fa a les festes, Horta-Guinardó ha celebrat 14 festes majors i patronals als diferents barris històrics del districte que, conjuntament amb el calendari festiu tradicional, dibuixen un conjunt d'activitats festives molt reeixit.

Nou Barris

El districte de Nou Barris ha continuat treballant en les línies mestres que defineixen l'activitat cultural: aprofundir en els trets que singularitzin el projecte de cada un dels seus equipaments, oferir iniciatives que donin suport als creadors, treballar en l'oferta d'activitats per vincular-se als circuits culturals de ciutat, promoure des de la participació ciutadana el patrimoni cultural del districte, continuar utilitzant el carrer com un dels principals espais de trobada cultural, i, finalment, incrementar el nombre de projectes i equipaments concertats amb el teixit associatiu del districte (la

Striptart 2001. Districte d'Horta-Guinardó

El concurs de Teatre Emergent és una plataforma de promoció d'artistes i de noves companyies.

La convocatòria anual del Fòrum Fotogràfic Can Basté ha rebut més de seixanta projectes d'arreu de l'Estat.

El Centre Cívic Les Basses el Rec és un nou espai d'informació i recursos musicals

Mostra d'Entitats de la Zona Nord, l'Agrupació Sardanista, els romiatges...).

Dins del programa de suport als creadors, ha destacat la segona edició del Concurs de Teatre Emergent al teatre del Centre Cívic Ciutat Meridiana, que ha estat una plataforma de promoció d'artistes i noves companyies. Vinculat al món educatiu, s'ha realitzat el programa *Salta a l'escenari*, primera mostra de teatre d'alumnes de secundària, que organitza l'IMEB, i la desena edició de la campanya *L'escola va d'espectacle*. L'àmbit de teatre ha arribat a gairebé 12.000 escolars.

L'Espai Fotogràfic Can Basté ha celebrat el VI Fòrum Fotogràfic, que ha rebut més de 60 projectes d'arreu de l'Estat espanyol.

Dins el Projecte Cultural del Turó, que s'impulsa des dels centres cívics Can Basté i Les Basses, equipaments cogestionats amb l'Associació de Veïns del Turó de la Peira, han destacat dues programacions singulars i amb molt de ressò al territori: el *Nou Folk Barris*, que vol apropar la cultura tradicional catalana a un barri que no hi està habituat, i els actes de celebració de la *Nit d'Ànimes*.

Dins l'apartat de música, s'han presentat els Stages Formatius per a la producció musical. D'altra banda, amb el suport de l'oficina del Pla Jove de Barcelona, s'ha inaugurat al Centre Cívic Les Basses el REC, nou espai d'informació i recursos musicals, un centre de documentació de les músiques urbanes que ofereix assessorament als grups i músics que necessiten conèixer els circuits musicals i introduir-s'hi.

La creació literària ha continuat sent un dels eixos de les activitats que es duen a terme regularment al districte. La Setmana Poètica de l'Ateneu Popular i el Concurs Literari del Centre Cívic Torre Llobeta per Sant Jordi n'han estat dos exemples. Les biblioteques han donat suport a les iniciatives per mitjà dels tallers d'escriptura, dels

clubs de lectura i de les propostes de *L'aventura de llegir*.

La Festa Major de Nou Barris, que s'ha celebrat a la plaça Major al mes maig, ha tingut un èxit considerable: a les 50 propostes, entre les quals ha destacat el cartell del Festival Flamenco, hi han assistit més de 125.000 persones.

Sant Andreu

L'any 2001 ha significat la posada en marxa del Consell Assessor Municipal, òrgan de participació del districte de Sant Andreu que aplega diferents entitats i persones dels barris del districte, la missió del qual és l'assessorament i l'impuls d'iniciatives de tipus cultural al districte. Fruit d'aquesta iniciativa ha estat l'homenatge a Josep Verdaguer, pintor andreuenc de reconegut prestigi, al qual s'ha dedicat una exposició.

Entre les diferents iniciatives municipals han estat remarcables les següents:

La Tira. Campanya d'estiu, que ha organitzat la cinquena edició del programa d'activitats culturals d'estiu. En total s'han fet 51 activitats, que han aplegat unes 10.000 persones.

Música i paraules, un cicle de tardor que ha posat a l'abast de tothom la poesia i la música clàssica, en formats especials i indrets atractius. S'hi han fet 23 activitats, amb una participació de més de 2.000 persones.

Premi Miquel Casablanca, un concurs que ha treballat enguany en el concepte englobador d'arts visuals i que els darrers anys ha donat una encertada resposta a la semàntica de la creixent multidireccionalitat que presenta la creació contemporània. L'èxit de participació, més de 170 obres i projectes, ha confirmat que es tracta d'una aposta de futur i de suport als joves creadors.

Programació cultural dels centres cívics de Sant Andreu, Garcilaso, Bon Pastor, Baró de Viver,

L'any 2001 ha significat la posada en marxa del Consell Assessor Municipal, òrgan de participació del districte de Sant Andreu.

Més de 170 obres i projectes han participat en el Premi Miquel Casablanca d'arts visuals.

Tots els programes i les activitats s'han integrat en un context global de districte, que dóna valor a moltes iniciatives generades per un teixit cultural cada vegada més ric i plural.

Trinitat Vella i La Sagrera. Aquests centres han presentat al llarg de l'any una variada programació d'activitats i han donat suport al teixit associatiu del territori, tot canalitzant les diferents demandes culturals existents. Destaquen les activitats següents: el Concurs de Poesia "El drac de la Trinitat", activitats culturals a la Sala de Lectura del Bon Pastor, *Matinals infantils*, *Clàssica al Cívic*, el Concurs Literari "Històries de tardor", xerrades, tallers, exposicions, espectacles de dansa a la Sagrera, activitats musicals, exposicions i curtsmetratges al Centre Garcilaso, etc.

Sant Martí

Durant aquest any 2001 el districte de Sant Martí ha volgut consolidar l'oferta de producció pròpia amb la produïda per les entitats a les quals dóna suport. Tots els programes i les activitats s'han integrat en un context global de districte, que dóna valor a moltes iniciatives generades per un teixit cultural cada vegada més ric i plural.

De la programació cultural cal assenyalar les exposicions d'art contemporani al Centre Cívic Can Felipa, els assaigs i les representacions de teatre *amateur* al Centre Cívic Besòs, el projecte *Geografies urbanes* (arts al carrer) al Centre Cívic Sant Martí, el projecte *Músiques d'arrel* al Centre Cultural La Farinera, i els clubs de lectura, *L'aventura de llegir* i els *Tovets* a les biblioteques públiques.

Les biblioteques del districte s'han transformat i actualment són un equipament cultural obert i actiu, que fa ús de la tecnologia tant en la catalogació com en l'accés als seus fons documentals i la connexió amb els ciutadans.

La programació de districte de caràcter estable ha constatat de dos actes principals: l'*Estiu de Sant Martí* i el Festival de Música Clàssica.

Iniciatives als districtes 2001

	Exposicions	Visitants
Exposicions	370	114.226
	Actes	Assistents
Festivals, temporades i cicles	1.100	134.340
Festes majors i populars	158	274.239
	Tallers	Participants
Tallers	2.357	51.203

Exposicions

Districte	Exposicions	Visitants
1. Ciutat Vella	63	-
2. Eixample	35	25.100
3. Sants-Montjuïc	29	18.740
4. Les Corts	36	10.587
5. Sarrià-Sant Gervasi	49	11.146
6. Gràcia	28	-
7. Horta-Guinardó	47	23.253
8. Nou Barris	-	-
9. Sant Andreu	30	9.830
10. Sant Martí	53	15.570
TOTAL	370	114.226

Sense dades dels districtes de Ciutat Vella, Gràcia i Nou Barris.

Arts escèniques (música, dansa, teatre i festivals)

Districte	Espectacles	Espectadors
1. Ciutat Vella	232	16.950
2. Eixample	16	4.495
3. Sants-Montjuïc	-	-
4. Les Corts	156	32.396
5. Sarrià-Sant Gervasi	20	13.616
6. Gràcia	11	-
7. Horta-Guinardó	62	19.254
8. Nou Barris	10	12.400
9. Sant Andreu	110	8.803
10. Sant Martí	256	26.426
TOTAL	873	134.340

Sense dades dels districtes de Sants Montjuïc i Gràcia.

Tallers

Districte	Tallers	Assistents
1. Ciutat Vella	467	5.891
2. Eixample	318	23.375
3. Sants-Montjuïc	294	4.466
4. Les Corts	543	6.390
5. Sarrià-Sant Gervasi	110	1.098
6. Gràcia	211	4.215
7. Horta-Guinardó	168	1.443
8. Nou Barris	-	-
9. Sant Andreu	147	2.070
10. Sant Martí	99	2.255
TOTAL	2.357	51.203

Sense dades del districte de Nou Barris.

Font: Servei d'Informació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

Barcelona,
ciutat
internacional

Barcelona, ciutat internacional

Barcelona continua sent una bona destinació per al turisme internacional, coneixedor que la cultura n'és un dels principals atractius. Així, segons una enquesta, Barcelona és la millor ciutat del món per als ciutadans britànics, en bona part perquè la cultura és al centre de la qualitat de vida.

Barcelona ha acollit l'any 2001 la trobada internacional dels professionals dels museus (vegeu l'apartat de Museus) i, un any més, ha exportat una bona dosi de cultura. Cal subratllar la preparació de la gira nord-americana de l'OBC, que ha tingut lloc, amb gran èxit, al principi del 2002.

La ciutat de Barcelona és membre actiu del Comitè de Cultura d'Eurociutats, la xarxa que aplega els grans ajuntaments dels països europeus. Al juny del 2001, el Comitè va decidir aprofundir en els treballs comparatius del paper de la cultura en el desenvolupament de les ciutats europees (projecte "Portrait of a Cultural City") i en les bones pràctiques en la interacció entre cultura i noves tecnologies.

El Comitè també va decidir liderar un procés crític vers el paper (mínim, a tots els nivells i totes les instàncies) que la cultura té actualment en la construcció d'Europa. La ciutat de Barcelona, a partir de l'experiència de realització del pla estratègic de cultura, ha elaborat el document base per a aquest procés: "Culture, the engine of the 21st century European cities".

Al final del 2001, Barcelona ha estat escollida com a seu del lliurament dels prestigiosos MTV European Music Awards, els "Oscar de la música", que se celebraran al novembre del 2002 al Palau Sant Jordi.

D'altra banda, l'any 2001 s'ha fet un pas decisiu en l'organització del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004, amb l'acord institucional i econòmic, l'aprovació del guió bàsic i el Pla Director.

Segons una enquesta, Barcelona és la millor ciutat del món per als ciutadans britànics, en bona part perquè la cultura és al centre de la qualitat de vida.

L'any 2001 s'ha fet un pas decisiu en l'organització del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004, amb l'acord institucional i econòmic, l'aprovació del guió bàsic i el Pla Director.

El Fòrum 2004 ha estat estructurat en vuit formats temàtics: diàleg, reflexió, convivència, creativitat, experiències, solidaritat, xarxes i educació.

Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004

Les activitats del Fòrum 2004 durant l'any 2001 s'han centrat en dues vies d'actuació general: d'una banda, buscar la implicació activa amb la ciutat i, de l'altra, treballar en la concreció de les línies principals del programa.

Pel que fa a la implicació activa amb la ciutat, el 19 d'abril s'ha signat un conveni de col·laboració amb més de quaranta entitats culturals de Barcelona. Dos mesos més tard, en ocasió de la visita del director general de la UNESCO, Koïchiro Matsuura, es va celebrar una convocatòria amb més de mil entitats cíviques i ciutadanes al voltant dels valors del Fòrum: diversitat, sostenibilitat i pau.

El 12 de desembre, el Fòrum va presentar l'avantprojecte del programa a l'Auditori. Davant d'una audiència de 1.600 persones, va assistir en aquest acte institucional el príncep Felip, president d'honor del Consell Ciutadà de Suport al Fòrum. En els darrers tres mesos del 2001, el Fòrum ha anat perfilant les seves instàncies, la seva estructura i la seva programació.

Així, l'esdeveniment s'ha estructurat en vuit formats temàtics: diàleg, reflexió, convivència, creativitat, experiències, solidaritat, xarxes i educació.

Debats. Un espai de diàleg. Més de 45 fòrums internacionals dividits en cinc blocs: pròleg i cultures de la pau, cultures de la sostenibilitat, cultures de la diversitat i epíleg. Debats oberts, proposats per ciutadans, organitzacions i líders d'arreu del món, de totes les disciplines del coneixement: el fòrum més gran de diàleg creat mai al món.

Exposicions. Un espai de reflexió artística i didàctica sobre allò que compartim i sobre el moment històric en què vivim. Grans exposicions al recinte del Fòrum a l'àrea del Besòs es complementaran amb d'altres en diversos equipaments culturals de la ciutat: CCCB, MACBA, Museu

d'Història de Catalunya, MNAC, Museu d'Història de la Ciutat, Museu de la Ciència, i les seus de la Fundació "la Caixa" i la Fundació Caixa Catalunya.

La Plaça. Un espai de diversitat. Activitats participatives, propostes relacionades amb la pau, la sostenibilitat i la diversitat. La Plaça serà un espai vital i obert que acollirà tant els mercats d'artesans i animació de carrer com les festes tradicionals i populars i les celebracions dels Dies Internacionals.

El Festival Internacional de les Arts. Un espai de creació. Un programa fruit del diàleg entre cultures, entre expressions artístiques i entre artistes. El Festival Internacional de les Arts sumarà els esforços creatius i materials de tots els centres de producció artística de la ciutat, de la Ciutat del Teatre al Teatre Nacional, del Grec a l'Auditori, de *Barcelona Art Report* a la *Setmana de poesia*, del *Sónar* al Liceu.

Experiències. Un espai d'intercanvi. Projectes, accions, iniciatives que, des de qualsevol indret del planeta, puguin enriquir la visió esperançada d'un món més habitable en els àmbits de l'ensenyament artístic, l'educació cívica, l'ensenyament multicultural, la promoció de les energies renovables, la rehabilitació d'espais públics, la prevenció de desastres, el turisme, la sostenibilitat, les polítiques d'integració i les polítiques de gènere.

Cooperació. Un espai de solidaritat. Una altra manera de reflexionar sobre la cooperació, vinculada a les pràctiques més coherents amb els valors de la pau, la sostenibilitat i la diversitat. Projectes singulars que es puguin associar amb els seus principis i facin possible la participació d'aquells grups que no hi puguin assistir per motius econòmics o per dificultats en l'exercici dels seus drets.

Fòrum Virtual. Un espai en xarxa, que animarà tot el procés de construcció del Fòrum 2004 amb l'actualització constant dels seus continguts.

El príncep Felip i l'alcalde de Barcelona, acompanyats d'altres membres de les administracions organitzadores del Fòrum 2004, el dia de la presentació de l'avantprojecte, 12 de desembre de 2001

Una finestra oberta al coneixement, a la divulgació i a la participació.

Programa educatiu. Un espai educador. Continguts i valors que s'haurien de transmetre als infants per contribuir a assolir un món més harmònicament divers, sostenible i en pau. L'educació ocuparà un lloc principal en els debats, en què participaran persones d'àmbits professionals i procedències diverses, no exclusivament circumscrites al terreny educatiu, i també les escoles.

En l'àmbit organitzatiu s'ha creat la Comissió Assessora de Programació, integrada per Josep Ramoneda, Carme Riera, Valentí Puig, Vicenç Villatoro, Enric Argullol, Òscar Tusquets, Manuel Castells i Jorge Wagensberg, els quals ajudaran a analitzar, contrastar i qualificar les propostes contemplades en la programació del Fòrum.

Borja Sitjà ha estat nomenat director artístic del Festival de les Arts, i se n'ha creat un Consell Director integrat pels principals directors artístics d'institucions culturals de Barcelona. El Consell Assessor del Festival de les Arts, també de nova creació, el formen figures internacionals d'alt nivell, directors dels principals festivals d'Europa.

Altres iniciatives que s'han dut a terme als darrers mesos del 2001 han estat la potenciació del Consell Ciutadà de Suport al Fòrum i l'inici d'un pla de participació del Fòrum, en el qual es pretén integrar uns vint mil voluntaris.

Any Internacional Gaudí 2002

Durant el 2001, l'Institut de Cultura ha treballat en el desenvolupament del projecte de l'Any Internacional Gaudí: el marc de relació i la participació de diferents institucions i col·laboradors, el programa d'activitats, la imatge gràfica i el projecte de comunicació —guanyat per Miquel Puig i Terradellas i que ha rebut el premi Laus 2001 de disseny gràfic—, i les eines de difusió, promoció i parti-

Imatge promocional de l'Any Internacional Gaudí

cipació tant nacional com internacional han estat els principals focus de treball de l'Any Internacional Gaudí, comissariat per Daniel Giralt-Miracle.

A partir de la declaració de l'Any Internacional Gaudí, el 1999 es va iniciar un procés de treball en la línia de convidar a participar en l'esdeveniment les institucions, entitats, universitats, empreses, els propietaris dels edificis i les ciutats que tenen patrimoni Gaudí. Aquest procés ha portat a la constitució del Consell Promotor de l'Any Internacional Gaudí, el 27 de març de 2001, integrat per 9 administracions i entitats públiques, 17 ciutats associades, 8 universitats, 15 grups de mitjans de comunicació, 20 entitats o empreses privades, 37 associacions o fundacions privades i 12 empreses editorials.

El novembre del 2001 es va acordar la signatura del conveni de col·laboració amb el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports i la Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior (SEACEX). La Generalitat de Catalunya decreta, el 3 d'abril de 2001, la Comissió de la Commemoració del 150è Aniversari del Naixement d'Antoni Gaudí, que ha donat lloc a la constitució de la Comissió Executiva i el Comitè d'Honor. D'aquesta manera, la Generalitat de Catalunya i el Govern de l'Estat s'han incorporat al projecte impulsat per l'Ajuntament de Barcelona. Les tres administracions han assumit, així, l'organització, l'impuls i la promoció de l'esdeveniment de manera conjunta.

També s'ha treballat en la difusió nacional i internacional de l'Any Gaudí amb la col·laboració de Turisme de Barcelona, Turisme de Catalunya i Turespaña. Així, ha estat present a nombroses cites internacionals: Barcelona (presentació al Cos Consular, 2001), Berlín (ITB, 2001), Brussel·les (Salon des Vacances), Düsseldorf (Sevens), Gènova, Hèlsinki (MATKA), Kioto, Lisboa (BTL), Londres (World Travel Market), Madrid (FITUR), Milà, Montreux (Travel Trade Workshop), Moscou (MITT),

L'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el Govern de l'Estat espanyol han assumit l'organització, l'impuls i la promoció de l'Any Internacional Gaudí 2002.

El logo de l'Any Internacional Gaudí, creació de Miquel Puig, ha rebut el premi Laus 2001 de disseny gràfic

Antoni Gaudí. Casa Milà (la Pedrera), 1906-1912.
Ramon Manent. Any Internacional Gaudí ©

S'ha constituït el Consell Promotor de l'Any Internacional Gaudí, integrat per diferents administracions i entitats públiques, ciutats associades, universitats, mitjans de comunicació, empreses i fundacions privades.

Caràtula del CD promocional de l'Any Internacional Gaudí

Munic, Osaka, Oslo (REISELIV), París (MITT CAR), Porto, Roma, Texas, Tòquio (JATA), Valladolid (Intur) i Chicago. Paral·lelament, s'ha tramès informació a les ambaixades i consolats espanyols d'arreu.

La premsa nacional i internacional ha donat un ampli ressò de Gaudí 2002. Entre els nombrosos articles dedicats a l'esdeveniment cal destacar els publicats a: Gran Bretanya, *Financial Times*, *Independent*, *The Wall Street Journal Europe*, *Lonely Planet*, *The Times*, *The Art Newspaper*, de Londres; França, *La Dépêche du Midi*, de Toulouse, *Art Press*; Bèlgica, *Le Vif*, *L'Express*; Portugal, *Revista Expresso*, de Lisboa; Itàlia, *La Repubblica*, *La Stampa*; Veneçuela, *El Nacional*, *Primicia*; Mèxic, *La Reforma*, de Mèxic, D.F.; Argentina, *Estilos de Vida*, de Buenos Aires; Japó, *Especial Gaudí 2002*, revista d'art *Geijutsu Shincho*. També cal destacar els números especials a l'Estat espanyol de les revistes *National Geographic* i *GEO*.

S'han rebut nombroses peticions de filmació en diferents espais Gaudí, així com a la ciutat de Barcelona, canalitzades a través de Barcelona Plató: Alpha Television / Channel 5, Arte, Canal Plus, Medianimación, París Première, RTR (canal rus), Via Digital, Discovery Channel, BBC i TV Noruega.

L'avanç de la programació de l'Any Internacional Gaudí, l'informe sobre l'estat de la qüestió del projecte i les línies mestres de la campanya s'han presentat a la Comissió Executiva constituïda el 17 de desembre de 2001 al Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona, que n'ha donat l'aprovació.

L'Any Internacional Gaudí mou, globalment, un pressupost de més de 2 mil milions de pessetes i és el resultat de la suma de totes les iniciatives públiques i privades concurrents en el programa.

Interarts

La Fundació Interarts ha estructurat el seu programa de recerca entorn dels indicadors culturals urbans i les anàlisis de polítiques culturals territorials. Entre els projectes específics de recerca aplicada cal destacar els cofinançats per la UE ("Pyrenne", sobre art contemporani i cultures regionals, i "Impacte de la digitalització en l'ocupació cultural a Europa"), els realitzats en col·laboració amb el Ministeri de Cultura de França (tarifacions culturals, cooperació intermunicipal), els executats per a la UNESCO (desenvolupament cultural a Madeira) o amb l'Organització d'Estats Iberoamericans (sobre cultura i sostenibilitat a Iberoamèrica).

Interarts ha participat en les reunions estructurant els programes de cultura a la Comissió Europea (Fòrum Cultura de novembre del 2001) i en les de la UNESCO i el Consell d'Europa. En la mateixa direcció ha estat consultada per organismes de Nacions Unides (Drets Culturals, Migracions, UNCTAD) i ha pres part en el disseny de noves polítiques de cooperació cultural internacional en l'àmbit de les relacions entre Europa i Àfrica i Àsia.

La tradició dels Eurocampus (trobadres residencials d'investigadors, responsables de polítiques culturals i coordinadors de xarxes artístiques) ha continuat amb el Campus Euroamericà de Cooperació Cultural, que ha reunit a Cartagena de Indias, Colòmbia, dues-centes set persones de vint-i-nou estats d'Europa i Amèrica. També s'ha celebrat la sisena edició del Campus Euromediterrani.

En l'àmbit de la formació, la divulgació i el debat, la Fundació ha organitzat la quarta edició de les Jornades Tècniques de Turisme i Cultura i el curs de postgrau sobre cooperació cultural internacional.

S'ha col·laborat en programes de la Comissió Europea, de la UNESCO i del Consell d'Europa.

La gestió
de l'Institut
de Cultura

La gestió de l'Institut de Cultura

La realitat cultural de Barcelona està conformada per una densa xarxa d'agents públics i privats que interactuen. Aquesta realitat, juntament amb la creixent importància de la cultura en la societat, va portar l'Ajuntament a la creació, l'any 1996, de l'Institut de Cultura de Barcelona com a "organisme autònom de caràcter econòmic, amb personalitat jurídica pròpia i patrimoni independent" i amb l'objectiu de "desenvolupar els serveis culturals municipals de forma directa i descentralitzada". L'any 2001 van ser aprovats els nous estatuts que convertien l'Institut de Cultura de Barcelona en una "entitat de dret públic subjecte a dret privat" i que aprofundien la seva capacitat d'actuar en un nou context on la cultura assoleix una posició més central dins la societat i les polítiques urbanes. En aquest nou context, és cabdal combinar:

a) La prestació de serveis específics derivats de les funcions clàssiques de les institucions públiques locals. L'Institut organitza i administra els serveis públics de cultura, gestiona el patrimoni cultural historicoartístic i científic de titularitat municipal, promou les activitats culturals i d'ocupació del lliure, i desenvolupa accions concretes per al foment d'iniciatives culturals, tant públiques com privades.

b) Una funció més estratègica i relacional, amb actuacions dirigides al reforçament dels diversos sectors de la cultura, el suport als sectors productius i el treball des d'una lògica global de ciutat en què la cultura esdevé una de les principals estratègies de desenvolupament.

El gruix del pressupost de l'Institut de Cultura prové de les transferències municipals de l'Ajuntament de Barcelona. Aquestes aportacions municipals cobreixen les despeses de personal i les transferències a entitats i organismes consorciats (com ara el Gran Teatre del Liceu, el Consorci de Biblioteques de

Barcelona o el Museu Nacional d'Art de Catalunya, per exemple). L'acció pròpia de l'Institut de Cultura és finançada tant per les transferències municipals com pels recursos propis que genera el mateix Institut a partir dels programes de patrocini, de la venda de productes i del lloguer d'espais.

En el nou context, el principi de l'interès públic implica la necessitat de tenir una plantilla de professionals competents, realitzar la gestió dels programes en estructures autònomes i flexibles i disposar d'uns serveis externs especialitzats. També és necessari dotar-se d'un seguit d'estudis i d'indicadors de gestió contrastats, actualitzar i modernitzar els procediments interns i fer de la comunicació interna un recurs valuós.

La gestió pública de la cultura, en definitiva, demana un nou model de gestió que garanteixi rigor, eficàcia i qualitat.

1. LA GESTIÓ ECONÒMICA

El finançament de les activitats culturals ha experimentat una transformació molt notable en la darrera dècada del segle xx, una transformació associada a la modernització i gerencialització de l'Administració pública, una presència més evident de la cultura en la societat i la capacitat de generar recursos propis dels projectes culturals.

L'Institut de Cultura de Barcelona disposa el seu pressupost sobre la base d'una aportació municipal i una previsió d'ingressos. La previsió d'ingressos es fa inicialment a partir de: *a)* la capacitat de generació de recursos propis mitjançant els programes que tenen una dimensió comercial, i *b)* l'anàlisi de determinats indicadors de l'activitat cultural, com ara els públics potencials, la necessitat de preus públics o els estàndards de preu.

L'Institut de Cultura de Barcelona organitza programes de tipologia diversa. Hi ha programes que generen recursos propis mitjançant les entrades o la venda de productes. Des de la seva creació el 1996, l'Institut de Cultura ha posat èmfasi en l'anàlisi de la capacitat de generació de recursos propis i la implantació de línies de treball en aquesta direcció. D'aquesta manera, els recursos propis gairebé s'han incrementat un 70 % en aquests cinc anys i han assolit els 1.943 milions aquest any 2001. D'altra banda, hi ha unes activitats institucionals o de vocació plenament pública que requereixen un finançament públic del 100 % del seu pressupost.

1.1. BALANÇ DE SITUACIÓ

A. Balanços de situació el 31 de desembre de 2001 (en milers de ptes.)

	2001		2001
ACTIU		PASSIU	
Immobilitzat		Patrimoni i reserves	
Immobilitzacions materials		Patrimoni	(9.442)
Maquinària i instal·lacions	286.389	Resultats pendents d'aplicació	293.745
Mobiliari i equips d'oficina	68.018	Resultat de l'exercici	3.939
Altres immobilitzat material	140.864	Total fons propis	288.242
Amortització acumulada	(285.616)		
Inversions destinades a l'ús general		Ingressos a distribuir en diversos exercicis	
Patrimoni artístic	170.537	Subvencions de capital	4.562
Total immobilitzat	430.108		
Actiu circulant			
Existències			
Comercials	17.329		
Deutors		Creditors a curt termini	
Per drets reconeguts en l'exercici corrent	580.237	Creditors:	
Per drets reconeguts en exercicis tancats	-	Per obligacions reconegudes en l'exercici corrent	485.830
Per operacions comercials	129.445	Per obligacions reconegudes en exercicis tancats	224.902
Deutors per IVA	-	Per operacions comercials	15.481
Bestretes al personal	-	Creditors per IVA	
Altres	23.908	Altres	15.481
Provisions	(8.757)	Hisenda Pública creditora	116.284
Hisenda Pública deutora	15.611	Ingressos pendents d'aplicació	70.777
Tresoreria	177.447		
Comptes transitoris de tresoreria	7.236	Provisions	
Ajustaments per periodificació	265.031	Ajustaments per periodificació	431.517
Total actiu circulant	1.207.487	Total creditors a curt termini	1.344.791
TOTAL ACTIU	1.637.595	TOTAL PASSIU	1.637.595

B. Estat del romanent de tresoreria en l'exercici 2001 (en milers de ptes.)

Deutors pendents de cobrament al final de l'exercici	669.667
Creditors pendents de pagament al final de l'exercici	835.262
Fons líquids a la tresoreria al final de l'exercici	177.447
Romanent de tresoreria per a despeses generals	(72.963)

1.2. COMPTE DE RESULTATS

A. Comptes de resultats corresponents als exercicis anuals

(en milers de ptes.)

	2001		2001
DEURE		HAYER	
Despeses de personal:		Vendes de serveis	1.720.805
Sous i salaris	2.213.098	Transferències corrents	8.812.526
Indemnitzacions per raó de servei	22.324	Transferències de capital	1.241.942
Cotitzacions socials	617.385		
Altres despeses socials	-		
Tributs	(8.020)		
Treballs, subministraments i serveis exteriors:			
Lloguers	47.286		
Reparacions i conservació	142.244		
Subministraments	136.326		
Comunicacions	93.187		
Treballs realitzats per altres empreses	2.464.841		
Primes d'assegurances	39.680		
Material d'oficina, tècnic i vestuari	354.095		
Diversos	514.066		
Transferències corrents	3.896.372		
Transferències de capital	1.242.275		
Dotació per amortització d'immobilitzat	39.266		
Dotació a les provisions per insolvència	(947)		
Total despeses d'explotació	11.813.478	Total ingressos d'explotació	11.775.273
Resultats positius d'explotació	-	Resultats negatius d'explotació	38.205
Despeses financeres	6.408	Ingressos financers	25.053
Resultats financers positius	18.645		
Resultats positius d'activitats ordinàries	-	Resultats negatius d'activitats ordinàries	19.560
Despeses extraordinàries	14.411	Ingressos extraordinaris	16.550
		Subvencions de capital aplicades	21.360
Resultats extraordinaris positius	23.499	Resultats extraordinaris negatius	-
RESULTATS POSITIVS DE L'EXERCICI	3.939		

B. Comptes de resultats d'operacions comercials corresponents als exercicis anuals

(en milers de ptes.)

	2001		2.001
DEURE		HAYER	
Despeses de personal:		Vendes de serveis	1.220.352
Sous i salaris	-		
Indemnitzacions per raó de servei	-		
Cotitzacions socials	-		
Tributs	(8.390)	Resultats negatius d'activitats ordinàries	1.429.551
Treballs, subministraments i serveis exteriors:	2.651.885	Resultats negatius d'exploració	1.423.143
	2.643.495		2.643.495
Despeses financeres	6.408	Resultats financers negatius	6.408
		Resultats negatius d'activitats ordinàries	1.429.551
		Resultats extraordinaris	-
		RESULTATS NEGATIU DE L'EXERCICI	1.429.551

1.3. LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

A. Pressupost inicial de cultura de l'Ajuntament de Barcelona, sense incloure-hi despeses culturals dels districtes (en milions de ptes.)

Pressupost ordinari	5.964
Aportacions a grans equipaments i consorcis	3.250
Transferències de capital (inversions en consorcis)	1.250
Inversions	479
TOTAL	10.943

B. Desglossament del pressupost en despeses per direccions (en milers de ptes.)

	Personal	Béns i serveis	Subvencions	Inversions	Despesa
Direcció					
Serv. Centrals	508.402	291.629		59.000	
Acció Cultural	706.470	1.530.410			
Patrimoni	1.331.691	1.367.972	873.100		
Cooperació	83.167	192.801	3.136.916		
Informació i Comunicació	131.349	94.522			
Botigues	82.009				303.838
Intercanvi					338.474
TOTAL	2.843.088	3.477.334	4.010.016	59.000	642.312

1.4. GESTIÓ D'INGRESSOS

En la taula s'inclou la xifra d'ingressos propis des de l'any de creació de l'Institut de Cultura el 1996. En aquests sis exercicis els recursos propis han augmentat un 70 %.

Venda d'entrades	585.620
Venda de productes a les botigues	334.752
Venda de catàlegs i publicacions	130.723
Venda de serveis, concessions i altres	204.238
Patrocinis	180.147
Intercanvis publicitaris	292.376
Ingressos financers i prorrata IVA	173.944
Transferències	40.716
Total 2001	1.942.516
Total 2000	2.079.423
Total 1999	1.667.192
Total 1998	1.456.192
Total 1997	1.285.518
Total 1996	1.145.154

Botigues i lloguer d'espais

El volum de facturació de les botigues que es gestionen directament des de l'Institut ha estat molt diferent segons els centres als quals pertanyen, de manera que els creixements d'unes han compensat les davallades d'altres, cosa que ha fet que el tancament d'any tingui pràcticament les mateixes dades que el 2000.

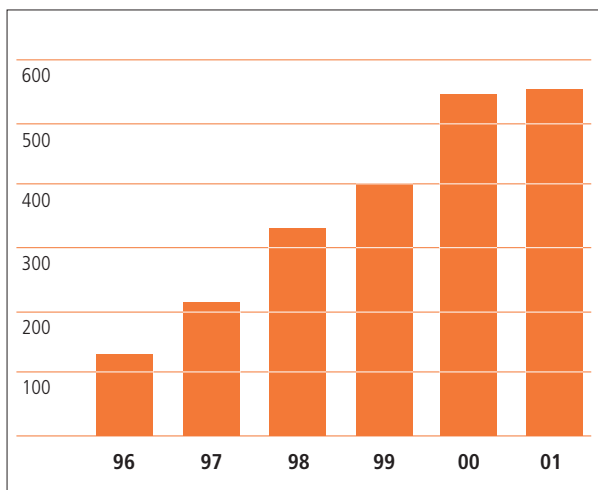
Així, a la botiga del Museu Picasso les xifres de facturació han tornat a superar les obtingudes l'any anterior, ja que aquest any l'augment ha estat d'un 9,62 %, per sobre de les previsions. Cal destacar que l'increment de facturació no s'ha obtingut només per l'increment de visitants, sinó també per un augment de la mitjana de la facturació per visitant, aspecte directament atribuïble a la millora de la gestió de l'espai comercial.

La botiga del Palau de la Virreina ha tornat a les xifres de facturació que li eren habituals abans de l'any 2000, amb un lleuger increment per sobre de l'IPC corresponent. El gran èxit de vendes del catàleg de l'exposició de "La Terra vista des del cel" no ha trobat un símil en aquest exercici i, per tant, s'ha tornat als índexs de venda anteriors.

A la botiga del Museu d'Història el tancament de l'any ha estat molt semblant al que s'havia aconseguit l'any anterior i molt per sobre d'exercicis precedents, fet que consolida la botiga en un índex de beneficis interessant.

Finalment, en l'apartat de lloguer d'espais, tot i la creixent dificultat per poder disposar d'espais propis de l'Institut lliures d'activitat, el còmput total d'ingressos per aquest concepte és netament superior al produït en cap altre exercici: en aquesta edició els ingressos s'han superat un 28 %.

Ingressos bruts per la xarxa de botigues i el lloguer d'espais (en milions de ptes.)

El Corte Inglés, S.A.
 El Mundo Deportivo, S.A.
 Escola de Maquillatge Cazcarra
 Famosa, S.A.
 Ferrero Ibérica, S.A.
 Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya - FGC
 Flaix Fm
 Fòrum Universal de les Cultures - Barcelona 2004
 Generalitat de Catalunya, Departament de
 Cultura
 Gimar, S.A.
 Gremi de Flequers de Barcelona
 Hewlett Packard Espanyola, S.A.
 Ikea
 Impresiones de Catalunya, S.A - El Mundo de
 Catalunya
 Inmobiliaria Colonial, S.A.
 Inmobiliaria Sarasate Hotel Ritz
 Inoxcrom, S.A.
 Institut Italià de Cultura
 Institut Municipal de Mercats de Barcelona
 Josep M. Raventós i Blanc, S.A.
 La Selva
 La Vanguardia Ediciones, S.L.
 Líneas Aéreas de España, S.A. - Iberia
 Lufthansa, Líneas Aéreas Alemanas
 Lunweg Editores, S.A.
 Manga Films
 Manufactures Balmes Vives, S.L. - Bulevard Rosa
 Miguel Torres, S.A.
 Mondo Sonoro
 MRW - Zeppeline
 Nestlé España, S.A.
 New Ad Publicity, S.A. - Canal Metro
 Ona Catalana, S.A.
 Onda Co Ramblas, S.L.
 Pansfood, S.A. - Pans&Company
 Parcs i Jardins de Barcelona
 Planeta Junior, S.L.

Premsa Catalana, S.A. - Avui
 Printer Indústria Gràfica, S.A.
 Ràdio Barcelona - Cadena Ser
 Radio Nacional de España, S.A. - R3 i R4
 Radio Popular, S.A. - Cadena Cope-Cadena Cien
 Radiocat XXI, S.L. - RAC 105
 Rosell Electrònica, S.L.
 Ruzafa Rent a Car, S.A.
 San Miguel, Fábrica de Cervezas y Malta, S.A.
 Santa & Cole, Ediciones de Diseño, S.A.
 Societat Municipal d'Aparcaments i Serveis, S.A.
 T.t.p, S.A. - Cabitel
 Telefónica Móviles España, S.A. - Movistar
 Televisió de Catalunya, S.A.
 Transports de Barcelona, S.A.
 TVE - Televisió Espanyola, S.A.
 Via Digital

1.5. INVERSIONS

L'Institut de Cultura ha desenvolupat el Pla d'inversions municipals de cultura amb els projectes següents:

Inversions. Pla d'actuació municipal 2001

Museu Picasso	204
Jardí Botànic	61
Museu Frederic Marès i Museu d'Història de la Ciutat	54
Millora de fons	50
Fons de risc	50
Xarxa de museus	30
Museu de la Música	2
Altres equipaments	28
TOTAL	479

Inversió pròpia

Mercat de les Flors	40
Banda Municipal	8
Virreina	6
Instal·lacions de museus	3
Altres	2
TOTAL	59

Cal destacar la inversió en millora del fons patrimonial, així com la participació accionarial en l'empresa Barcelona Emprèn, de capital mixt.

Les inversions en patrimoni han estat concentrades en l'ampliació del Museu Picasso i en els equipaments del conjunt monumental de la plaça del Rei (Museu Frederic Marès i Museu d'Història de la ciutat) i del Jardí Botànic, que completen un cicle en la inversió patrimonial de l'Ajuntament.

2. GESTIÓ DE PERSONAL

Al llarg de l'any 2001 l'evolució de la plantilla de l'Institut ha continuat la línia marcada pels criteris organitzatius establerts des del principi pel que fa a l'amortització de llocs de treball desocupats per jubilacions voluntàries o forçoses.

Com en anys anteriors, l'aplicació d'aquests criteris ha comportat una reorientació i diferents ajustaments en altres àmbits de la gestió diària:

- Racionalització i disminució dels recursos humans, amb un procés associat d'externalització de serveis.
- Augment de la polivalència i aprofitament dels perfils professionals del personal de la plantilla.

S'ha continuat impulsant un procés de formació interna per facilitar als professionals de l'Institut la incorporació dels nous objectius i les noves lògiques de treball. Aquest any l'Institut ha prioritzat les necessitats de cursos específics per al seu personal dins el programa de formació continua.

Durant l'any 2001 el nombre total d'hores lectives realitzades als cursos ha estat de 1.946, que han comportat 20.732 hores d'assistència del global de participants.

Quadre de personal per direccions 1996-2001

	1/1/1996	31/12/1997	%	31/12/1998	%	31/12/1999	%	31/12/2000	%	31/12/2001	%
Patrimoni	294	276	-6,52	261	-5,75	253	-3,16	253	0,00	246	-2,85
Acció Cultural	130	133	2,26	102	-30,39	102	0,00	97	-5,15	102	4,90
Recursos	86	79	-8,86	87	9,20	91	4,40	101	9,90	74	-36,49
Cooperació Cultural								12	100,00	16	25,00
Imatge i Comunicació										32	100,00
Gerència	12	18	33,33	18	0,00	14	-28,57	10	-40,00	14	28,57
TOTAL	522	506	-3,16	468	-8,12	460	-1,74	473	2,75	484	2,27

Desde que Stanley Kubrick presentó la película *2001: una odisea en el espacio*, basada en un guión de Artur Clarke, el 2001 se convirtió en un año mítico, un año que siempre formará parte de nuestro imaginario relacionado con el futuro.

No obstante, un día u otro el futuro se convierte ineludiblemente en pasado y hoy presentamos la memoria de actividades del Institut de Cultura de Barcelona de 2001, y la aventura espacial que preveían los creadores de mundos fantásticos ha resultado profundamente terrenal.

Una aventura en el campo de la cultura que ha demostrado la gran capacidad que tiene nuestra ciudad de crear, innovar, investigar, democratizar los conocimientos poniéndolos a disposición de los ciudadanos y ciudadanas; de crear nuevos contenidos a través de sus centros de saber públicos y de las empresas privadas. Una aventura que ha reflejado la fortaleza de nuestra ciudad para generar intercambios y conectividad con las otras ciudades y realidades culturales del planeta. Y, sobre todo, una aventura que ha puesto de manifiesto que Barcelona es ejemplar en la práctica de los valores y las actitudes de convivencia.

Si observamos los indicadores que contiene esta memoria, podemos afirmar que en la Barcelona de 2001 la producción y la democratización de nuevos conocimientos han sido altamente efectivas, y que la práctica de los valores de la convivencia ha superado de una manera más que satisfactoria los retos que plantea el día a día. Nuestro bagaje cultural se ha incrementado y ha contribuido a fortalecer el capital social de la ciudad.

Ha sido también el año de la concreción del Fórum Universal de las Culturas Barcelona 2004. La primera presentación pública de sus contenidos es un gran paso adelante en el compromiso ante este acontecimiento.

Todo esto son solamente algunos ejemplos, son datos, indicios, síntomas, pero sobre todo son la expresión del clima de progreso, innovación y civismo que Barcelona ha vivido durante el año 2001. Son la manifestación de la diversidad de ámbitos, de la amplitud de agentes que intervienen en ellos, del deseo participativo de los ciudadanos y del equilibrio cultural de Barcelona.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

Nuevamente la memoria del Institut de Cultura de Barcelona pretende ser mucho más que una sencilla relación de actividades llevadas a cabo durante el año 2001, porque somos conscientes de que el material que os presentamos es la constatación del fragmento más visible de un iceberg creativo que es mucho más amplio y que invade los diversos ámbitos culturales y cívicos de Barcelona.

El iceberg creativo, el visible o el sumergido, es de una magnitud de la cual a menudo no somos conscientes. El iceberg se dispersa por las universidades y las escuelas superiores, las empresas innovadoras, los centros culturales y de saber públicos; por los estudios de los escritores, de los dramaturgos, de los compositores, de los músicos, de los diseñadores; por los talleres de los artistas, de los artesanos, de los arquitectos, de los dibujantes, de los programadores multimedia, de los realizadores de cine y de los emprendedores más creativos; se dispersa, no hay que decirlo, por los laboratorios de los investigadores y de los científicos.

En el sector de las artes escénicas, por ejemplo, el 2001 ha sido el año de la consolidación de una nueva generación de directores que, tanto desde los teatros públicos como privados, han desarrollado propuestas muy renovadoras. Y ha sido el año que ha materializado el viejo sueño de Fabià Puigserver y el Lliure se ha instalado en el Palau de l'Agricultura; se ha reabierto la Sala Ovidi Montllor, y ha nacido el nuevo Teatre Musical de Barcelona en el Palau dels Esports. Prácticamente 4.000 localidades más a disposición de los ciudadanos y ciudadanas de Barcelona y de toda Cataluña.

Las artes visuales han estrenado la *Trienal*, un acontecimiento todavía joven, pero que ha mostrado un camino genuino, comprometido y arriesgado que sin duda alguna había que emprender. El MACBA, el CCCB, la Fundació Miró, Hangar... han sido especialmente activos en la producción de exposiciones, talleres y actividades en el ámbito de la creación más contemporánea.

El sector audiovisual nos ha dado este 2001 muchas satisfacciones. En las calles de Barcelona se han llevado a cabo 216 producciones, prácticamente el doble que el año anterior. Muchos directores y productores han escogido Barcelona, entre otros, Ventura Pons, Agustí Villaronga, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Fernando Trueba, Peter Greenaway, Alan Parker.

Con respecto a las bibliotecas, en el 2001 se ha dado un paso más en la revolución silenciosa que están llevando a cabo, y se han puesto en marcha los centros de Poble Sec, de la Barceloneta y de Montbau. Son ya 25 las bibliotecas destinadas a facilitar el acceso al conocimiento a todo el mundo, a hacer circular las ideas, a crear comunidad.

Las actividades festivas, las fiestas de la Mercè, las fiestas de los barrios, han sido verdaderos festivales de urbanidad, de fraternidad, de participación y de comunidad. El capital social que se acumula en la presencia de ciudadanos ha sido inmenso. La combinación genuina de tradición y modernidad que expresan son uno de los rasgos distintivos del clima cultural de Barcelona.

El 2001 ha servido también, de una manera muy especial, para avanzar definitivamente en el Fórum Universal de las Culturas Barcelona 2004. Por una parte, ha quedado claro que hablamos de un acontecimiento necesario y oportuno. Por otra parte, ha sido el año del acuerdo institucional y económico, de la aprobación del guión básico, el Plan Director y el sistema organizativo.

Hoy en día la cultura es uno de los principales motores de Barcelona, y su creatividad es el combustible que permite su desarrollo puntero en el mundo. Del trabajo de todos surge el más valioso capital que ha tenido históricamente esta ciudad: el capital creativo, el capital intelectual que fundamenta el grueso principal del gran capital social que hace de Barcelona esta ciudad tan, tan especial y llena de futuro.

Ferran Mascarell
Concejal de Cultura

Presentación

El Instituto de Cultura de Barcelona tiene como objetivo promover la cultura en la Ciudad Condal, por un lado mediante programas propios y por el otro apoyando a los distintos agentes culturales que actúan en ella. Es misión del instituto extender la cultura al máximo número ciudadanos, con la convicción de que es determinante para su calidad de vida.

La producción cultural del año 2001 en Barcelona fue muy notable. Al Instituto de Cultura correspondió impulsarla, pero, una vez más, la creatividad de ciudadanos, asociaciones y empresas fue su base. Un indicador como el IAE del año 2001 evidencia el espectacular crecimiento de empresas del ámbito cultural de Barcelona: globalmente, entre los años 1993 y 2001, las empresas culturales crecieron un 63 %.

En el año 2001 se celebraron los certámenes culturales cíclicos, que conforman unos altos niveles de oferta en la agenda cultural de la ciudad, pero también otros nuevos (Trienal de Arte Contemporáneo), y se prepararon otros que están desplegándose en 2002 (Año Internacional Gaudí, Año Verdaguer). Se impulsaron estrategias educativas en los equipamientos culturales de la ciudad (ciclos de verano y de Navidad en los museos, colegios en el Auditori, en el Palau, en el Liceu, en el CCCB...); asimismo, se abrieron tres bibliotecas y tres nuevos espacios para las artes escénicas. Hay que recordar que el Festival Grec celebró su 25º aniversario.

La rica oferta, seguida de un elevado consumo cultural, aumentó en 2001, lo que redondeó el crecimiento sostenido de toda una década.

Finalmente, a lo largo de 2001 se trabajó muy a fondo desde el Instituto de Cultura en la implantación y el impulso de las tecnologías de la información y de la comunicación.

La memoria anual recoge toda la actividad desarrollada por el Instituto de Cultura o hecha con su apoyo. La estructura, como en las ediciones anteriores, respeta una presentación temática, y al final de cada capítulo se ofrecen los indicadores específicos, así como los datos globales del sector cultural de la ciudad.

Barcelona, ciudad de museos

Además de las habituales labores de conservación y de restauración, los museos siguieron trabajando como centros de creación de conocimiento, con logradas exposiciones, como «Alimentos sagrados. Pan, vino y aceite en el Mediterráneo antiguo» (Saló del Tinell), «Picasso erótico» (Museo Picasso), «Canaletto. Una Venecia imaginaria» (Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona), «El Cinquecento Veneto. Pinturas del Ermitage» (Museo Nacional de Arte de Cataluña), «Mundos privados, miradas públicas. Cerámicas de la colección Bertran i Mitsu» (instalación-exposición que transformó el Palacio de Pedralbes en un espacio virtual dedicado a la cerámica de Talavera), «Iconos rusos» (La Pedrera), «600 años del Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona», y con programas pedagógicos como «Navidad en los museos» y «Verano en los museos». Por otro lado, a finales del año 2001 se inauguró en París la exposición «París-Barcelona, de Gaudí a Miró»,

organizada por el Museo Picasso de París y el de Barcelona. La muestra, que confronta las relaciones artísticas que se establecieron entre París y Barcelona entre 1888 y 1937, puede verse en el Museo Picasso de Barcelona desde marzo de 2002.

En el año 2001 también fue significativa la política de adquisiciones del Museo Picasso, del MACBA, del MNAC y de la Fundación Miró (con la incorporación de la relevante colección Katsuta), que supuso, globalmente, la incorporación de más de 500 piezas nuevas al patrimonio de la ciudad.

Con la asamblea del ICOM (Consejo Internacional de Museos), celebrada en el mes de julio en Barcelona, la ciudad se convirtió en capital mundial del patrimonio. La asamblea experimentó un récord de asistencia respecto a ediciones anteriores.

El homenaje a Frederic Marès con motivo del décimo aniversario de la su muerte permitió reeditar sus memorias y presentar el catálogo de su obra escultórica.

En cuanto a las reformas arquitectónicas, se siguió trabajando en el MNAC (en 2001 se firmó el acuerdo institucional para terminar las obras) y en la ampliación del Museo Picasso.

En el ámbito del patrimonio arqueológico, cabe subrayar la importancia de la amplísima actividad llevada a cabo en el terreno de la arqueología. Los hallazgos en el mercado de Santa Caterina, en la plaza de la Vila de Madrid, en el Born y en la calle de Sant Honorat se suman al valioso mapa arqueológico de la ciudad.

Se iniciaron los trabajos de puesta en funcionamiento del Centre de les Glòries. El objetivo es dar valor a la creatividad aplicada: el diseño industrial y gráfico, la moda, la joyería, la cerámica..., haciendo evidente la capitalidad de Barcelona en moda y en diseño.

Barcelona, ciudad de arte contemporáneo

El arte contemporáneo fue fértil, de nuevo, dentro de la Barcelona cultural del año 2001, y tuvo, además, eco internacional: la prestigiosa revista americana *Artforum* reconoció cuatro de las exposiciones hechas en la ciudad entre las cien mejores del año.

Entre los nuevos acontecimientos hay que destacar la Trienal de Arte Contemporáneo, que consiguió la implicación de la ciudad y de la comunidad artística a través de numerosas actividades (talleres, conferencias, exposiciones e intervenciones urbanas). Y *Barcelona Art Report 2001* (un primer paso con vistas a la edición de 2004) apostó por el diálogo entre lo local y lo global, por el pensamiento y por el debate.

De entre los elementos que hay que destacar podríamos mencionar el desbordamiento del formato convencional de las instituciones y la salida del arte contemporáneo al espacio urbano, que convirtió el arte en una «cosa pública». En ese sentido, proyectos como *Las Agencias* (MACBA), *Deseo y Ex Parque de Atracciones* (Virreina) o *Reverso* (CCCB) podrían ser buenos ejemplos de esa expansión de la creación artística más allá de sus espacios habituales.

El MACBA, el CCCB, la Fundación Miró y Hangar fueron especialmente activos en la producción de exposiciones, talleres y actividades en el ámbito de la creación más contemporánea, con muestras como «Para todos los públicos» en la Fundación Miró; «Insideout: jardín del cambalache» en la Fundación Antoni Tàpies; «Áfricas: el artista y la ciudad» y «La ciudad de los cineastas» en el

CCCB, y «Casas im-propias» y «Antagonismos, casos de estudio» en el MACBA.

La celebración de *Art Futura* fue un acontecimiento de gran éxito, con más de 80.000 asistentes directos en el CCCB y más de 50.000 visitas a la página web.

Y en el ámbito de la creación en el territorio, la 6ª Muestra de Jóvenes Creadores Stripart, en el Centro Cívico Guinardó, y el Espacio Joven Boca Nord constituyeron una de las mejores oportunidades del ciclo artístico anual de Barcelona para descubrir nuevos talentos.

Barcelona, ciudad de teatro y danza

La oferta de artes escénicas en la ciudad de Barcelona creció significativamente en el año 2001. El teatro Lliure inauguró el Palau de l'Agricultura, destinado a convertirse en un gran centro de creación en artes escénicas de Barcelona, lo que significa un paso más en la consolidación del proyecto de la Ciutat del Teatre. El sector empresarial privado, dinámico y arriesgado tanto en gestión de salas como en producción de espectáculos, puso en funcionamiento dos nuevos espacios de programación: el Teatre Novedades y Barcelona Teatre Musical en el Palau d'Esports. Los nuevos emplazamientos tienen capacidad para entre 1.500 y 2.500 espectadores, lo que representa un incremento considerable de butacas en la ciudad. Los espectáculos que se han exhibido en ellos son de gran formato, con producciones como *The Full Monty* o *Notre Dame de Paris*. En otoño, la plaza de toros de la Monumental funcionó momentáneamente como espacio escénico y acogió al circo australiano Oz.

Este nuevo aumento de la oferta (un 20 % más de localidades) no se vio seguido con la misma intensidad por la demanda (las entradas vendidas tan sólo se incrementaron en un 3,1 %); por consiguiente, el porcentaje de ocupación de las salas bajó en tres puntos, hasta el 50,39 %. No obstante, algunos espacios profundizaron en las políticas de demanda y fidelizaron a sus espectadores; es el caso del Gran Teatre del Liceu, que superó los 21.000 abonados.

En octubre se aprobó un convenio de colaboración entre la Administración central, la Generalitat de Cataluña y el Ayuntamiento de Barcelona para la creación de un Plan de Rehabilitación de Teatros de Barcelona. Con un presupuesto de 125 millones de pesetas anuales de 2001 a 2005, el plan tiene como finalidad la remodelación y la adecuación de los espacios teatrales de la ciudad.

Diversas compañías y espacios celebraron en 2001 aniversarios de larga trayectoria. Así, se cumplieron cuarenta años de Els Joglars, veinticinco de La Fanfarra y también un cuarto de siglo del Grec, que lo celebró con actuaciones diversas y una página web multimedia conmemorativa que documenta la historia del festival desde sus inicios.

Barcelona, ciudad de música

Los nombres más destacados de la música clásica, del pop-rock y de las músicas avanzadas pasaron por Barcelona en 2001, e incluso en un mismo día coincidieron cantantes de primera línea como Barbara Hendricks y Jessie Norman.

En el año 2001 aumentó en Barcelona el número de asistentes a manifestaciones musicales. Si en 2000 los escenarios del Auditori, el Palau de la Música Catalana, los macroconciertos y otras salas se llenaron con 1.206.730 espectadores, en 2001 la cifra ascendió a

1.305.319, lo cual supone un aumento del 8 %. Hay que destacar también el importante número de melómanos que forman parte de la gran familia de la Orquesta Sinfónica de Barcelona y Nacional de Cataluña, que el año pasado alcanzó los 9.200 abonados.

En 2001 el Auditori y el nuevo Liceu ya habían pasado el rodaje de las primeras temporadas, y funcionaron a buen ritmo. Queda pendiente, sin embargo, algún otro proyecto en el ámbito de los equipamientos, como el traslado del Museo de la Música al Auditori (a finales de 2001 el centro dejó la Casa Quadras para iniciar los trabajos de traslado, con un sólido proyecto museológico) y la ampliación del Palau de la Música (en 2001 se puso la primera piedra).

En el ámbito más popular y de calle, la Fiesta de la Música de 2001 atrajo a 3.000 músicos profesionales y aficionados. La primera edición del B-Parade, el único desfile tecno que se ha hecho hasta ahora en Barcelona, reunió en Montjuïc a unas 50.000 personas. Con el B-Parade, Barcelona se ha sumado a otras capitales europeas que acogen este desfile musical, como Berlín, París, Ginebra, Zurich o Munich.

Barcelona, ciudad de fiestas y tradiciones

Las fiestas que se organizaron en 2001 en Barcelona contaron con una altísima participación, tanto las de los barrios (especialmente Gràcia y Sants) como las de Sant Jordi, Sant Joan, la Mercè y Santa Eulàlia. Las dos últimas tuvieron una programación pensada para el público familiar que se suma a las numerosas propuestas que ya hace tiempo que se llevan a cabo, como los actos de cariz tradicional (gigantes, *correfocs*, etcétera). El Carnaval 2001 se celebró con un desfile más largo y participativo que nunca gracias a la unión de los de Sants y de Barcelona, que fueron desde el campo del Barça hasta las fuentes de Montjuïc.

Como novedad del año 2001 de las Fiestas de la Mercè hay que destacar «La Mercè de las personas»: el cierre al tráfico del paseo de Gràcia permitió celebrar en esa calle conciertos y muchos actos para todas las edades que profundizaron en la vertiente más solidaria de las fiestas y permitieron la presentación de las propuestas de las diferentes ONG de la ciudad en un ambiente distendido y festivo.

Entre las demás propuestas festivas que con los años ganan en arraigo en la ciudad tenemos la Fiesta de la Música, que en 2001 significó la implantación de un nuevo modelo, con la implicación de los distintos espacios musicales de la ciudad: Liceu, Auditori y Palau de la Música.

Barcelona, ciudad de letras

Las bibliotecas de Barcelona constituyen unos equipamientos culturales clave cuya misión es apoyar la formación permanente de los ciudadanos y el acceso al conocimiento. Actualmente ofrecen unos servicios cada día más amplios: libros, revistas, discos, compactos, DVD y CD-ROM, así como actividades de promoción de la lectura, horarios nocturnos, préstamos a domicilio para personas con problemas de movilidad, préstamos interbibliotecarios y también conexión gratuita a Internet.

De 2000 a 2001, la ciudad pasó de tener 22 bibliotecas a 25, de 1,8 millones de usuarios a 2,3 (un crecimiento del 31 %), de 1,1 préstamos por habitante y año a 1,4 (crecimiento del 33 %). Esa tendencia se evidencia aún más si observamos la evolución de los últimos cuatro años (1998-2002), en los que se ha doblado la

superficie de las bibliotecas, que ha pasado de 11.083 m² en 1998 a 23.200 en 2002.

El 2001 se estrenaron los nuevos centros del Poble Sec, de la Barceloneta y de Montbau, y siguió trabajándose en el proyecto del Born, que se prevé inaugurar en 2005.

La creación literaria en Barcelona fue rica y productiva. La industria editorial siguió siendo el sector más potente de las industrias culturales de la ciudad. La Semana del Libro en Catalán, la Feria del Libro de Barcelona, el Salón Internacional del Cómic de Barcelona, la Feria del Libro Viejo y de Ocasión y los certámenes habituales en torno al libro y la literatura atrajeron a un público muy numeroso.

El 2001 se cumplieron diez años de la muerte de las escritoras Maria Aurèlia Capmany y Montserrat Roig. En homenaje a ambas autoras, y con el fin de ampliar el conocimiento sobre las distintas facetas de su obra, se organizaron conferencias, tertulias, exposiciones, obras de teatro y también lecturas en las bibliotecas públicas de Barcelona.

En el ámbito de la poesía está produciéndose un espectacular relanzamiento del deseo de recitar y escuchar poesía. Iniciativas como el Festival de Polipoesía de Barcelona o «No Caduca» se sitúan codo con codo con la exitosa Semana de la Poesía, que llegó a su quinta edición. «Barcelona Poesía» constató, un año más, que ya no es extraño que un público diverso llene una sala para escuchar la voz de los poetas. El apoyo a la creación, la dimensión local y al mismo tiempo internacional, la multiculturalidad, el fortalecimiento de la red poética y el fomento de la lectura son los elementos que configuran ese encuentro anual en torno a la poesía.

Barcelona, ciudad de cine

Barcelona es una ciudad de cine tanto por producción como por exhibición. El número de espectadores pasó de los 11,4 millones de 2000 a los 12 de 2001, lo que significa un incremento de un 6 %.

En las calles de Barcelona se hicieron 220 producciones, prácticamente el doble del año anterior. Muchos directores y productores eligieron Barcelona, ciudad que les facilita el rodaje: Ventura Pons, Agustí Villaronga, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Fernando Trueba, Peter Greenaway, Alan Parker y Spike Lee. El año confirmó que Barcelona es una capital importante en la producción de cine de animación y también en la de programas para las televisiones españolas. Emergió también como ciudad de referencia en la producción de documentales. La labor de promoción y asesoramiento para la búsqueda de exteriores de Barcelona Plató fue decisiva.

Nuestra ciudad también fue punto de encuentro del cine con el Festival de Cine Independiente de Barcelona - L'Alternativa, que llegó ya a su octava edición. Este certamen, perteneciente a la Plataforma de Festivales de Barcelona, promueve el cine independiente en el ámbito internacional.

Finalmente, cabe destacar que el plenario municipal aprobó, en el marco del Proyecto 22@, el plan especial que prevé el emplazamiento en los terrenos de Ca l'Aranyó de la Ciudad de la Imagen y el Audiovisual, equipamiento que se convertirá en una herramienta esencial para que Barcelona sea capital de creación de contenidos audiovisuales.

Barcelona, ciudad de festivales

Dentro de la programación cultural de la ciudad, los festivales ocupan un lugar destacado. El 8º Festival de Músicas Contemporáneas presentó nueve estrenos y destacó por la colaboración con los centros de creación contemporánea más relevantes de la ciudad. El año pasado el festival se asoció con el LEM de Gràcia Territori Sonor, y esa vía de cooperación comportó un fortalecimiento mutuo de los festivales de música contemporánea. Además, el Sónar, en su espectacular trayectoria ascendente, superó los 80.000 espectadores.

El BAM (Barcelona Acció Musical), gran escaparate de música urbana barcelonesa, tuvo como novedad más importante la ampliación de la estación de França como segundo escenario, dedicado, sobre todo, a la escena emergente de grupos locales. El BAM se convirtió, para muchos grupos emergentes, en una plataforma de lanzamiento, además de ser un lugar de encuentro de las discográficas independientes.

Los festivales especializados, como el de guitarra, los dos dedicados al jazz (Ciutat Vella y Barcelona) y los que ofrecen una visión de la música de todo el planeta (Músicas del Mundo) son citas consolidadas que han ganado nuevo público en las últimas ediciones. Otro certamen «clásico», casi con un cuarto de siglo de vida, es el Festival de Música Antigua de Barcelona, que en el año 2001, en su XXIV edición, creció de forma espectacular, tanto en el número de conciertos como en el de espectadores (35.739).

Sin embargo, de todos ellos el festival de mayor peso es el Grec, que en 2001 celebró sus veinticinco años. En esa edición recibió la visita de más de cincuenta programadores internacionales y empezó a ser una referencia de las artes escénicas europeas.

Barcelona, ciudad de diálogo

El Instituto de Cultura ha impulsado elementos de participación en propuestas culturales contemporáneas procedentes de los lugares de origen de los inmigrantes, propuestas que favorecen el diálogo cultural y el conocimiento mutuos. Barcelona Artes de calle, actividad celebrada en el marco de las Fiestas de la Mercè, es una apuesta en ese sentido.

También se ha propiciado el acercamiento entre las culturas de España con actividades como el homenaje a la cultura gallega y la celebración, por vez primera en Barcelona, de la Feria de Abril de Cataluña. La playa de la Nova Mar Bella, en el distrito de Sant Martí, reunió a casi un millón de personas que celebraron esa fiesta tan arraigada en la cultura andaluza.

El Festival de Poesía, en el que participan rapsodas de todo el mundo, utilizó la palabra como elemento de convivencia.

El Encuentro Internacional por la Paz de la Comunidad de Sant Egidí convirtió Barcelona en punto de confluencia entre religiones; con el título de «Las fronteras del diálogo. Religiones y civilizaciones en el nuevo siglo», fue un buen precedente del Fórum 2004.

Finalmente, la exposición «Barcelona siglo XX. Mosaico de culturas», presentada en el Convent dels Àngels, propuso una lectura actualizada de la diversa realidad social de la Ciudad Condal, y por extensión de Cataluña.

Y el Plan Estratégico del sector cultural de Barcelona siguió avanzando con paso decidido en la implantación de proyectos.

Los distritos de Barcelona hacen cultura

La presencia de las actividades culturales crece cada vez más en los distintos distritos de la ciudad tanto en oferta como en participación. Mediante los equipamientos más cercanos al ciudadano (centros cívicos, bibliotecas...), a menudo con la colaboración de la extensa y rica red asociativa formada por entidades culturales con larga historia y arraigo en los barrios, la vida cultural de los distritos es dinámica y participativa.

Los programas concertados entre el instituto y los distritos para la promoción de proyectos culturales se caracterizan por la implicación en el territorio y por su carácter innovador. Durante el año 2001 se dio impulso al proyecto *Geografías urbanas* y a la presencia del arte contemporáneo en el espacio público, en el distrito de Sant Martí, y siguieron apoyándose los proyectos concertados del año anterior.

De las actividades transversales realizadas en los distritos, en 2001 se completó la serie de los *+ a prop* con la publicación de un nuevo programa de «Teatre + a prop». Así, se programaron actividades culturales en los distritos dentro de la serie *+ a prop* en los ámbitos del arte contemporáneo, la danza, los espectáculos infantiles, la música clásica, las músicas urbanas y el teatro.

Por otro lado, a lo largo del año se desarrolló el programa *Independencias*, un recorrido para difundir el trabajo de colectivos y los proyectos culturales que se llevan a cabo en Barcelona. Se hicieron proyectos que destacaron por el riesgo en las programaciones y los procesos de creación y participación. También se puso en funcionamiento el Espacio de Letras, integrado por las asociaciones de escritores y en colaboración con el Instituto de Cultura. Forman parte del Espacio de Letras el Centro Catalán del Pen Club, la Asociación de Escritores en Lengua Catalana y la Asociación de Jóvenes Escritores en Lengua Catalana.

Barcelona, ciudad internacional

Barcelona sigue siendo un buen destino para el turismo internacional, conocedor de que la cultura es uno de sus principales atractivos. Así, según una encuesta, Barcelona es la mejor ciudad del mundo para los ciudadanos británicos, en gran parte porque la cultura está en el centro de la calidad de vida.

Barcelona acogió en 2001 el encuentro internacional de los profesionales de los museos (véase «Barcelona, ciudad de museos») y, un año más, exportó una buena dosis de cultura. Hay que subrayar la preparación de la gira norteamericana de la OBC, que tuvo lugar, con gran éxito, a principios de 2002.

La ciudad de Barcelona es miembro activo del comité de cultura de Eurociudades, la red que reúne a los grandes ayuntamientos de los países europeos. En junio de 2001, el comité decidió profundizar en los trabajos comparativos del papel de la cultura en el desarrollo de las ciudades europeas (proyecto «Portrait of a Cultural City») y en las buenas prácticas en la interacción entre cultura y nuevas tecnologías.

El comité también decidió liderar un proceso crítico sobre el papel (mínimo, a todos los niveles e instancias) que tiene actualmente la cultura en la construcción de Europa. La ciudad de Barcelona, a partir de la experiencia de realización del plan estratégico de cultura, ha elaborado el documento base para este proceso: «Culture, the engine of the 21st century European cities».

Al final de 2001, Barcelona fue elegida sede de la entrega de los prestigiosos MTV European Music Awards, los Oscar de la música, que se celebrarán hacia noviembre de 2002 en el Palau Sant Jordi.

Por otro lado, en el año 2001 se dio un paso decisivo en la organización del Fórum Universal de las Culturas Barcelona 2004 con el acuerdo institucional y económico, la aprobación del guión básico y el plan director.

La gestión del Instituto de Cultura

La realidad cultural de Barcelona está conformada por una densa red de agentes públicos y privados que interactúan. Esa realidad, junto con la creciente importancia de la cultura en la sociedad, llevó al Ayuntamiento a la creación, en 1996, del Instituto de Cultura de Barcelona como «organismo autónomo de carácter económico, con personalidad jurídica propia y patrimonio independiente», y con el objetivo de «desarrollar los servicios culturales municipales de forma directa y descentralizada». En 2001 fueron aprobados los nuevos estatutos, que convertían el Instituto de Cultura de Barcelona en una «entidad de derecho público sujeta a derecho privado», y que profundizaban en su capacidad de actuar en un nuevo contexto en el que la cultura alcanza una posición más central en la sociedad y la normativa urbana. En ese nuevo contexto, es decisivo combinar:

a) La prestación de servicios específicos derivados de las funciones clásicas de las instituciones públicas locales. El instituto organiza y administra los servicios públicos de cultura, gestiona el patrimonio cultural históricoartístico y científico de titularidad municipal, promueve las actividades culturales y de ocupación del ocio y desarrolla acciones concretas para el fomento de iniciativas culturales, tanto públicas como privadas.

b) Una función más estratégica y relacional, con actuaciones dirigidas al refuerzo de los diversos sectores de la cultura, el apoyo a los sectores productivos y el trabajo desde una lógica global de ciudad en la que la cultura se convierte en una de las principales estrategias de desarrollo.

El grueso del presupuesto del Instituto de Cultura procede de las transferencias municipales del Ayuntamiento de Barcelona. Esas aportaciones municipales cubren los gastos de personal y las transferencias a entidades y organismos consorciados (como el Gran Teatre del Liceu, el Consorcio de Bibliotecas de Barcelona o el Museo Nacional de Arte de Cataluña). La acción propia del Instituto de Cultura se financia tanto con las transferencias municipales como con los recursos que genera el propio instituto a partir de los programas de patrocinio, de la venta de productos y del alquiler de espacios.

En el nuevo contexto, el principio del interés público implica la necesidad de tener una plantilla de profesionales competentes, realizar la gestión de los programas en estructuras autónomas y flexibles y disponer de unos servicios externos especializados. También es necesario dotarse de una serie de estudios y de indicadores de gestión contrastados, actualizar y modernizar los procedimientos internos y convertir la comunicación interna en un recurso valioso.

La gestión pública de la cultura, en definitiva, exige un nuevo modelo que garantice rigor, eficacia y calidad.

Since Stanley Kubrick presented his film *2001: a Space Odyssey*, based on a story by Arthur C. Clarke, 2001 has been considered a mythical year, one that will always form part of our imaginations about the future.

But, inevitably, the future one day becomes the past, and so today we present Barcelona Institute of Culture's report on activities in 2001, and the space adventure dreamed up by those creators of fantastic worlds turns out to be a much more down-to-earth affair.

An adventure in the field of culture has demonstrated our city's enormous capacity to create, to innovate, to carry out research; to democratise knowledge, making it available to people; to generate new content at public and private centres of knowledge. And adventure reflecting our city's ability to generate exchanges and connections with other cities and cultural realities across the globe. And, above all, an adventure demonstrating that Barcelona is a model to follow as regards the values and attitudes of cohabitation.

Observing the indicators contained in this report, we can note advances in the production and democratisation of new knowledge and a more than satisfactory response to the practical, day-to-day challenges of cohabitation and the values which underlie it. Our cultural baggage has been enhanced, helping to increase our city's social capital.

2001 was also the year when the Universal Forum of Cultures Barcelona 2004 became firmly established. The first public presentation of its content is another step forward in our collective commitment to this great event.

These are just a few examples, figures, signs, symptoms. But, above all, they are the expression of a climate of progress and innovation, of community spirit, that imbued Barcelona in 2001. The manifestation of a diversity of environments and of players involved in them, of public participation and of Barcelona's excellent cultural balance.

Joan Clos
Mayor of Barcelona

Once more Barcelona Institute of Culture's annual report seeks to be much more than a mere list of activities organised in 2001, for we are aware that the information contained in it represents only the visible tip of a huge creative iceberg that irrupts into each and every one of Barcelona's cultural and civil spheres.

We often fail to realise just how enormous this creative iceberg, the visible and the submerged part, really is. It spreads through universities and high schools, innovative businesses and public centres of culture and knowledge; it is present in the studios of writers, playwrights, composers, musicians and designers; it can be felt in the workshops of artists, craftsmen and women, architects, draughtsmen and women, multimedia programmers, film makers and creative entrepreneurs; and, needless to say, it makes its home in the laboratories of researchers and scientists.

In the dramatic arts, for example, 2001 saw the consolidation of a new generation of directors whose projects have brought new airs to both public and private theatres. It was the year, too, that Fabià Puigserver's dream of installing the Teatre Lliure in the Palau de l'Agricultura was finally realised. The Sala Ovidi Montllor reopened and the new Teatre Musical de Barcelona took possession of the Palau dels Esports. Nearly 4,000 new theatre seats for the people of Barcelona and Catalonia as a whole.

In the visual arts, the Triennial made its debut. Still a fledgling event, the festival has nevertheless pointed out the way forward in a true, committed and risky path. MACBA, CCCB, the Miró Foundation and Hangar were amongst the most active venues in organising exhibitions, workshops and activities in themes relating to contemporary art.

The audiovisual sector also gave great cause for satisfaction in 2001. A total of 216 productions, practically double the previous year's number, were filmed in the streets of Barcelona last year. The many directors and producers who chose our city to shoot in included, amongst others, Ventura Pons, Agustí Villaronga, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Fernando Trueba, Peter Greenaway and Alan Parker.

In libraries, 2001 saw another step forward in the silent revolution which is taking place, with new facilities opened in the Poble Sec, Barceloneta and Montbau districts. The city now has 25 libraries providing knowledge for all, helping to circulate ideas and creating community.

Festive occasions, the Mercè festivity, district celebrations, were true festivals of civility, fraternity, participation and community. Immense social capital has been accumulated in favour of citizens. The authentic combination of tradition and modernity expressed in these festivities are truly distinctive features of the Barcelona cultural climate.

The year 2001 also served, particularly, to ensure the definitive advance of the Universal Forum of Cultures Barcelona 2004. It has become clear that this is a necessary, appropriate event. Moreover, the year also saw the finalisation of the institutional and economic agreement and the approval of the basic script, the Master Plan and the organisational system.

Culture nowadays is one of Barcelona's main driving forces. Its creative forces supply the fuel to launch our city as a world leader. The combined work of all involved generates the valuable capital Barcelona has always prized: creative capital, intellectual capital, the principal part of the great social capital that makes this such a special city, a city so full of future.

Ferran Mascarell
Councillor for Culture

Presentation

Barcelona Institute of Culture was established for the purpose of promoting culture in Barcelona through its own programmes and by providing support for other cultural players active in the city. The Institute's mission is to bring culture to the maximum number of citizens possible in the conviction that this is essential to their quality of life.

In 2001, cultural production in Barcelona reached notable levels. The Institute of Culture helped promote this, but the basis for it was, once more, the creativity of citizens, associations and companies. An indicator such as the IAE economic activity tax shows spectacular growth of cultural enterprises in Barcelona in recent years. Numbers of such companies increased by 63% over the 1993-2001 period.

The year 2001 saw the organisation of the city's regular cultural events, providing a rich cultural agenda, as well as the staging of new festivals (Contemporary Art Triennial) and the preparation of new celebrations to take place in 2002 (International Gaudí Year, Verdaguer Year). Educational strategies were launched at the city's cultural facilities (summer and Christmas seasons at the museums, schools at the Auditorium, the Palau de la Música Catalana, the Liceu, the CCCB...). Three new libraries were opened, as were three new venues for the dramatic arts. Moreover, the Grec Festival celebrated its 25th anniversary. The city's rich cultural supply grew and demand for it increased further in 2001, culminating a decade of sustained expansion.

Finally, the Institute of Culture devoted great resources to introducing and promoting information and communication technologies in 2001.

The annual report details all the activities the Institute of Culture organised or supported over the course of the year. As in previous years, the report is structured into different sections by theme, with specific indicators at the end of each chapter, as well as the overall figures for the city's cultural sector.

Barcelona, museum city

Besides their habitual curatorial and restoration tasks, museums continued to work as centres for creating knowledge, organising such successful exhibitions as *Holy Food. Bread, Wine and Oil in the Ancient Mediterranean* (Saló del Tinell), *Erotic Picasso* (Picasso Museum), *Canaletto. An Imaginary Venice* (Barcelona Centre of Contemporary Culture), *The Venetian Cinquecento. Paintings from the Hermitage* (National Museum of Art of Catalonia), *Private Worlds, Public Gazes. Ceramics from the Bertran i Musitu Collection* (an exhibition installation converting the Palau de Pedralbes into a virtual space devoted to Talavera ceramics), *Russian Icons* (La Pedrera) and *600 Years of the Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona*. The museums also programmed teaching programmes such as "Christmas at the Museums" and "Summer at the Museums". The end of the year also saw the opening in Paris of the

exhibition *Paris-Barcelona, from Gaudí to Miró*, organised by the Picasso Museums of those two cities. The exhibition, exploring the artistic relations established between Paris and Barcelona between 1888 and 1937, will be on at the Picasso Museum in Barcelona from March 2002.

2001 also saw significant developments in the acquisitions policies deployed by the Picasso Museum, MACBA, MNAC and the Miró Foundation (enriched by the important Katsuta Collection) with the overall addition of more than 500 new pieces to the city's heritage.

The organisation of the ICOM (International Council of Museums) Assembly, held in Barcelona in July, made the city the world heritage capital. This year's Assembly set a new record in terms of attendance.

The homage to Frederic Marès on the tenth anniversary of his death provided the occasion to republish his memoirs and to present the catalogue of his sculptural work.

As for architectural reform, work continued at MNAC (the institutional agreement to complete the works was signed in 2001) and on the Picasso Museum extension.

Great activity was also seen in the field of archaeological heritage, with finds at Santa Caterina, Plaça de la Vila de Madrid, the Born and Carrer de Sant Honorat making additions to the city's rich archaeological map.

Work also began on Les Glòries Centre, whose purpose is to promote applied art: industrial and graphic design, fashion, jewellery, ceramics... consolidating Barcelona's position as fashion and design capital.

Barcelona, city of contemporary art

Once more, in 2001, the world of contemporary art proved fertile in Barcelona culture, enjoying, moreover, international impact. The prestigious American review *Artforum* placed four exhibitions staged in the Catalan capital amongst the world's top 100.

Outstanding amongst new developments in the year was the Contemporary Art Triennial, which involved the city and the artistic community in a vast programme of activities (workshops, lectures, exhibitions and urban interventions). *Barcelona Art Report 2001* - a first step towards the 2004 festival - urged dialogue between the local and the global, seeking to foster thought and debate.

The key elements included the breaching of conventional institutional formats and the emergence of contemporary art into the urban space, making art a "public affair". Such projects as *The Agencies* (MACBA), *Desire, Ex-Fairground* (Virreina) and *Reverse* (CCCB) are good examples of artistic creativity expanding beyond the usual spaces.

MACBA, the CCCB, the Miró Foundation and Hangar were particularly active in organising exhibitions, workshops and activities related to the most contemporary creation, with shows such as *For the Whole Family* at the Miró Foundation; *Insideout: Cambalache Garden* at the Antoni Tàpies Foundation; *Africas: the Artist and the City* and *Cineast City* at

the CCCB and *Im-Proper Houses* and *Antagonisms, Case Studies* at MACBA.

One of the year's most successful events was *Art Future*, with over 80,000 presential visitors at the CCCB and more than 50,000 visitors to the website.

In the districts, the 6th Stripart Young Artists Festival at Guinardó Civic Centre and the Boca Nord Young Space provide excellent opportunities to discover new talents as part of Barcelona's annual art season.

Barcelona, city of theatre and dance

The Barcelona theatrical programme enjoyed substantial expansion in the year 2001. The Teatre Lliure opened the Palau de l'Agricultura, destined to become an important centre of creation in the dramatic arts, and another step towards the consolidation of the Theatre City project. The private sector, daring and dynamic both in theatre management and production, launched two new venues: the Teatre Novedades and Barcelona Teatre Musical at the Palau d'Esports. These new spaces hold from 1,500 to 2,500 spectators, considerably increasing the number of theatre seats in the city. The shows staged there are large format productions such as *Full Monty* or *Notre Dame de Paris*. In the autumn, moreover, the Monumental bullring was temporarily converted into a theatre venue, staging the Australian circus Oz.

This increase in supply —20% more seats— was not accompanied by similar growth in demand —ticket sales rose by just 3.1%— and theatre occupation rates fell by 3 points to 50.39 %. Nonetheless, a number of venues continued demand policies, building spectator loyalty. This is the case of the Gran Teatre del Liceu, which now has over 21,000 season ticket holders.

In October, a cooperation agreement was approved between the central government, the autonomous government and Barcelona City Council to establish a Barcelona Theatre Rehabilitation Plan. With an annual budget of 125 million pesetas from 2001 to 2005, the plan is aimed at remodelling and adapting the city's theatrical venues to today's demands.

A number of long-standing companies and theatres celebrated anniversaries over the course of the year. Els Joglars now boast a 40-year history, whilst La Fanfarra theatre company has now passed the quarter-century mark. The Grec Festival also reached its 25th year, marking the occasion with a programme of activities and a multimedia commemorative website documenting the history of the festival since its origins.

Barcelona, city of music

All the leading names in classical, pop-rock and new music all performed in Barcelona in 2001, to the point where performances by two top singers such as Barbara Hendricks and Jessie Norman coincided on the same day.

Attendance at concerts increased in Barcelona in 2001. Whilst in 2000 such stages as the Auditori, the Palau de la Música Catalana, the large concert venues and others attracted a total of 1,206,730 spectators, in 2001 this figure

rose to 1,305,319, an 8% increase. Moreover, the number of season ticket holders for the Barcelona and Catalan National Symphony Orchestra reached 9,200.

By the year 2001, both the Auditori and the new Liceu had completed their first-season "running in" period, and operated steadily. Projects still pending as regards facilities include the transfer of the Music Museum to the Auditori (the Museum left Casa Quadras in late-2001 to begin work on the transfer, backed up by a solid museological project) and the extension of the Palau de la Música (the first stone was laid in 2001).

In the field of popular and street music, the 2001 Music Festival attracted 3,000 professional and amateur musicians. The first B-Parade, Barcelona's only techno parade to date, drew some 50,000 people to Montjuïc. With the B-Parade, Barcelona joined other European capitals which have hosted this event, such as Berlin, Paris, Geneva, Zurich and Munich.

Barcelona, city of festivals and traditions

The festivals organised in Barcelona in 2001 enjoyed enormous participation. These included both district celebrations —particularly those in Gràcia and Sants— and citywide festivals such as Sant Jordi, Sant Joan, La Mercè and Santa Eulàlia. The programmes for the latter two included events for the whole family, adding them to the many family festivals already celebrated in the city, including traditional festivities (*gegants*, *correfocs*, etc). The 2001 Carnival featured the longest, biggest parade ever thanks to the merger of the Sants and Barcelona carnivals to form a procession stretching from the Barça football stadium to the fountains at Montjuïc.

An outstanding novelty in the 2001 Mercè Festival was "The People's Mercè". As part of this, Passeig de Gràcia was closed to traffic, enabling concerts and other events to be staged there, emphasising the spirit of solidarity inherent to La Mercè and allowing many NGOs to put forward their proposals in a cheerful, festive atmosphere.

Amongst the festivals gradually becoming more firmly established is the Music Festival, which introduced a new model in 2001, involving musical venues all over the city: Liceu, Auditori and Palau de la Música.

Barcelona, city of letters

Barcelona's libraries are a key cultural asset whose mission is to foster lifelong education and access to knowledge. The services provided are continually increasing: books, magazines, records, CDs, DVDs, CD-ROMs, as well as activities to promote reading, evening opening hours, home loan service for people with problems of mobility, inter-library loans and free Internet connection.

From 22 libraries in 2000, the city had 25 in 2001, with numbers of users rising from 1.8 million to 2.3 million (a 31 % increase) and loans/inhabitant/year from 1.1 to 1.4 (33%). This positive trend is also reflected in figures for the last four years, as total library area increased from 11,083 m² in 1998 to 23,200 m² in 2002.

The new libraries in the Poble Sec, Barceloneta and Montbau were all opened in 2001, and work continued on the Born project, due for completion in 2005.

Literary creation in Barcelona was rich and productive. The publishing business continued to be the most powerful cultural industry in the city. Such events as Books in Catalan Week, Barcelona Book Fair, Barcelona International Comic Fair, the Second-Hand and Bargain Book Fair and other regular festivals devoted to books and literature all attracted large numbers of visitors.

The year 2001 also marked ten years since the deaths of the writers Maria Aurèlia Capmany and Montserrat Roig. Barcelona public libraries staged lectures, debates, exhibitions, plays and readings over the course of the year in homage to these two authors and with the aim of making the different facets of their work more widely known.

In the world of poetry, recent years have seen a spectacular revival in the desire to recite and listen to poems. Initiatives such as the Barcelona Polypoetry Festival or "No Caduca" have taken their place alongside the popular Poetry Week, held for the fifth time in 2001. Once more, "Barcelona Poesia" demonstrated that it is not so unusual for the public to fill a room to listen to poets' voices. This annual celebration of poetry focuses particularly on support for creation, the local and international dimensions, multiculturalism, the consolidation of the poetry network and promoting reading.

Barcelona, cinema city

Barcelona is a cinema city both in terms of production and showings. Total spectator numbers rose from 11.4 million to 12 million in 2001, a 6% increase.

Some 220 films were produced on the streets of Barcelona, almost double the number for the previous year. The many directors and producers who chose Barcelona, a city pleased to provide full facilities for film-makers, included Ventura Pons, Agustí Villaronga, Jaume Balagueró, Eliseo Subiela, Fernando Trueba, Peter Greenaway, Alan Parker and Spike Lee. The year confirmed Barcelona as an important capital of animated film production and an important production centre for Spanish television programmes, and the city also emerged as a referent in documentary making. Barcelona Plató's promotional and location advisory services were essential in these important achievements.

Our city also provided a cinema meeting-point in the form of the eighth L'Alternativa Independent Film Festival. Forming part of the Barcelona Festival Platform, L'Alternativa promotes independent cinema internationally.

Finally, the City's Plenary Council approved a special plan forming part of the 22@ Project in 2001 for the establishment at the Ca l'Aranyó site of the Image and Audiovisual City. This new centre will provide an essential tool for making Barcelona a capital for audiovisual content production.

Barcelona, city of festivals

Festivals occupy a central position within the city's cultural programmes. The Eighth Contemporary Music Festival featured nine premières and collaboration with the city's most important centres for contemporary creation, associating with Gràcia Territori Sonor's LEM to mutually reinforce contemporary music festivals. For its part, Sónar confirmed its spectacular progress, attracting over 8,000 spectators.

The main novelty at BAM (Barcelona Musical Action), a great showcase for Barcelona urban music, this year was the extension of the Estació de França venue with a second stage devoted, above all, to the emergent local band scene. For many of these emerging groups, BAM has become a veritable launching pad, as well as a meeting point for independent record labels.

The city's specialist festivals, such as that devoted to the guitar or the two jazz festivals (Ciutat Vella and Barcelona), are deeply-rooted events that have recently begun to find new audiences. Another "classical" festival, now close to its first quarter of a century, is Barcelona Festival of Ancient Music. The 24th festival, which took place in 2001, grew enormously in terms both of numbers of concerts and spectators (35,739).

However, the most important festival of all is the Grec, which celebrated its 25th anniversary in 2001. Fast becoming a reference point in European dramatic art, the Grec Festival attracted more than 50 international programmers in 2001.

Barcelona, city of dialogue

The Institute of Culture promoted participation in contemporary cultural proposals from immigrants' places of origin, proposals aimed at favouring cultural dialogue and mutual understanding. The organisation of Barcelona Street Art, held as part of La Mercè Festival, is an example of such initiatives.

Initiatives also aimed at bringing together different Spanish cultures, with homages to Galician culture and the organisation, for the first time in Barcelona, of the Catalan April Fair. Nova Mar Bella Beach in Sant Martí district attracted nearly one million people to celebrate this festivity, deeply-rooted in Andalusian culture.

The Poetry Festival, bringing together poets from all over the world, proposed the word as a key element in cohabitation.

The Sant Egidí Community International Meeting for Peace made Barcelona a point of confluence amongst religions. Taking as its title "The Frontiers of Dialogue. Religions and Civilisations in the New Century", this encounter provided an excellent foretaste of the Forum 2004.

Finally, the exhibition *20th-centuryBarcelona, Cultural Mosaic*, staged at the Convent dels Àngels, proposed an up-to-date vision of the diverse social reality of Barcelona and, by extension, Catalonia.

Barcelona's Strategic Plan for the Cultural Sector continued to advance decisively in the implementation of new projects.

Barcelona's districts promote culture

The presence of cultural activities in the different districts of the city continues to grow as regards both events and participation. Based on facilities closest to citizens (civic centres, libraries...) and often with the participation of the rich, extensive network of associations formed by cultural organisations with a long history and deep roots in the different zones in the city, cultural life in the districts is dynamic and participatory.

The programmes jointly organised between the Institute and the districts to promote cultural projects are characterised by their innovative nature and implication with the area. 2001 saw the launch of the *Urban Geographies* project for the presence of contemporary art in public spaces in Sant Martí district, as well as continuing support for projects agreed the previous year.

Transversal activities in the districts in 2001 included completion of the *+ a prop* series with the publication of a new *Teatre + a prop* programme. Cultural activities were also organised in the districts as part of this series in the fields of contemporary art, dance, children's shows, classical music, urban music and the theatre.

Activities under the *Independències* programme in 2001 included a route to promote work carried out in Barcelona by groups and as part of cultural projects. Particularly daring projects were launched over the course of the year in the fields of programming and creative and participatory processes. The "Space for Letters" was also established, formed by writers' associations and in cooperation with the Institute of Culture. Members of this organisation include the Catalan Pen Club Centre, the Association of Writers in Catalan and the Association of Young Writers in Catalan.

Barcelona, international city

Barcelona continues to be a popular international tourist destination, and culture one of its principal attractions. According to a recent survey, Barcelona is the best city in the world in the opinion of British people, largely because culture is at the centre of quality of life.

In 2001, Barcelona hosted the international meeting of museum professionals (see "Barcelona, Museum City") and, once more, exported large amounts of culture. Outstanding was the preparation of Barcelona Symphony Orchestra's North American tour, which took place to great success in early-2002.

Barcelona is an active member of the Eurocities network of large European cities' Culture Committee. In June 2001, this committee decided to carry out comparative studies of the role of culture in the development of European cities in a project known as the "Portrait of a Cultural City" and of best practices in the field of interaction between culture and the new technologies. The Culture Committee also decided to lead a critical process regarding the role (minimal at all levels) assigned at present to culture in European construction. Based on its experience in drafting the Strategic Plan for Culture,

Barcelona drafted the core document in this process, entitled "Culture, the engine of the 21st century European cities".

In late-2001, Barcelona was designated host city for the prestigious *MTV European Music Awards* ceremony, the "music Oscars". The event will take place in November 2002 at the Palau Sant Jordi.

The year also saw a decisive step forward in the organisation of the Universal Forum of Cultures Barcelona 2004, with the signing of the institutional and economic agreement and the approval of the basic script and the Master Plan.

The Institute of Culture's management

The cultural fabric of Barcelona is formed by a dense network of interacting public and private players. This situation, along with the growing social importance of culture, led the City Council to establish Barcelona Institute of Culture in 1996 as an "autonomous economic organisation with its own legal status and independent assets" with the mission of "providing direct, decentralised municipal cultural services." In 2001, new statutes were approved, converting the Institute of Culture into a "public corporation subject to private law", increasing its capacity to act in a new context in which culture occupies a more central position within society and urban policies. In this new context it is essential to combine:

a) The provision of specific services deriving from the classical functions of local public institutions. The Institute organises and administrates public cultural services, manages municipal historic, artistic and scientific cultural heritage, promotes cultural and freetime activities and takes specific action to promote cultural initiatives both public and private.

b) A more strategic and relational function, with action aimed at reinforcing different cultural sectors, supporting production sectors and working from a global vision of the city in which culture comprises one of the principal development strategies.

The greater part of the Institute of Culture's budget comes from Barcelona City Council transfers. These municipal allocations cover personnel costs and transfers and associate organisations such as the Gran Teatre del Liceu, the Barcelona Library Consortium or the National Museum of Art of Catalonia, for example. The Institute of Culture's own action is financed both by municipal transfers and its own resources, which the Institute generates from sponsorship programmes, product sales and hire of facilities.

In this new context, the principle of public interest implies the establishments of a workforce of competent professionals, managing programmes in flexible, autonomous frameworks and ensuring access to specialist outside services.

Studies and reliable management indicators are also required, as is the constant updating and modernisation of internal procedure and recognition of internal communication as a valuable resource.

In short, public management of culture requires a new model ensuring efficiency, effectiveness and quality.

Índex per programes

Barcelona, ciutat de museus

- 15 Museu Picasso
- 17 Museu Frederic Marès
- 18 Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí
- 19 Museu d'Història de la Ciutat
- 21 Arxiu Històric de la Ciutat
- 22 Museu d'Arts Aplicades
- 23 Centres i Museus de Ciències
- 28 Museu Etnològic
- 29 Museu de la Música
- 30 Museu Nacional d'Art de Catalunya
- 31 Col·lecció Thyssen-Bornemisza
- 31 Museu Marítim

Barcelona, ciutat d'art contemporani

- 40 Barcelona Art Report 2001
- 41 Primavera del Disseny
- 42 La Virreina Exposicions
- 44 Hangar
- 46 New Art Barcelona
- 48 Centre de Cultura Contemporània
- 49 Museu d'Art Contemporani
- 50 Fundació Antoni Tàpies
- 51 Fundació Joan Miró
- 53 Metrònom
- 54 Fundació Mies van der Rohe

Barcelona, ciutat de teatre i dansa

- 61 Mercat de les Flors
- 62 Teatre Lliure

Barcelona, ciutat de música

- 72 Banda Municipal
- 72 Cobla
- 73 Festa de la Música
- 73 Tradicionàrius
- 76 L'Auditori
- 77 Orquestra Simfònica de
Barcelona i Nacional de Catalunya
- 79 Gran Teatre del Liceu
- 80 Palau de la Música Catalana

Barcelona, ciutat de festes i tradicions

- 88 Festes de la Mercè
- 90 Cavalcada de Reis
- 90 Festes de Santa Eulàlia

Barcelona, ciutat de lletres

- 95 Biblioteques
- 101 Barcelona poesia

Barcelona, ciutat de cinema

- 108 Oficina Barcelona Plató
- 110 Plataforma de Festivals

Barcelona, ciutat de festivals

- 118 Grec 2001
- 120 Festival de Músiques Contemporànies
- 121 BAM. Festival de Música Independent
- 122 Sónar
- 123 Festival Internacional de Jazz
- 123 Festival LEM

Barcelona, ciutat de diàleg

- 130 Pla estratègic del sector cultural de Barcelona
- 131 Premis Ciutat de Barcelona
- 133 Medalles al mèrit artístic i científic
- 134 Converses a Barcelona
- 135 Tecnologies de la Informació i la Comunicació

Barcelona, els districtes fan cultura

- 142 Ciutat Vella
- 143 Eixample
- 144 Sants-Montjuïc
- 146 Les Corts
- 147 Sarrià-Sant Gervasi
- 147 Gràcia
- 148 Horta-Guinardó
- 149 Nou Barris
- 151 Sant Andreu
- 152 Sant Martí

Barcelona, ciutat internacional

- 156 Fòrum Universal de les Cultures 2004
- 158 Any Internacional Gaudí 2002
- 161 Interarts

Índex alfabètic

- 158 Any Internacional Gaudí 2002
- 21 Arxiu Històric de la Ciutat
- 76 Auditori
- 121 BAM. Festival Música Independent
- 72 Banda Municipal
- 40 Barcelona Art Report 2001. Experiències
- 101 Barcelona poesia
- 108 Barcelona Plató
- 95 Biblioteques
- 90 Cavalcada de Reis
- 48 Centre de Cultura Contemporània (CCCB)
- 72 Coblà
- 31 Col·lecció Thyssen-Bornemisza
- 134 Converses a Barcelona
- 142 Districte de Ciutat Vella
- 146 Districte de les Corts
- 143 Districte de l'Eixample
- 147 Districte de Gràcia
- 148 Districte d'Horta-Guinardó
- 149 Districte de Nou Barris
- 151 Districte de Sant Andreu
- 152 Districte de Sant Martí
- 144 Districte de Sants-Montjuïc
- 147 Districte de Sarrià-Sant Gervasi
- 73 Festa de la Música
- 88 Festes de la Mercè
- 90 Festes de Santa Eulàlia
- 118 Festival Grec 2001
- 123 Festival Internacional de Jazz
- 123 Festival LEM
- 120 Festival Músiques Contemporànies
- 156 Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004
- 50 Fundació Antoni Tàpies
- 51 Fundació Joan Miró
- 54 Fundació Mies van der Rohe
- 44 Hangar
- 27 Institut Botànic
- 161 Interarts
- 26 Jardí Botànic
- 79 Liceu
- 133 Medalles al mèrit artístic i científic
- 61 Mercat de les Flors
- 53 Metrònom
- 49 Museu d'Art Contemporani (MACBA)
- 22 Museu d'Arts Aplicades: Ceràmica, Decoratives, Tèxtil
- 18 Museu Barbier-Mueller
- 19 Museu d'Història de la Ciutat: Història, Monestir Pedralbes, Verdaguer
- 28 Museu Etnològic
- 17 Museu Frederic Marès
- 31 Museu Marítim
- 29 Museu de la Música
- 30 Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)
- 15 Museu Picasso
- 23 Museus de Ciències de la Ciutadella: Zoologia, Geologia
- 46 New Art Barcelona
- 77 Orquestra (OBC)
- 80 Palau de la Música Catalana
- 130 Pla estratègic del sector cultural de Barcelona
- 110 Plataforma de Festivals: L'Alternativa, Mostra Curt Ficcions, Mostra Cinema Africà, Mostra Cinema Asiàtic, Mostra Internacional de Films de Dones, Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic
- 131 Premis Ciutat de Barcelona
- 41 Primavera del Disseny
- 122 Sónar
- 62 Teatre Lliure
- 135 Tecnologies de la Informació i la Comunicació
- 73 Tradicionàrius
- 42 La Virreina Exposicions: Espai 2, Xavier Miserachs i La Capella

Crèdits de les imatges de solapes i portadelles

Solapes

Solapa 1. Moshewka Langa. *Temporal Distance (with a criminal intend)*, 1997. Exposició *Afriques: l'artista i la ciutat*, dins de *Barcelona Art Report 2001. Experiències*

Solapa 2. La biblioteca del Poble Sec s'ha inaugurat el 2001
Foto: Pep Herrero

Portadelles

Museus. *La ciència a la butxaca*, al Museu de Geologia

Art contemporani. Intervenció de l'artista Miralda al pati del Palau de la Virreina, creada per a la trienal *Barcelona Art Report 2001. Experiències*. Foto: Pep Herrero

Teatre i dansa. *L'adéu de Lucrecia Borja*, de Carles Santos, va inaugurar el nou Teatre Lliure a Montjuïc. Foto: Ros Ribas

Música. Dins del cicle "Música de cambra Pau Casals" que celebra l'Auditori XXI, el 17 de març es va celebrar la *Vetllada Beethoven* a càrrec de Wolfgang Güttler, contrabaix, André Cazalet, trompa, Amaury Wallez, fagot, Michel Lethiec, clarinet, entre d'altres

Festes i tradicions. Les Festes de la Mercè acullen *Barcelona Arts de Carrer*. Foto: Pep Herrero

Lletres. *L'aventura de llegir* és el principal programa de l'Institut de Cultura per difondre la lectura a la ciutat

Cinema. Fernando Trueba en el rodatge d'*El embrujo de Shanghai* a Barcelona

Festivals. El BAM, el gran aparador de música urbana barcelonina

Diàleg. El web de l'Institut de Cultura (www.bcn.es/cultura) actua com a portal de la cultura de Barcelona i té nombroses webs sectorials

Districtes. L'Institut de Cultura dóna suport als projectes culturals dels districtes que tenen dimensió ciutadana, a través dels programes "+ a prop", que connecten els centre cívics en un mateix àmbit artístic

Internacional. Vista aèria de l'Eixample de Cerdà i la Diagonal fins al mar. Foto: Jordi Todó. Tavisà

